

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
1-501-90

Postatakarékpénztári
csékszámla:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Más szellem?

Halljuk, hogy a kassai magyarok közül azok az egypáran, akiknek a kezébe lapunk egyik példánya eljutott, elismerően nyilatkoztak a munkánkról. Örülünk ennek, mert ez a mi csendőrcsaládi lapunk nem más, mint egyik kifejezője és tükrö az annak, amit m. kir. csendőrségnek nevezünk. Amilyenek mi vagyunk, olyan a csendőrség s amilyen a csendőrség, olyanok vagyunk mi, máskülönben nem illethet meg bennünket a csendőrség szaklapjának sok bizalmat előlegező és minden munkatársunkra nagyon megtisztelő elnevezése.

A kassai elismerő hangok között azonban van olyan is, amiről beszélni kell. Azt mondotta valaki, hogy egészen más szellem árad ki ebből a mi lapunkból, mint amire ők számítottak. Bizonyára azt akarta ezzel mondani, hogy jobb, értékesebb, mondjuk így: korszerűbb szellem, mint amire a kassaiak a magyar csendőrségről visszamaradt emlékezések alapján számítottak, habár ezek az emlékek is szépek voltak, hiszen számtalanszor visszasírták és megálmodták ők a régi kakastollasokat, akik a makulátlan becsület, pártatlanság jegyében képviselték a törvény erejét, de igazságát is.

Hogyan lehet hát akkor nálunk, az utódoknál más szellemről beszélni? Mit akart ezzel mondani a mi kassai testvérünk? Hiszen mi ugyanazok vagyunk, mint a régiek: a becsület és pártatlanság jegyében képviselői a törvény erejének és igazságának. Sem több, sem kevesebb.

Nincs nálunk régi szellem és új szellem, csak csendőrszellem van. A politika, a gazdasági élet, a művészet, a pedagógia és az élet számtalan más, talán valamennyi megnyilvánulása ki van szolgáltatva újabb és újabb korszellemek hatásának, egyedül a katona, a csendőr az, akinél erről beszélni nem lehet. A fegyelem örök és változhatatlan. A törvény szava szent akkor is, ha régi és szent akkor is, ha új törvényről van szó. A becsület, a pártatlanság, a kötelességtudat, a bátorság, mind olyan csendőrtulajdonságok és katonavonások, amelyek újabb felfogások és irányzatok hatásának nem lehetnek és nincsenek kiszolgáltatva, ezek mind örök dolgok, alapvetők és érinthetetlenek.

Akármilyen megtisztelő is tehát a kassai elismerés, azt tudomásul kell venniök a felvidéki testvéreknek, hogy a mai csendőrszellem utolsó atomjáig azonos azzal, amelyik még a nagyháború előtt portyázta odafent a hegyeket és völgyeket. Szolgálati módszerek és eszközök tekintetében mi is együttlépünk az idő haladásával, ez azonban csak technika. Felszerelésünkben korszerűek, képzettségünkben a változott időkhöz alkalmazkodók vagyunk, de mindez csak eszköz. Lehetnek és vannak új kiképzési, nevelési elveink, de nem az örök csendőrszellem rovására. Bővíülhetnek és nőhetnek a szolgálati feladataink akár a sztratoszféra portyázásig, mindez azonban csak a munkakört változtatja, de nem magát a csendőrszellemet. Lehet mindig más és más a mód, ahogyan a műveltségében, erkölcsi felfogásában változó lakosságot feladatkörünkben kezeljük, de ez is csak módszerkérdés, nem pedig szellemváltozás. Tudásban és tájékozottságban a mindenkori követelmények szerint fejlődünk és átalakulunk, de alapjában ez sem más, mint amikor a jegyzékkönyvecskéből törölünk egy levitézlett vadorzót és beírunk helyette egy másikat, újat. A laktanyáinkon lehetnek az ablakok korszerű szabásúak s hovatovább eljutunk mi is a fürdőszobához, de ha a régi idők hajdani csendőrelődje felkelne a sírjából és benyitna egy ilyen korszerű laktanyába, nemcsak a csendőrszellemet találná változatlanul, de becsukott szemmel a régi helyén találná a régi szolgálati tárgyakat és papirokat is. De még az sem változtatná meg magát a csendőrszellemet, ha az álló ruhafogas és a mai szekrény helyébe kitudja milyen alakú és korszerűségű bútordarabok, talán hajlítgatott esőbútorok és gombra pattanó falszekrények kerülnek.

Nem változott, nem változik és nem fog változni soha a csendőrszellem, mert ha mégis változnék, akkor a m. kir. csendőrség megszűnik létezni.

Biztos, hogy a kassai testvér nem így gondolta a szellemváltozást, de mások így is gondolhatják. Manapság mindenütt szellemváltozásról beszélnek, e szó a szükséges kereteken túl is divatba jött. Hát csak bennünket hagyjanak ki a szellemváltozások forogtagából, a mi szellemünket a hazaszeretet, a törvény és a katonafegyelem örökidőkre megalkotta. Amíg a gyilkos és betörőszellem nem változik, már pedig az nem fog változni, addig a csendőrszellemnek sincs szükség új utakra, mert minden más út a csödbe vezetne.

A megelőző szolgálat.

Írta: NAGYALÁSONYI BARCZA JENŐ százados.

A megelőző szolgálat fogalma alá vonható számos tennivaló és e szolgálat ellátásánál figyelembe veendő sok-sok szempont — a fejlődés folytonossága következtében, — állandó módosításra és kiégésztésre szorul. Az elméleti alapismeretek és a gyakorlat-szülte szolgálati tapasztalatok összessége jelenti a tudás szilárd alapját, melyre az újabb és újabb ismereteket — a fejlődés ütemének megfelelő mértékben és mennyiségben, — kell ráépítenünk. mert ha ezt nem tesszük, szolgálati felkészültségünkben ür támadna, melyre aztán, az összedülés veszélye nélkül, tovább nem építhetnénk.

A megelőző szolgálat a csendőrség egyik legfontosabb feladata. Mutatja ezt a Szut. 1. p. 2. bek.-e, mely a csendőrség működésének jóformán alaptételeként említi e szolgálatot, de ez tűnik ki egyébként az 52. §-ból is. Vizsgáljuk meg e hirtelen át nem tekinthető bőséges feladat-kört, kissé részletesebben.

A megelőző szolgálat csak akkor vezethet sikerre, — mondja a Szut. 349. pontja, ha a csendőr az őrskörlet minden pontján, minél gyakrabban és váratlanul jelenik meg és ha figyelmét, portyázásai alkalmával, minden olyan jelenségre vagy cselekményre kiterjeszti, amely közbelépését szükségessé teheti.

E rendelkezésből következik, hogy a csendőr az őrskörlet lüktető életének mintegy a pulzusán tartsa

kezét, minden élet-megnyilvánulást, változást tudjon meg, tartson számon és a szükség szerint használjon fel.

A törvényhozás és a kormányzat, a fejlődő élet kívánalmaihoz szabott, — folyamatos rendelkezésekkel, bizonyos keretek közé szorítja állampolgárai életét, hogy azt a mindenkori gazdasági, politikai, közbiztonsági stb. helyzet megköveteli. A mindennapi élet eme szabályozása a közösség egyetemes érdekeit tartja szem előtt s rendszerint nem az ember pillanatnyi érdekeihez — anyagi előnyeikhez — igazodik. E törvények- vagy szabályok-adta keretek néha kényelmetlen, — sőt talán az egyes emberre káros helyzeteket is teremtenek. Ezért az érdekeltek — legtöbbször esetben — rajta vannak, hogy e szabályozással megadott kereteket megkerüljék, kijátsszák vagy áthágják. A közbiztonsági vonatkozású törvények- és szabályok-adta keretek épségbentartásán természetesen a csendőrnek kell őrt állania, az átlépni szándékozókat neki kell visszatartani vagy a már keresztüljutottakat az igazságszolgáltatás kezére juttatnia, hiszen másképp a meghozott s az ország egyetemes érdekeit szolgáló rendelkezések csak írott jogszabályok maradnak s a való életben testet nem öltenek. Hogy azonban a csendőr az átlépni akarókat visszatarthassa s a már átlépetteket az igazságszolgáltatás kezére juttathassa, ismernie kell a törvényt, a tilalmat, a szabályt. Lépést kell tehát tartania a kihirdetett törvényekkel és a kibocsátott rendeletekkel.

Kassai képek.

Írta: ARATÓ ANDOR.

Kassa, 1938 november 11.

Elmarad mögöttem a Dóm és Fő-utca, ahol látam beteljesedni az álmokat és jövendöléseket: fehér lovon jött katonái élén a Vezér, virágot szórtak eléje és döngtek az Orbán-torony harangjai. Mellettem akkor egy kopottarcú őslakó állt, aki kopott kabátjára feltűzte kopott háborús kitüntetésait és kiáltani akart (régén feküdt ez a kiáltás a lélek mélyén, mint egy nehéz kő a folyó medrében, mely fölött futottak, futottak az esztendőök), de nem tudott kiáltani, csak hümmögött s könnyek fényezték az arcát.

— Kérem, — mondta nekem, és kimeresztette erősen a szemét, ahogy a férfiak szorítják vissza a meghatottságukat, — kérem szépen, én mindig így képzeltem... Sokszor, kérem szépen, tíz, meg tizenöt év előtt is, megálltam itt a park szélén, a Pesti-út felé néztem, lehunytam a szemem és elképzeltem, hogy lenne az, ha jönnének. Gondoltam, hogy fehér lovon jönne Ő és virág lenne az úton és szólnának a harangok. S most minden olyan, ahogy elképzel-

tem magamban. Olyan ez, kérem szépen, mint egy álom, olyan ez igazán...

Mi, akik körülötte álltunk, nem szóltunk. Tíz lépésre tőlünk csattogtak a kövezeten az álombeli fehér ló patkói és rengette a levegőt a harangszó, s akkor mindnyájan tudtuk, hogy most egy város mondta el az álmát.

A Tordássy-utcán megyek, s mögöttem van már a Fő-utca, s az Ünnepe, amit nem én fogok elmondani. Elmondták és elmondják még mások: az írástudók és krónikások, akik jól látják most a részleteket és jól hallják a harangokat. Én rossz riportert vagyok ma: nem figyeltem, csak álltam a zsongásban, néztem a régi homlokzatokat, az Andrassy-palotát, a Lőcsei-házat, a fehér papok templomát s valami gyenge félelem feszült bennem, az alvó ember félelme, aki az álom mély és tompa színei között átderengeni érzi az ébredést. Nem biztos, hogy ébren vagyok, gondoltam, és tenyeremmel megérintettem a falakat. A fal hűvös volt, nedves, novemberi. Csupa valóság.

A Tordássy-utcán sok az új ház, fiatalok, modernek, húsz éven aluliak, közöttük áll sötétsárgán és hulló vakolattal a régi honvédlaktanya. A kapu felett a régi zászló és alatta két kampós szeg fekedik az üres falon. Innen emelték le a címert az ágaskodó kétfarkú oroszflánnal. A kapuban az őr áll, egy barnaarcú alföldi fiú; olyan ismerős ez a szikadt-esontos katonaarc a rohamsisak állszíjjának keretében, mintha láttam volna már húsz évvel ezelőtt ezen a helyen. Talán az apja állt itt, fiatalon és háborútól tépetten, vagy egyszerűen csak mindennapi ez az arc, melyet millió másával együtt hájszalnyira egyformára rajzol a sisak árnyéka s olyan

A társadalom körében előforduló különféle változásokat, az egyes emberek hely-változtatását éppen úgy, mint az örskörletben történt létesítmények keletkezését vagy megszűnését, a lakosság kereseti és vagyoni viszonyaiban beállott eltolódásokat, a nemzetiségi probléma irányait és irányítóit, a lakosság hitéletének különböző megnyilvánulásait, egyesületek működésében előfordult irányváltozásokat stb. stb., a csendőrnek mind tudomásul kell venni. Nem közömbös természetesen az örsre nézve, hogy a szomszédos örskörletekben e tekintetben milyenek az állapotok.

Hogy ezek az ügyek valamelyike vagy annak egy részlete mikor kerül majd az örs intézkedési körébe, az az észlelés idejében rendszerint még nem tudható, bár az élesszemű csendőr ezen alapismertek birtokában — figyelembevételével, hogy az ügyben az örskörlet milyen súlyú egyéniségei vesznek részt, — már annak komolyságára és horderejére is megnyugtató pontossággal következtetni tud. Ha többet talán nem is tehet, — legalább is annyit tesz, — hogy az észleletek alapját képező változás következtében törvénysértés ne fejlődhessek ki. Az észleletek minden esetben mások, eltérőek lesznek tehát a után tett övrendszabályok vagy intézkedések is. A Szut. 350. p. 3. bek.-e erre nézve ezt mondja: „A megelőző szolgálatban szerzett észleletek és értesülések mellett, hogy azokat az örs felhasználja, — a hatóságoknak és az előljáró parancsnokságoknak idejekorán való tájékoztatására szolgáljanak“.

Ilyenkor, mintha az én rokonom volna és a te rokonom, akinek vonását emlékezet őrzi, vagy elmosódott gyorsfénykép a sublót tetején, vagy csattos családi albumok a polgári lakások szalónasztalkáin. Szép, ha az ember hétköznapi arcát viseli népének, az aratók és a pásztorok arcát, mert ők azok, akik úgy illenek bele itt minden keretbe és úgy tartozik hozzájuk minden háttér, hogy nem tudod, hol láttad őket: a szegedi marstéri kaszárnya előtt tegnap, vagy húsz évvel ezelőtt a kassai honvédlaktanya kapujában.

A Tordássy-utca sarkán megállok. Most meglátom a húsz év előtti képet: a Rákóczi-körút fát, a jegyzőházat és a tüzérlovardát. De lehet, hogy nem látom meg, talán nem fogok ráismerni, talán minden megváltozott, talán lebontották az öreg lovardát és kivágták a régi fákat. Felpillantok s látom, hogy a kép ép és töretlen: minden változatlan. A lovarda kiugró támfalaival úgy áll szürkén, zömöken, mint egy vár, a fák között jár a november és ködök kéklenek. Mert nekem sokat jelent ez a dísztelen városrész, itt a fák alatt jöttünk haza az iskolából és Bóbita tanár úr (ó, tanár úr, most is látom kefeháját és szögletes Hindenburg-arcát) szörnyű és halálos esendő órái után ezen a széles úton — az iskola és az otthon, a felnőtt emberek tekintetének e két pólusa között — kirobbant belőlünk a tizenkét esztendőnk és vad vágta kezdtünk a fák alatt; itt mértük ki az emberi igazságot és követtük el emberi igazságtalanságainkat, mert ezen a helyen vertük meg többnyire a spiciket és a kövéreket, örök alakjait a kamasz ellenszenvének. Ez a Rákóczi-körúti sarok volt a keresztút, ahol az iskolából jövet szerteszakadtunk más és más utcákba, ahol elnyeltek egymástól a különböző kapualjak,

E tájékoztatásra — az ügy természetét figyelembe véve, — rendszerint — elsősorban a nyomozó alosztálynak és a szárnyparancsnokságnak lesz szüksége.

A megelőző szolgálatnak nemcsak a rendes (helyi, kül vagy nyomozó) szolgálatban, hanem minden más (tehát a felszólított, sőt a belső) szolgálatban kapcsolatban, de még szolgálaton kívül is, — mint ezt a Szut. 350. p.-ja el is rendeli, — megszakítás nélkül, állandósággal kell folyni.

A megelőző szolgálat alapja a szakadatlan adatgyűjtés, majd a gyűjtött adatok állandó kiértékelése és csoportosítása. Az adatgyűjtés megfigyelés, hallás, B. egvények (vagy más személyek) értesítése útján vagy más úton történhetik.

A jó megfigyelőképesség a közbiztonsági szolgálat nélkülözhetetlen, egyben pedig igen eredményes támasza, ami elsősorban bár egyéni rátermettség kérdése, de esetleges hiányát vagy fogyatékosságát, ráneveléssel, majd szakadatlan önképzéssel lehet és kell is pótolni. A csendőr e képességének megállapítása, kellő irányú nevelése és gyakori — főleg szemléltető módon leendő — oktatása, az örsparancsnok egyik — elő nem írott, de annál fontosabb — kötelessége. A megfigyelőképességet — épp úgy, mint a szolgálatban értékesíthető minden más egyéni tulajdonságot, — ugyancsak fejleszteni kell. A megfigyelőképesség további fejlesztése és a kapott irányítás szerint leendő gyakorlása, — már az önképzés területére tartozó — elsőrangú kötelessége minden csendőrnek annál is inkább, mivel e tulajdon-

melyek mögött a magánéletünk kezdődött: otthoni bajok és örömök, mások előtt ismeretlen családi szokásokkal, hagyományokkal, külön gyásznappal és ünnepekkel. Az iskola, a közös front szelleme a Rákóczi-körút sarkáig kísért minket, addig egyek voltunk szorongásban és felszabadulásban, összekapcsolt Bóbita tanár úr vörös noteszének névsora és az órák végét jelentő esengetyűsző, ami lelkünknek ugyanazon húrját ütötte meg, de a sarkon túl — útban a magunk kapuja felé magánemberek lettünk, nem futottunk, de léptünk, mint a munkából érkezők, arcunkon pedig megjelentek az otthoni problémák árnyékai. Nekem sokat jelent ez a díszetlen városrész, mert itt a fák alatt voltam igazán gyermek, s esztendőnkön keresztül úgy élt bennem ez a széles út, mint a szabadság és kötetlenség nagy mezője.

Eszembe jut valami és felnézek az utcajelző táblára. A táblán már papírral van leragasztva az utca esehé neve, de a papír széle felszakadt és kilóg a alá az idegen nyelv utolsó betűi: „... okuzna“. Tévedés volt ez az okuzna, egy súlyos tévedés és most kijavították. Ennyi történt.

A Kálvária-utcán nem fog az idő, az út macskaköves, a házak régiiek, földszintesek, a kapuk nehezek, erősek, barnák. Komoly, jó polgári kapuk, valóban a kapu ősi céljainak, a tulajdon védelmének szolgálatában állanak: nemcsak bejárat, hanem torlasz is egyben. A „stacsár“, a kassai régi polgár ma is olyan kapukulesokat hordoz esténként magánál, mint a falusi sekrestyés, ami fegyver és jelvény, a saját kaput és a saját házat jelenti, tehát az alapot ahhoz, hogy itteni legyen, mert nem sas és nem oroszlan áll a város címerében, hanem: méh és ez sok mindenre ad választ, de elsősorban arra,

ság kifejlesztése minden közbiztonsági szolgálatot teljesítő csendőr szolgálati értékét, tehát használhatóságát, nagy mértékben emeli. Minden — e tekintetben — érdeklődő csendőr bőséges támpontokat találhat az örsön lévő szakkönyvekben, de lapunk hasábjain is sok cikk hirdette már e képesség fejlesztésének nagy fontosságát. A megfigyelőképesség fejlesztése bár elsősorban a nyomozó szolgálat sikeres teljesítésével kapcsolatos kötelesség, de — mint a csendőr szolgálata alatt soha, úgy a megelőző szolgálat során sem nélkülözheti a jó megfigyelőképesség más úton teljesen sohasem pótolható előnyeit. A megfigyelőképesség lényege összefoglalható abban, hogy nemcsak nézni, de látni is kell, nemcsak hallani, hanem meghallani, felfogni — azaz kellően értékelni — is kell tudni mindent.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a szolgálaton kívüli megfigyelés és adatgyűjtés legtöbbször eredményesebb, mert egyrésztől kevésbé feltűnő, másrésztől pedig így bizalomgerjesztőbb közelségbe is kerül a csendőr azzal, akivel beszélgetésbe bocsátkozik. E tevékenységébe bele kell vonni mindenkit, akivel a csendőr akár szolgálatban, akár szolgálaton kívül érintkezik: a hozzátartozókat épp úgy, mint az alkalmazottakat, a B. egyéneket épp úgy, mint az örs tagjaival ellenszenvvel viseltető egyéneket. A gondolkodó és kellő emberismerettel rendelkező csendőr mindenkit arról beszéltet, amiről akar, mert csak kis

ügyesség kell ahhoz, hogy egy beszélgetés a szándékolt irányba terelődjen. Néhány bevezető szó után a csendőr tudja, hogy milyen témakörből merítheti a kérdezett hasznosítható tájékoztatását, amit megjelenéséből, foglalkozásából pillanatok alatt megállapíthat. Nőket érintő és érdeklő cselekményekről inkább a nők tudnak, a szülész nők csak ritkán közlékenyek, egymást pedig csak akkor árulják el, ha haragban vannak. Hiú, saját személyüket mindig előtérbe toló, szerepelni vágyó, hangoskodó, politikai befolyását túlértékelő emberektől, korcsmárosoktól, büntetett előéletű egyénektől, politikai okok miatt megfigyelés alatt állóktól, kéjnőktől, elbocsátott alkalmazottaktól, éjjeli öröktől, pincérektől, postásoktól, pásztoroktól stb. mind más és más irányban kell érdeklődni, hiszen ezek, különböző életkörülményeik szerint, más és más téren mozognak, nem is beszélve az orvosokról, de a közalkalmazottakról általában, különösen pedig a vasuti személyzetről, akik a csendőrrel rendszerint valóban bizalmasak és munkáját nemcsak támogatják, de nagyon sok esetben megértő szeretettel is kísérik.

Tévedés volna azt hinni, hogy a községi előjáróság az egyedüli ismerője a községben vagy a környéken előfordult minden eseménynek és hogy az lenne az adatgyűjtés egyedüli, legbiztosabb forrása. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy az előjárósággal nem kell állandó és szoros érintkezést tartani.

hogy itt számontartják, hány sejtet építettél a kaputárodiban.

Ebben az öreg utcában laktunk, melyet egyik végén a Bethlen-körúti villamossín, a másik végén a betelt temető határol. A sínpár és a temetődomb között kanyarog az utca, hosszan, változatlanul, mint egy vén folyó medre, melyben nemzedékek élete folyt el. Ez itt a nagyanyám háza, ebben élt ő, ebben élt apám és ebben éltem én. Komor és szigorú ház, a kapualja sötét, kongó keramikokockákkal van kirakva, mint egy kolostor folyosó, de az udvar világos, mert nincsenek fényfogyó emeletek. Végigmegyek az udvaron a kert felé és megállok a kerítés előtt. Húsz év óta, de sokszor láttam álmomban ezt a kertet, a deszkapalánkjával és a tizenegy jablonkai almafájával. Azóta, ha szépet álmodom, a kertet látom, amint a fák között foltokban tűz át a júniusi nap, a vékony törzsek árnyéka ferdén fekszik a fűvön és a kert végében, a palánk homályában a néma vasárnapdelutánok titkai lapulnak...

A régi lakásunk ajtaján egy idegen névjegy. Nem tudom, hogy kicsoda, nem ismerem ezt a nevet, ami nemzetközi hangzású, magyar éppén úgy lehet, mint szlovák, vagy német. Felteszem a lábamat a küszöbre, de nem nyitok be az ajtón, hanem a nevetést hallgatom, ami egy mély férfihang nyomán robban fel a lakásban. Időszerű viceket mond a hang.

Viharos nevetés. Egy egész család nevet az ajtó mögött és én is nevetek a küszöbön.

Az ajtó kinyílik és egy harminc-harmincöt éves férfi áll előttem. Ingujban van és törülközővel lapogatja a vizes haját.

— Kit tetszik keresni?...

Tényleg, kit keresek én itt?

— Egy gyereket keresek, — mondom, — aki valamikor itt lakott valamikor. Egy fiút...

S látom a magam gyermekarcát.

— Nekem csak két kislányom van, kérem, — mondja az ismeretlen férfi, — de a szomszédban van két fiúgyerek. Nem az egyik Horváth-gyereket tessék keresni?...

Intek, hogy nem a Horváth-gyereket keresem és közben beleszek a félig nyitott ajtón át az előszobába. Most is éppen olyan sötét, mint minden nap-talan délutánom volt. A konyhaajtó résén át látom a tűzhely vöröstéglás oldalát s olyan ez, mintha a végtelen idő konyhájába pillantottam volna be.

— Tessék bejönni, — tárta fel előttem az ajtót a törülközős férfi, mert talán látott valamit ezen a pillantáson, — tessék parancsolni...

Nem megyek be, megköszönöm és elbúcsúzom. A férfi sokáig néz utánam a küszöbről, kezében a törülközővel, aztán becsukja az ajtót.

Mikor már túl vagyok a házon, akkor jut eszembe az, amire eddig nem is gondoltam: hogy ezek az emberek magyarul beszéltek. Most figyelem magam körül az utcát, hol hallok idegen nyelvet, hol látom a rombolását a húszéves hullámverésnek. Két férfi megy előttem, egyik öreg, a másik fiatalabb.

— Én, — mondja az öregebb és a mellére feszíti szétterpesztett ujjakkal a tenyerét, mintha azt akarná megakadályozni, hogy előre ne bukjak. Be van csípve. — Én, barátocskám, már tizenégyben szakaszvezető voltam a kilenceseknél...

Felemeli mutatóját és halálos komolysággal tagolja:

— Virtigli, érti? Vir-tig-li!...

Nagy szó ez és az öreg is tisztában van jelentőségével, mert olimpuszi magasságból néz le a fiatalra:

— Hol volt még maga akkor?...

Az egyik kapu mellett vagy tíz diákgyerek áll. Kiabálva beszélnek és magyarul:

Hiba lenne azt elmulasztani, de éppen olyan hiba lenne, ha a járőrök az adatgyűjtésben kizárólag az előljáróságokra támaszkodnának.

Az eseményekről szerzett széleskörű tájékozódás következménye lesz, hogy a járőr előtt a történekről összefüggő kép alakulhat ki, mert csak a több oldalról nyert beható tájékozódás eredményezheti pld. oly események megtudását is, amelyekről a lakosság még csak suttogva beszél.

Gyakran tapasztalható az is, hogy kisebb és kevésbé mozgalmal örök — az örskörlet nyugodtsága dacára, — nem foglalkoznak a megelőző szolgálattal olyan mértékben, mint ahogy azzal valóban foglalkozni kellene, — mondván, — hogy: „Úgy sem fordul itt elő semmi!“ Az ilyen örökön uralkodó felfogás és gondolkodás eléggé el nem ítélhető, mert ez nemcsak a szolgálat felületes ellátásához, de az önképzés teljes elhanyagolásához is vezet, holott az elméleti tudás fokozására, — feltevése szerint, — ott lenne a legfőbb alkalom, ahol a közbiztonsági szolgálat aránylagos nyugodtsága a beosztott csendőröknek több szabad időt enged. Tapasztalatom az, hogy ezeken az örökön áll a tudás is a leggyengébb lábón.

Mint ahogy nincsen két egyforma örskörlet az országban, épp úgy nincsen két egyforma őrzőjárat sem egy örskörletben. Az egyes szolgálattal tehát, az őrzőjáratok különleges helyzetére és az abban előreláthatólag végzendő teendőkre, különös tekintettel

— Láttad, hogy ment a három repülőgép? Majd elvitték a Dóm tetejét. Mi nem tudtunk úgy repülni...

Magyarok. A három magyar gép díszében már a nemzeti öntudat és az erő érzete jelentkezik, de ez a szó, hogy: *mi*, ez még a csehszlovák légitollára vonatkozik. Itt születtek, ez a fordulat, a „prevrát“ utáni nemzedék, amelyet születésük óta arra tanítottak az iskolában, hogy az ő hazájuk a köztársaság és arra tanítottak otthon, hogy ne higgyék ezt, mert ez nem igaz. Megzavart generáció, mely a tanító és a szülő tusája közben sohasem tudott eljutni az ítéletig, mely hivatalosan az október huszonnyolcadikát ünnepelte, iskolai szünettel, zászlókkal, fáklyákkal és otthon titokban a március tizenötödikét. Két himuszt tanult, az egyiket otthon, a másikat az iskolában s e két melódia egymásratoró hullámaiban nevelkedett, mint a bergeni halászok gyermekei a tengeren. Most első napjukat élik át a felszabadult városban, most kezd feltörni a hangjuk, de a szavuk néha megbotlik a tegnapi esapdában. Gyermekek, kezét kell nyújtani nekik s vezetni őket: nem ismerik erre az utat.

És ez itt a Kálvária-domb. Vége az utcának. A domb lábánál állok, ahol a régi temető kezdődik. Itt fekszik a nagyapám és a dédapám az őszi gesztenyefák alatt. Hú polgárai voltak a városnak, egyszerűek és erősek s jutalmul az a föld takarja őket, ahol születtek. Nézek a dombról a város felé: itt születtem én is s érzem most, hogy mit jelent ez a szó: őslakó. Bizony, omladékonyak erre a földék, de megkötjük mi halottainkkal, mint ahogy hulló partokat kötnek az egymásba fonódó gyökerek.

A hegyek felől, a Bankórról és a messzi gögös Hradováról a köd jön és az este.

A Pósta-utcán át megyek haza, hogy találkozzam régi iskolámmal. Itt az öreg, szürke épület,

az évszakra, mindenkor elő kell készülni. Az őrzőjárat ugyanis nem légüres térben fekszik, ott emberek élnek, élő és holt javak vannak, tehát törvénysértések is előfordulnak. Egy ilyen, a közbiztonsági szolgálat lényegét kényelemből kerülő örsön kérdeztem meg az 5 éve szolgálatot teljesítő járőrvezetőt, az új erdőtörvény főbb rendelkezéseiről, — kiterjedt erdőbirtok lévén az örskörletben, — de eredménytelenül. Az örskörletben egyébként az év minden szakában — aránylagosan, — nagy idegenforgalom van (favágók, fatelepítők, kirándulók, autóforgalom stb.), az örs járőrei azonban pl. a nyomozókules alapján még senkit sem találtak igazoltatandónak, mondván, hogy itt mindenkit ismernek, az idegenek viszont nem követnek el törvénysértéseket. E jellemző, — és mélyen a közömbösségben gyökerező, — de a közbiztonsági szolgálat terén nem kis horderejű hiányosság azonban feltétlenül gyökeres orvoslásra szorul, hiszen bizonyára több örsön is előfordulnak hasonló esetek. Az egyik őrzőjáratban a mezőrendőri és vadásztörvény, a másik őrzőjáratban ezenfelül már az erdőtörvény betartásának ellenőrzésére is szükség van, míg a harmadikban a halásztörvény betartásának ellenőrzésére kerül sor, sőt talán egy ipartelep is létezik, melynek üzembentartása különböző helyeken és időben megjelent rendelkezésekben nyert szabályozást. Folyó, út vagy vasút vezet át az örskörlet egyes őrzőjáratán, nem is beszélve az

homlokán már a sötétségbe merül a felírás: „Realka...“ Csehszlovák reálgymnázium volt. A kapu nyitva, bemegek: sehol egy lélek, jobbra a pedellusbarlang üres. Végimegyek az előtéren és lépésem kong ijesztően, mint amikor késve érkeztem és az órák csöndje már ráfeküdt az iskolára...

Akkor megláttam a lépcső mellett, a régi helyén a húzós csöngettyűt. Bronzosan csillogott a homályban a vén kolomp és a fekete vaskarja ernyedten lógott a fal mellett.

Felnyultam ekkor a csöngettyű karjához és meg rántottam erősen. Ötször rántottam meg a kart, ahogy Lőrinc, a pedellus jelezte egykoron az órák végét. A csengő szava élesen, keményen repült szét az üres folyosókon.

Fiúk, kassaiak, vén diákok, hosszú és halálosan nehéz volt ez az óra. Most vége, tóduljatok ki az ajtókon...

Későn este indult a vonatunk. Letörültem a párát a vonatabláról és néztem a város lámpáit s a Dóm tornyán a kivilágított kék keresztet, melyek lassan behullanak a ködbe és a sötétségbe. Mellettem egy fiatal katona egy másik városról beszélt, ahol gyermekeveit élte. Különös városrészekről beszélt, mint a Kétvízköz-fertálról, a Külmagyarról, beszélt a Szentlélek-utáról, amelynek a sarkán áll Korvin Mátyás szülőháza, beszélt a Kis-Szamospartjáról, a Bánffy-palotáról, régi iskolájáról és a Házsongárdi temetőről, ahol dédapja, és szépapja fekszik a hársak alatt. Azt mondta, hogy ez a legszébb város a világon: Kolozsvár...

A vonat futott, a sínek kattogtak és mi mindnyájan hallgattuk a beszédet.

S keletre néztünk mindannyian, ahol Kolozsvár fekszik a mély sötétségben.

illető őrzésben levő kiderítetlen esetekről, a figyelőlapos egyének, az éjjeli-, mező-, erdő-, gát- és vadőr-személyzet szolgálatának, úgyszintén a helyi rendészeti ügyek ellenőrzéséről és az idegenforgalomról, — mely a nyári időben már általános stb. stb. Nincsen jóformán olyan tanya, ahová a politikai párt-szervezkedések ügynökei el ne érnének, ahol ne lennének újabb vallásalapító apostolok, vagy kommunista-sejt alakításán fáradozó varrógépügynökök, a határ közelében letelepedett s a belországgal összeköttetésben álló jámbor kereskedők vagy szántó-vető emberek. Csak hallani, látni és figyelni kell s már nincsen olyan őrskörlet vagy őrzés, melyben nem lenne bőven munka, feltételezve természetesen, hogy az itt említett szolgálati ténykedésekhez szükséges elméleti ismereteket a csendőrök az oktatás és önképzés keretében teljesen és valóban elsajátítják. Mennyivel több biztonsággal teljesíti szolgálatát egy alapos felkészültséggel elindított járőr, mint az olyan, amelyik minden problémát megkerül és kényelemszeretettől még a gondolkozástól is megkíméli magát, közbiztonsági tevékenysége pedig kimerül a kocsiútátlak és az ebzárlati szabályok ellenőrzésével, — hogy ne is említsem azt a pótolhatatlan hátrányt, melyet egy ilyen felkészületlen és közömbös járőrvezető fiatalabb járőrtársának rossz példájával mutatott.

Az említett adatgyűjtés tehát csak annak a csendőrnek a kezében jelent értéket, aki a mai csendőri hivatás magaslatán áll és elvégzendő feladataival tisztában is van, aki a haladó élet szülte újabb és újabb rendelkezéseket ismeri s nem a 4—5 év előtti — már esetleg idejét mult — rendelkezések, elmosódott emlékei között bukdácsol. Az ilyen csendőr hiába kapja kezébe a legmodernebb nyomozási segédleteket, hiába oktatják a szolgálat pontos és odaadó teljesítésére, soha nem fogja meglátni és megkeresni a törvénytelenégeket, a szabálytalanságokat, hanem joggal érzi, hogy elméleti ismereteinek épülete nagyon rozoga, sok azon a tudással ki nem töltött hézag s hogy az önképzésre szánt idő elfecsérlése miatt nélkülözhetetlen szakismeretei is fogyatékosak. Ez a csendőr elkerüli a törvényteleneket, mert elgondolása szerint csak ezen az úton leplezheti sikerrel hiányos tudását. Szerencsére kis százaléka ez a réteg testületünknek, de még nagyobb szerencse, hogy ez a kis százalék is állandó gyomlálás alatt van.

Az adatgyűjtés folytonossága, kiértékelése és csoportosítása, a lelkiismeretes végzett megelőző szolgálat egy másik nagy előnyét is magában rejti és pedig a tökéletességig fokozható helyi és személyi ismeret. Ennek birtokában azután, a közbiztonsági szolgálatot valóban megnyugtató alapossággal és eredményességgel lehet elvégezni. A bőséges helyi és személyi ismeret következménye azután a nyomozások során elkövetkező feltűnően szép és sok eredmény lesz, melyek gyakran bámulatba ejtik a nyomozásokat figyelemmel kísérő közönséget, ezenkívül azonban még rendkívül tekintélytelmők is. Ezen az úton haladva érthetjük csak meg, — a ma már csendőr-anekdótává vált — békebeli őrsparancsnok fejlett nyomozási képességeit, ki a panaszt emelő polgártól megtudta, hogy az éjjel 6 birkáját és 2 sertését ismeretlen tettes ilyen és ilyen körülmények között ellopta. Az őrsparancsnok a panaszos meghallgatása után, parancsot adott egy járőrnek, hogy

szereljen fel s az őrskörlet másik végében lakó X. Y.-t fogja el, a bűnjeleket pedig biztosítsa. A panaszos csodálkozása a hallottak után elképzelhető, de még inkább akkor lepődött meg a derék magyar, midőn hazaérve ott találta a járőrt, az őrsparancsnok által megjelölt és beismerésben levő gyanúsítottal együtt. A panaszos természetesen nem az őrsparancsnok kiváló helyi, személyi és főleg kitűnő emberismeretének a javára könyvelte el ezt a boszorkányosan gyors eredményt, hanem általa meg nem érthető, emberfeletti képességekkel megáldott lényeknek gondolta a csendőröket. Ha ezen, — mint említettem, — már az anekdoták körébe eső és részben a véletlen szerencsének köszönhető sikeres nyomozási eset realitásai nem is nagyok, mégis jellemző példa a helyi és személyi ismeretek bőséges megszerzésének fontosságára, ügyes és hasznos felhasználására, de nem utolsó sorban, a megelőző szolgálat valóban odaadó és lelkiismeretes teljesítésére. Hogy tehát — az összegyűjtött adat-anyagot, a csendőr helyesen tudja kiértékelni, azt kellően csoportosítva, a szükség szerinti helyen és időben valóban értékesen felhasználhassa, ahhoz már természetesen egy fejlettebb fokú szaktudás és bővebb tapasztalat kell, mely azonban mindenki által, a szorgalom foka szerint, — hosszabb vagy rövidebb idő alatt, — megszerzhető.

A megelőző szolgálat nélkülözhetetlen kelléke, hogy a járőrök ismerjék a gyanús helyeket, korcsmákat, lebujszókát, polgári és zugszállodákat, továbbá a búvóhelyeket. Az ezekben talált gyanús egyéneket minden esetben igazoltatni kell, ha pedig szükséges, a helyiségeket is át kell kutatni. Ezeket a helyeket a járőröknek minden szolgálat alkalmával meg kell figyelni, fel kell keresni és ellenőrizni, de még fontosabb, hogy a járőrök távollétében, alkalmas emberekkel, állandóan figyeltessék. A megfigyelendő helyek alatt általában nem csak azokat a helyeket kell érteni, melyekben bűncselekmények elkövetésére gyanakodhatunk, hanem mindazokat is, ahol idegenek, főleg bejelentés nélküli egyének gyaníthatóan megszállni vagy tartózkodni szoktak, ahol a bűnözők táborába tartozó emberek gyakrabban megfordulnak. Különösen nem szabad megtevesztenie a csendőrt, ha az idegen öltözködése és megjelenése kifogástalan, nem különben, ha fölényeskedő vagy a csendőrrel szemben elutasító modorban beszél, előkelő összeköttetéseire hivatkozik stb. A csendőr szolgálati feladata biztos tudatában, mindenkor őrizze meg nyugalmát, hanghordozása is előzékeny udvarias maradjon, de mindenek felett legyen komoly és határozott. Ez által minden fölényeskedést, kihívó magatartást, a legbiztosabban szerel le és a szükséges fölényt a maga számára biztosítja.

Ismerje a csendőr személy szerint és minden szolgálatban ellenőrizze, a rovott előéletű, rendőri felügyelet alatt álló egyéneket, a szokásos büntetéseket, az állam és társadalmi rend szempontjából veszélyes és általában azon egyéneket, kikről az őrsön figyelő lap van felfektetve, de ezenfelül ismernie kell mindazokat az egyéneket is, akik: „Foglalkozásuknál, egyéniségüknél vagy pedig kiterjedt helyi és személyi ismereteiknél vagy pedig bármely más oknál fogva, támogatják vagy támogathatják“, — mondja Utasításunk 353. pontja.

(Folytatjuk.)

Gömöri magyarok éneke.

(1938 november 2-a előtt).

Testvér! Mily büszkeség most magyarnak lenni
Hűséggel, reménnyel dacolni és hinni.
Lankadatlan hévvel dolgozni serényen,
Zokszó nélkül élni mostoha kenyéren.

Megállni a sarat a földindulásban,
Sorssal verekedni keményen és bátran,
Nem hagyni a jussot, tisztelni a törvényt,
Acélkarral úszni át a sok-sok örvényt.

Hitegető szóra nem állni kötélnek,
Emelt fővel nézni szembe a veszélynek.
Egy táborba gyűlve csak előre menni:
Testvér! Ilyennek kell a magyarnak lenni!

(1938 november 20-a után).

Kacag a húr, vígabbán szól
Már a nóta Gömörben.
Magyar szívünk összedobban,
Testvérek az örömben.
Húszesztendő szenvedését
Felejtgetjük, temetjük,
A régen várt találkozon
Egymást sírva öleljük.

A kanyargó Rima partján
Elcsitult már a bánat.
A nótafa kacagásban
Lelkünk vígságra támad.
S amíg egymást ölelgetjük,
Megfogadjuk, esküszünk:
Halálunkig mindig hűek,
Igaz magyarok leszünk!

A nagy próbát kiállottuk,
Leráztuk a cseh ígát,
Hűségünkért becsüléssel
Tekint ránk a nagyvilág.
Nótaszavunk élesztgeti
Az őszbeborult avart:
Imádságunk szabadon száll:
„Isten áldd meg a magyart!”

Márkus László.

Magyar csendőrök a Felvidéken.

(Folytatás.)

A vilkei volt cseh csendőrlaktanyában az íróasztal borítólapon a következő sorokat találtuk:

Sok szerencsét kívánnak és üdvözlétet küldenek a volt vilkei csendőrök a magyar testvéreknek és kollégáknak. Az épület rendben van, semmiféle baja nincs.

Az egyik kanyargós utcájú községben a nagy tömegből hirtelen kiugrik egy nagykarimás kalapú, idősebb, kékszemű, pirosarcú ember, a csendőrszakszhoz rohan és nevet és kapkod a karjaival, majd arcára csapva tenyereit, azt kiáltja a kakastollas kalapra nézve:

— Jajj, bozse moj, szlovák vagyok, ilyen kalap nem láttál húsz éve!

Bokázik örömeiben és nevet és félre csapja kalapját.

Vitéz Ugray Gábor százados ezeket írja:

Ipolyság környéki falu. Bevonul az 1. gyalogezred zenekarával egy hő. század. Diadalkapu, ünnepélyes fogadtatás, lelkes ujjongó tömeg. Az ünnepi beszédet a községi bíró tartja. A század és a tömeg meghatódva, csendben hallgatja. Egyszer az útkanyarból előbukkan az országút közepén egy csendőr járőr. Jönnek feszesen, díszöltözetben, fehér kesztyűvel. Két szépszáj ember. A tömegből észreveszik, valaki felkiált: „Itt vannak a csendőrök, a magyar csendőrök.” A tömeg hátrafordul. Illik, nem illik, de az emberek legnagyobb része otthagyja az ünnepi szónokot, ott a bevonult századot, ott a zenekart s futva-futnak a csendőrök felé. „Itt vannak a csendőrök.” „Istenem, a magyar csendőrök.” „A kakastollas csendőrök.” Egy pillanat és virágeső hull a járőrre, körülözönlik, átölelik a járőrt és sírnak. „A magyar csendőrök, a mi csendőreink.” S a járőr áll mosolyogva, majd komolyan s mikor a tömeg visszaszivárog az ünnepséghez, a járőrvezető lopva felnyúl a szeméhez s letöröli az előretörő könnyeit.

Fülek melletti kis falu. Vége a bevonulási ünnepségnek, a század tovább vonul előre. Egy járőr visszafelé portyázik. Talán a laktanyába indul, honnan a csehek a nagy legénységi asztalon kívül minden mozgathatót elvittek. Lassú léptekkel jön a járőr. Az egyik kapuból öreg, hajlotthátú, őszbe csavarodott magyar fordul ki. Rálép az útra s megy, megy a járőr felé. Megáll előttük, balkézével leveszi a kalapját, jobbal megfogja az egyik csendőr puskaszíjat tartó jobb kezét. Nézi-nézi a csendőrt szótlanul s azután görnyedt vállát mégjobban meghajtja és mielőtt a csendőr észrevenné s tehetne valamit ellene, megcsókolja a szíjat markoló erős csendőrkezet.

Fülek városa. Nagy néptömeg. Ünnepi várakozás. A csendőrök már bennvannak. A lelkes fogadtatáson átestek s most már rendfenntartók. A tömeg még mindig ujjong, élteti a Kormányzó Úr

Csendőreink Rozsnyón: Reviczky Zsigmond szds. századparancsnok, a cseh csendőrség parancsnokával.

Ő Főméltóságát, az országot, a csendőröket és ujjong, hogy újra magyar lehet. Egyszer kifordul a kordonkötél mellől egy iparoskinézésű, ötvenes férfi. Odamegy az egyik csendőrhöz. Átöleli, magához szoritja s a szeméből ömlik a könny s beszél: „Engedje meg kérem, hogy ezt a régen látott magyar csendőruháat megcsókoljam.“ S azzal már ott is a csók a csendőrzubbonyon, a kitüntetések fölött. Ezzel távozik.

Losonc. Virágdíszbe borult város. Délecegen, büszkén, örömmel, mosollyal bevonuló magyar katonák között feltűnik a gyönyörűen menetelő csendőrszakasz. Lobog a szélben a kakastoll, egyöntetű mozgás, komoly, feszes menet. Mikor a térre érkezik a szakasz, az eddigi éljen üdvivalgássá válik. Egy mellettem álló, 10—12 éves gyermek megkérdezi az édesanyját: „Milyen katonák ezek, édesanyám?“ Az anya nézi a csendőröket, majd átfogja a fia vállát és sírva mondja: „Ezek a legszebb katonák, a legszebbek, a magyar csendőrök. Istenem, hogy ezt megérhettük.“

Losonc melletti kisközség. Portyázó járőr. Jön egy öreg anyóka. Kezében 3 szál őszirózsza. Odaáll a járőr elé, nyújtja a virágot és szól: „Az egyetlen cserépről törtem le, az utolsókat is letörtem magunknak, csakhogy megérkeztek, csakhogy itt vannak már, édes fiam.“

Mi történt itt? Három szál őszirózsza letörve egy cserépvirágról, csók a zubbonyon, a kézen, s a könny-

nyek. Találkozott-e már magyar csendőr eddig ilyennel? Sirt-e már magyar csendőr nyilvánosan? Mi ez? Mi történt itt? Hát ennyire vártak? Hát ennyire szerettek? Hát ilyen emlékeket hagytunk mi itt 1918-ban? Megfizethetetlen, felejthetetlen, kitörhetetlen emlékek!

nemes Suhay Imre ny. altábornagy, aki a Felvidéken járt magyar újságírók egyik csoportjának katonai tudósításait irányította, így látta a magyar csendőröket:

Alkalmam volt a Párkány, Léva, Losonc, Rimaszombat-i sávban (légvonalban, több mint 120 kilométer), megszálló csapatok s így a m. kir. csendőrség tevékenységét megfigyelni. A részünkre megítélt területet tudvalevőleg négy zónába (I—IV.) osztották be, pontosan megjelölve, naponta mely vonalig nyomulhatnak elő csapataink.

A cseh hátvédet honvédségünk elővédei 4—4 kilométer távkozra követhették. A két hadsereg közt mindig egy-egy hadi követ (parlamentér) tiszt volt fehérzászlós autón. A csehek mindenféle fogásokkal iparkodtak a megszállás idejét kitölteni. Nem készültek el idejekorán, torlódásokra hivatkoztak, mindez azonban tulajdonképpen ürügy volt csak, hogy minél többet „menthessenek“ meg, illetve tegyenek tönkre. Néhol tényleg úgy viselkedtek, mint a vandálok: ablakokat betörték, az ablakfákat, deszkapadlót (parkettet) is felszedték, a telefonvezetékeket, sok helyen még a porcellán izolátorokat is leszedték, s ha erre nem volt idejük, összetörték...

Rombolás, pusztítás egyrészt, eldobált katonai felszerelési tárgyak másrészt, mutatták a visszavonuló csapatok útját. Alkalmam volt néhány helyen a cseh csapatokat megfigyelni. Egyizben bizony nagyon emlékeztettek a mi őszirózsás forradalmi alakulataink fellépésére 1918-ban.

Losoncon például egy hét főből álló csendőrrjárőr visszamaradt, hogy a részeg katonákat kosikra dobva, szállíttassa el. Tekintve, hogy a lakosságot védték meg a garázdálkodó katonák pusztításai elől, elővédeink bántatlanul hagyták a cseh csendőrrjárórt távozni.

A megszálló csapatok mindig különböző fegyvernemekből álló oszlopokra tagozódtak. Egy-egy oszlop pontosan meghatározott menetvonalon nyomult előre. Szélességben pedig egy-egy sávot utaltak ki részére. A sávban fekvő községeket, majorokat azután kisebb egységek, szakaszok, századok szállták meg.

Az előnyomulás mindig biztosított menetben történt. Az elővéd végére osztották be a csendőrség, államrendőrség és a posta különítményeit. A városokban, mint pl. Losonc, Fülek, Léva, stb., a m. kir. államrendőrség vette át a közbiztonsági szolgálatot, míg a községekben, pl. Párkány, Zseliz, stb. stb., a m. kir. csendőrség.

A csendőrség alakulatainak ereje különböző volt. Szakaszba, fél századba, századba tagozva meneteltek az elővéddel. Sok helyen teherautókon szállították őket. Ha parlamentér-tisztünk jelentette, hogy a következő községek szabadok, a csendőr- és rendőrkülönítményeket, igen célszerű módon, gépkocsikon küldték előre, hogy ott azonnal átvegyék a közbiztonsági szolgálatot. Mire azután elővédeink bevonultak, már csendőreink és rendőreink látták

el a szolgálatot. Füleken pl. ezt a kérdést mintaszerűen oldották meg.

A lakosság csendőreinket — kiknek sokhelyütt az első bevonulás alkalmából nagy nemzetiszínű zászlókat is adtak — kitörő örömmel és éljenzéssel fogadta. Persze, virágokkal díszítették fel őket, mint valamennyi bevonuló csapatunkat. Abban a pillanatban azonban, midőn a közbiztonsági szolgálatot valamely községben, városban átvették, a virágot letették s komoly csendőreink immár teljesen szabályszerűen öltözve, látták el szolgálatukat.

Örömmel állapíthatom meg, hogy csendőreink kitűnő fellépésükkel és magatartásukkal mindenütt kitűntek. Több nyelvet beszélvén, külföldi újságírók mellé osztottak be, hogy nekik felvilágosítást adva, kalauzoljam őket. Párkányon az egyik nagy francia lap tudósítója pl. azzal a kérdéssel fordult hozzám, a fehérkesztyűsen, kifogástalanul bevonuló csendőrszakaszt látva: „*Úgy-e ez a peloton (szakasz) a kormányzó gárdája?*“

Csendőreink mindenütt udvariasan, barátságosan — hiszen a lakosság majd széjjel szedte őket —, de azért a kellő eréllyel és komolysággal léptek fel. Egy idősebb nő az egyik csendőrnek mindenáron kezet akart csókolni, a következő szavakkal üdvözölve őt: „Hála Istennek, csakhogy megjöttek végre maguk is!“

A közbiztonság és a postai szolgálat átvétele, a távbeszélővonalak rendbehozatala, szinte valószínűtlen gyorsasággal történt. A csehek kivonulása és csendőreink, (rendőreink) beérkezéig a közbiztonsági szolgálatot tűzoltók, vagy nemzetőrök látták el. Utóbbiak megbízható polgári egyénekből alakultak, kiket nemzetiszín karszalagokkal láttak el. szolgálati idejük tartamára.

Különösen a nagyobb városokban, közbiztonsági közegeink, járőreink mellé egy-egy, a helyi viszonyokkal ismerős nemzetőrt osztottak be. A közlekedési rendőri szolgálatot az első napokban nemzetőrök látták el pl. Losoncon.

Új csendőrseinkre igen nagy és sokoldalú feladatok várnak. Mindenekelőtt meg kell ismerni környezetüket. Sok cseh kém, legionárius visszamaradt, ezek szemmel tartása, leleplezése csendőrségünk fontos feladata lesz. Különösen sok gondot fog okozni a különböző feljelentések, besúgások kivizsgálása, mert bizony ezeknél most már az egyéni bosszúnak is nagy szerepe lesz. A cseh katonák felszerelési tárgyaikat, sőt fegyvereiket is sok helyen visszahagyták híveiknél, másrészt kézigrájátokat, robbanóanyagokat helyeztek el az elhagyott házak kéményeiben, kályháiban, tűzhelyein...

Óreg katona létemre büszkén néztem csendőrsztagaink bevonulását a felszabadult területekre. Mintha minden becsületes, kemény magyar csendőrcsapatról lerítt volna a testület jelmondata: „Híven, becsülettel és vitézül!“

Varga Alajos csendőr a Buzita-i őrsről így emlékszik vissza:

Papírra fektetni azt az átélt örömet és boldogságot, amely azoknak a csendőröknek jutott, kik a visszacsatolt területek megszállásában résztvettek, nem lehet. November 8-án, 14 órakor indultunk el a miskolci állomásról a tornai völgyben vezető vasútvonalon. Azon vonat, amely 22-önket vitt —

Ungvárra Hódosy Pál őrnagy, századparancsnok vezetésével vonult be a csendőrség.

Ezek a kicsik most látták először magyar csendőrt.

Marton Gyula százados úr vezetése alatt — elsőnek lépte át a volt Trianoni határt Bodvavendéginél. Amikor a mozdony sípolva keresztülfutott azon a részen, amelyet minden magyar imájába foglalt 20 évig, mi, csendőrök, ott a vonaton, hálatelt szívvel énekeltük el a Szózat-ot és úgy éreztük, hogy szívünk megnyílt. Ezt bajtársaimnál is láttam, mert többen lopva könnyet törültek szemükből, annak dacára, hogy egyenruha és tollas kalap volt fejükön...

Somodi községből 5—6 éves kislányok és leánykák virágcsokrokkal siettek elénk a község elején felállított díszkaputól és éltették a magyar csendőröket. Ezeknek az apró magyaroknak a boldogsága engem és bajtársaimat is igen meghatott, úgy érzem, hogy nem leszek képes érzelmeim fölött uralkodni, tudtam azt, hogy ezen csöpségek szívébe szüleik lehúzott függönyök mögött egyenkint oltották be és ápolták magyarságukat...

Tavassy Lajos őrnagy tudósításából vesszük a következő részleteket:

Nem vagyok a szavak embere s így nem tudom leírni azt a nagy lelkesedést, azt a mélységes meghatottságot, ami elfogta az embereket, katonákat, csendőröket egyaránt, amikor újra átlépheték a trianoni határt. Jómagam ott voltam a Kormányzó Úr Ófőméltóságának a megérkezésekor, közelében álltam, amikor lováról leugrott, fogadva egy kislánynak üdvözlő szavait és virágcsokrát. Mikor a községi bíró elesukló hangon mondta köszöntő sza-

vait, Legfelsőbb Hadurunk is, a közönséggel együtt, könnyezni kezdett. A kép, a magyar történelem új fejezete kezdetén — csodálatos volt.

Komáromban a cső. század a csehek által épített új cső. laktanyában kapott elhelyezést. A csehek a laktanya egész berendezését, kivéve 1—2 rozoga széket és asztalt, s 1—2 villanylámpát, mind elvitték. A puszta padlón egy kis szalmán, átázott ruhájú, fáradt csendőrök boldogan tértek nyugalomra.

Ógyallán a cső. laktanya berendezése szintén siralmas volt. Nem maradt ott csak pár rozoga bútor, amelyek közt felismerhető volt még 1—2, általunk ezelőtt 20 évvel otthagytott asztal és fegyverállvány. Megható volt, amint a csendőrség megérkezése után két ünneplőbe öltözött magyar ember hozta az általuk ezelőtt 20 évvel elrejtett laktanya-címert. 20 évig tartották abban a tudatban, hogy arra még szükség lesz, mert a sötét felhők közül újra ki fog sütni a tündöklő nap és újra magyar címer, magyar felírás lesz a laktanyákon...

Ógyalláról 8-án 10 h I-kor indult el az elővéd, melynek végén menetelt a cső. század azon rendeltetéssel, hogy Érsekújváron a rendet fenntartja a csapatok bevonulása alkalmával. De a tbk. úr ezen intézkedését visszavonta azzal, hogy a csendőrszázadnak a díszmenetben feltétlenül részt kell vennie.

Így a század, mint az élzászlóalj 3. százada vett részt a bevonulásban. Amilyen fogadásban a századnak itt része volt, azt csak a legtisztább magyar szívek adhatták!...

Fülek felé...

Sorfalozgálat a Vár-udvaron 1938. november 2-án.

Írta: PETERD ISTVÁN.

Egész nap szótlanul jártunk és szemünkben volt valami meleg fény és vártuk a délutáni hat órát, a rádió hangját, mellyel bejelenti, hogy újra a miénk... Éreztük, hogy valami szent és szép hírt hallunk és jöttek a késő esti órák és nem aludtunk. Feküdtünk az őrszobában, pattanásig feszült idegekkel és hallgattunk. Csönd volt, csak néha hallatszott egy-egy sóhajtás és egyszer, mint a kirobbanó erő ugrott közénk:

— Riadó!...

Csak pár pillanat volt az egész és máris kiüvöltünk merev sorfalat, a királyi vár udvarán. Mészsziről, mint mikor gátat szakít a Tisza, felénk hömpölygött a város hangja. A magyar népé, a testvéreinké, a magyartól-magyarig tartó egyetlen hatalmas hullám, amely magába ölelte az egyént, a tömeget, az egész megfiatalodott magyarságunkat. Megizmosodott bennünk a hit, az erő és az akarat! És mi csak álltunk... Szent káprázat kötötte meg szemünket és némelyikünké fényesebb volt a szokottnál és messziről, a miniszterelnöki palota felől frissen dobta felénk a szél:

— Piros-fehér-zöld! Kassa magyar föld!... Éljen Horthy!... Éljen Horthy!...

És küszört felénk a hang megejtőn, beleette magát az idegrostjaink közé. Végigfutott rajtam valami könnyes zsongás és beleremegtem.

Úristen! Újra a miénk Kassa! Munkács! Komárom! És újra... Úristen! Újra...

Egy darabig vártunk riadt örömmel a szemünkben. Látszott az udvarlakai őrség felsorakozott bakáinak fénylő sisakvonala és a zászló előtt merev „Vigyázz!”-ban Erdős százados úr tisztelgő karddal. És hallgattuk a hangorkánt. Mögöttünk álltak a tiszt urak és az arcukon látszott a ki nem mondható boldogság. A hónapok idegfeszítő várása megpattant és megnyílt előttünk az új, a friss magyar hajnal!

— Idejönnek! — hallottuk a parancsot és kissé megfeszültek az izmaink, mert ilyen még nem láttunk. Ilyenre nem emlékeznek még a legidősebb bajtársak sem.

És elindult a tömeg. Jött, mint a folyó láva, minden bánatot felégetett az öröm. A királyi vár öreg falai szinte kacagtak a hömpölygő tömegre és mi csak álltunk.

Sorfal... Szolgálat... Őrség... tolongtak bennem a szavak és jöttek...

Nevető arcok, könnyesen mosolygó szemek. Tenyerükön hordták a szívüket és úgy jöttek a magyar jövő elé. Kipirultan, tisztán, mosolyogva, ahogyan csak a magyar jár és mégis könnyek fesztelenedtek a szemsarkokban. A fénylő tekintetek szinte elhomályosították a fáklyák fényét és egyetlen hatalmas sugárban láttam a magyar nemzetet. A szemüket láttam! Megtöltötte ragyogással a királyi vár udvarát és jöttek!... Újra és mindig friss emberek. Már tolongtak, már nem férték el egymás mellett, nekifeszültek a sorfalunknak és mi álltunk, de jött a parancs:

— Annyit beengedni, amennyi befér!

És mi összébbjöttünk. Új emberek... Új, fiatal

vitéz Dalnokfalvi Bartha Károly tábornagy, honvédelmi miniszter.

magyarok... Öreg anyókák, katonatisztek és legénység minden fegyvernemből, papok, frontharcosok és mindnek az arcán leírhatatlan öröm, furesztagyogás öntötte végig mindannyiukat.

Úristen! De szép!... — döbönt ki belőlem és neki-feszültem a tömegnek, a többi bajtársam is. De hiába! Nem bírtuk! Ez több volt, mint erő! Ez több, mint öröm! Ez volt maga a megnyitott, húszéves, fekete éjszaka és ömlött az emberekbe a remény a magyar virradattal.

És láttam az emberekben, az örökké szenvedő magyart!...

Öreg asszony volt az egyik. Olyan tőpörödött, jószágbarázdált arcú és mellette egy fiatal diák. Soha nem látták egymást és mégis az öreganyó száján kibuggyant a szó;

A királyhelmei és bélyi őrs a határ átlépése előtt.

— A fiamhoz mehetek!... Ungvár!... — csak ennyi és csurogtak a könnyei, neki is, meg a diáknak is

Azután a másik. Két szépen öltözött úrilány, testvéreknek látszottak. Az egyik nevető örömmel mondja:

— Százötven hold földünket visszakapjuk és Icu!... Újra hazamegyünk!... Haza!... — és egymás karjába borulnak, sírva csókolják egymást. És nincs szó, nincs beszéd. Csak egymás arcát nézik az emberek és látják önmaguk lelkét. Semmi különbség közöttük. Ebben az örömben megfért egymás mellett a fejkendős öreg anyóka és a pesti dáma, a börtöntöltelék és a pap, magyar — a magyarral. Nagyon közel voltak egymáshoz. Boldog tekintetek kapcsolódtak a szemembe és ott előttem sírtak, nevettek egyszerre.

Úristen! De szép volt!

Alig pár percig tartott az egész és láttam, hogy itt a mi erőnk! Az örök, elpusztíthatatlan magyar erő! Magyar remény! Magyar ragyogás! A levegő, a lélegzet, a könny, a sírás, ez mind magyar. Egyetlen nagy összeborulása nemzetünknek és kinn a határon, a drága magyar végeken honvédek állnak, magyar bakák. Megmarkolva a puskaszíjat és símogatva a puskatusát és ez az egész magyar nép nyugodt örömben ragyog. Van öröme, hite, reménye és magához hív minden magyart. És ezt ott láttam!... A várudvaron!... Sorfalszolgálat közben! És hallottam a miniszterelnök úr szavát, mikor köszöntötte a *Hadurunkat!*

— „Eljöttünk, hogy megköszönjük...”

És hallottam a *Hadúr* hangját:

— „Menjetekek és álmódjatok...” — és ott állt az erkélyen, mellette a főméltóságú hitvese öszen és mindketten ragyogó szemmel, mosolygó arccal és alattuk a várudvar tele emberrel és örömmel. A hangok néhol sírásba fulladtak és mi ott álltunk az emberek között. Láttam azt, amit soha még eddig:

Nevetőszájú és sírószemű magyarokat!

És riadt a kiáltás: Mindent vissza!... Mindent vissza!...

És ez a hang az Istent kereste! A Magyar Istent! A miénket! Azt, aki megver bennünket, aki feltámaszt, akiben csak mi hiszünk, mert egyedül és kizárólagosan a miénk!

És ott álltunk! Már nem kellett a sorfal, mert megbénított mindenkit egy hatalmas erő. Talán az Isten!... A mi Örökkévaló és egyedüli Istenünk

jött közénk, hogy felemeljen bennünket, hogy megsimítsa az örök magyar bánatot. Könny volt minden szemszögletben, minden kézben ott bizonytalankodott a zsebkendő és a pillámra kiült valami forró melegség, ott rezgett, feszengett, míg fel nem száradt. Csak egy pillanat és ebben a pillanatban élém jött a történelem. A mi történelmünk. A magyar történelem. A könnyünk, az örömünk előhozta megcsúfolt századok hőseinek megszentelt vérének. És láttunk! Láttuk a bűneinket! Láttuk a hőseink szétszórt esontjait. Láttuk az örök magyar honvédet sárban, fagyban, dideregve, éhezve és mindig és újra belekapaszkodva ebbe a drága földbe. A mi hazánkba, ahova ezen a napon egy millió magyar friss vére visszakiváncozott. És visszahoztuk! Visszahozta a magyar hit! A magyar Isten!

Úristen! Ha mindig ilyenek volnánk!... Ha mindig így együtt volnánk, ha mindig így szeretnénk egymást, ha mindig így köszöntenénk a magyar hazát, a magyar testvért, ezt az egész, szép, magyar mindenséget. Úristen, de nagy lehetne a hazánk!

— Éljen a magyar honvéd!... — zúgva, mint a májusi, termékenyítő vihar, harsogott a királyi vár udvara száz és ezer torokból kiáltva:

— Honvéd!... Honvéd!... Honvéd!...

Vadul vert mellünkben a szív és könnyes volt a szemünk. Kirajzolódott élém a rohamisakos magyar baka. Puskásan, viharnakfeszülön, keményen, dacosan. A mi fiaink! Akiket mi tanítunk. Akivel minden nap szembenézünk és aki most ott áll kinn a határon és várja az indulást a magyarokhoz, a magyarokért.

Úristen! De szép volt!

Utána, alig pár perc múlva, már megindult a tömeg és lassan, rendben, fegyelmezetten ment a Szent György-tér felé.

A miniszterelnök urat is mi kísértük haza. Közrefogtuk és utat nyitottunk a tömegben. Csókolták a kezét, szorongatták a ruháját, üdvrivalgással fogadták, amerre mentünk. És láttam a ő szemében is a csillogó könnyet, mosolyt, a meghatottságot, az egész magyar életet.

Mikor mentünk, nyomunkban tolongott a tömeg, mikor visszaértünk, már üres volt a várudvar, csak mi álltunk ott néhányan és nem tudtunk szólni. Valami megakasztotta a gondolatunkat és néztünk, néztünk a Szent György-tér felé és hallgattuk:

— Mindent vissza!... Mindent vissza!...

— Piros-fehér-zöld!... Kassa magyar föld!...

És még néhány perc és hallatszott a parancs:

— Örök!... Váltás!

És elindultunk... Ör helyre mentünk. Örködni a *Hadúr* álma fölött. Már a miénk volt újra egy-millió magyar!

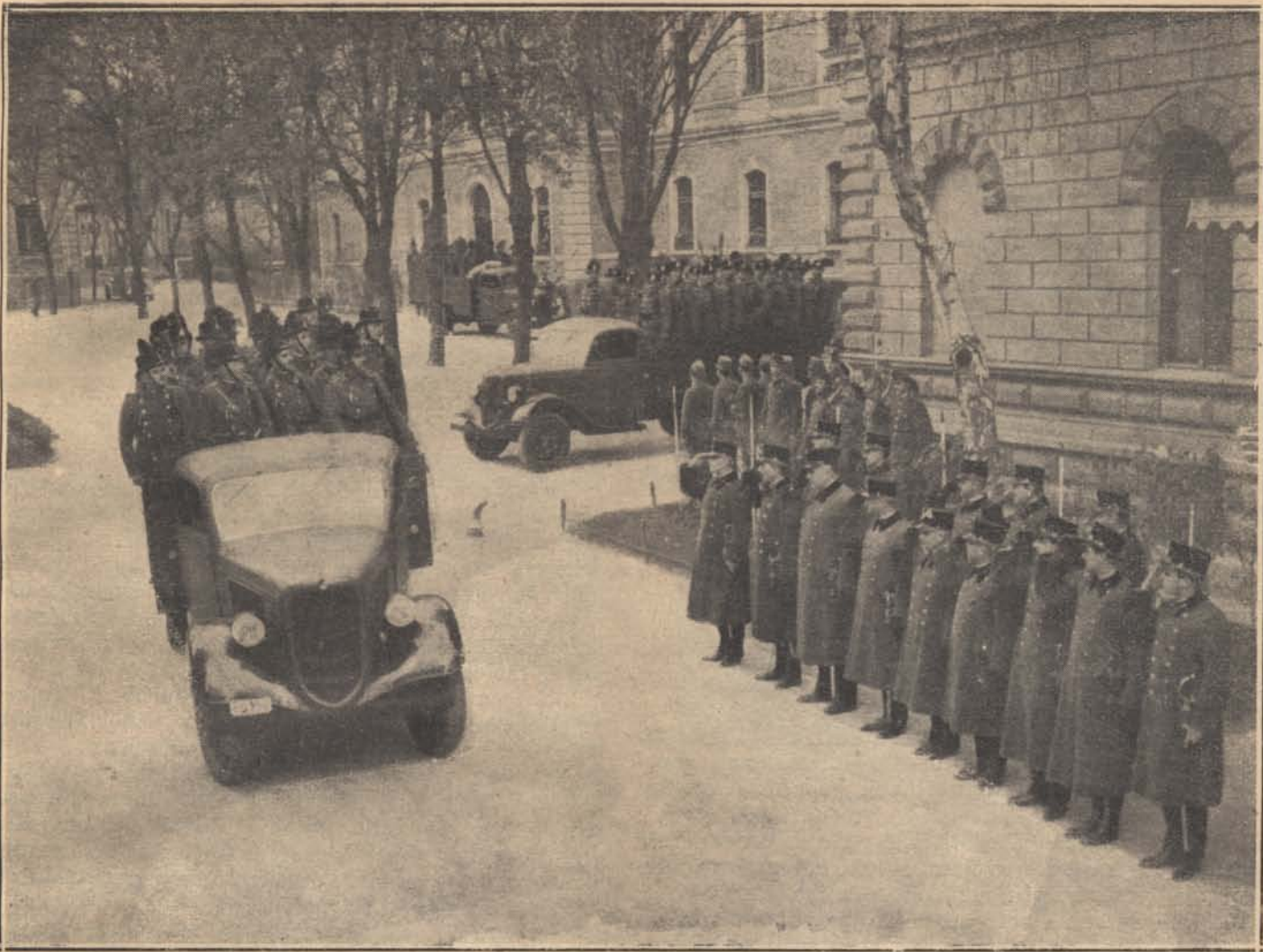
Ez történt ezerkilencszázharmincyolc november másodikán, este tizenegy órakor a királyi vár udvarán.

Csak egy óráig tartott és láttunk egy darab magyar történelmet. A feltámadásunkat! A magyar jövőt! A magyar honvédet!

Úristen! De szép volt!

Ki tudta?

A székely nemesség első rendje a főnemesek, úgynevezett: primorok, a második rend a lófők és a harmadik a gyalogrend.

A Budapesten összpontosított csendőrszázad elindul a határra.

A magyar és lengyel.

Felejthetetlen, szép idők emléke
Kötötte hozzánk s ezredéven át:
Lengyel, magyar — dicsőségben, örömben,
Mártiriumban egymásra talált...

Népáradat pusztító vése ellen
Pajzsként feszült és vitézül dacolt. —
Hatalmas karjuk duzzadó vasökle
Egy félvilágnak védbástyája volt...

Ha egyik sirt, hát véle sirt a másik.
Ha vígadott, hát véle vígadott, —
A „szent Turul“ a „fehér sas“ madárral
Repült, míg el nem érte a napot...

Mint fésző hajnal pirkadó sugára,
Mint felkelő nap pompás bibora
Csillan, tündöklök — mult ködén keresztül —
A Báthoryak és Anjouk kora...

„Lengyel anya“, „Fogoly lengyel“ siráma
Magyar szívből jött, szájról-szájra járt,
S térdrehullva — magyar nép kérte vissza —
Oltár előtt a lengyelek honát...

Idő telt — mult... Lengyelhon újra nagy lett,
Egét búfelhő, árny nem üli meg,
S a testvérnép hazája rab, kifosztott, —
Vad gyűlölettől ostromlott sziget...

„Élő szobor“ vagyunk — vérző tagokkal, —
A kínok, poklok éje ránk borult...
Testvérnemzet — oh lehet-é feledve;
Dicsőség, gyász, közös küzdés s a mult!?

Figyeljete!; ma minden szívredőből
Jajongva száll egy könnyes üzenet:
Poniatovszki, Koczziuszkó népe;
Tekints reánk és nyujts testvérkezét!

A vészben, bajban, zugó zivatarban
Kipróbált bajtárs ölelésre vár —
Lendülj — vakító, kéklő végtelenbe:
Fénylő fehér sas és Turul madár!

Vályi Nagy Géza.

Hol küzdött apánk?

— Egy pályázatunkra beküldött leírások. —

I.

A folyó évi 7. sz. Csendőrségi Lapokban közölt „Hol küzdött apám?” pályázatra, pályázatomat tisztelettel beküldöm. Apám háborus életét írtam le. Leírásomhoz apám 108 darab levelét használtam fel. Leírásom elvezet az alföldi pusztáról Nagyváradra, a szerb haretérre, a lövészárokból, a rakéták és világító pisztolyok fénye, srappellek süvítése és ágyúk bömbölése alatt a rohamra; a szerb, olasz és francia hadifogolytáborokba; kórházvonaton, gyalogmenetben Szerbia és Albánia hegyes és sík területein, az Adria partjára; az Adrián és Földközi tengeren Asinara szigetére, Franciaországba, Toulon-on át a Róhne és Isère völgyében, a Mont-Blanc lábához és innen a belga határra, ahol azután apám örök álmokra hajtotta fáradt fejét.

Lakásom ablakából, szemben a javítás alatt álló református templommal, néztem a lebukó napot. A perzselő sugarak csillogó fényben fűdették a tetőt, ahol szorgalmas kőművesek és bádigosok magas állványokon dolgoztak. Tekintetem a toronytetőre szállt, gondolataim pedig huszonnégyévi távlatba vissza, tizenhárom éves gyermekkori emlékeimbe merültek.

Nyár volt, és vasárnap délután. 1914 július 28. Tikasztó hőség. Az udvaron álló akácok levelei mozdatlanul néztek a földre. Csak néha, kis szellőre sóhajtottak fel.

Messze halkán dörgött az ég. Az emberek lelkét valami furesa érzés nyomta. Rövid idő múlva újabb dörgés, recsegés, villámcsikázás és irtózatossá vált a levegőben. A hirtelen támadt nagy szél pedig neki-csapódott a falevelek rengetegének és a földig sujította. A vihar után kisütött a nap, amit rövid pár perc múlva újabb vihar követett. A téren álló nagy akácfa alatt a község lovasrendőre állott meg és dobját pergette.

— Eredj, fiám, hallgasd meg, mit dobolnak! — mondotta anyám. Rohantam a térre. A lovasrendőr körül már nagy csoport állott s amikor dobpergése elállott, egy szó hagyta el száját: „Háború van” és öreg, rezgő inával a mozgósítási parancsokat ragasztotta ki.

A háború híre futótűzként terjedt. A fiatalok örültek, a családos apák gondterhesen tárgyaltak, az öregebbek, akik apáiktól hallottak már a háborúról, vigasztalták az asszonyokat.

Apámnak első kérdése az volt, melyik korosztályt hívták be? Mikor megtudta, hogy neki is be kell vonulni, a mindig derűs arca egy pillanatra elkomorodott, majd hirtelen jószágos szemével reánk tekintett és azt mondta anyámnak:

— Kedves jó feleségem, ne búsuljatok! Minden magyar embernek szent kötelessége hazáját védelmezni. Helyt állók kötelességemnek. Te pedig viseld gondját gyermekeinknek. Megsegít a jó Isten, nemsokára itthon leszek és boldogabb idő fog reánk következni.

Mi, gyermekek, büszkén hallgattuk apánk szavait, örültünk, hogy a mi apánk is megy a háborúba.

Ennek a viharos vasárnap délutának a nyomán apám, a Szárazér völgyében álmodozó, szőke búza-

keresztekkel körülölelt, magas akácfákkal himzett Békéssámszon községből augusztus első napjaiban Nagyváradra vonult be. Bevonulása napján felharsant a zene, a falusi fúvószenekar ment elől. Büszkén léptek a katonák, megdobbant a föld, de megdobbantak a szívek is. Anyák, hitvesek, mátkák szíve hevesen dobogott. A szemek megteltek könnyekkel. A zokogást elnyomta a harsogó zene és a katonanóta.

A téren gyülekeztek. Apám. kalapján virággal, kezében kis katonaládájával a tömegeből hozzánk lépett, még egyszer megölelt, megcsókolt bennünket s amikor pedig arcomat símogatta, töredezett körmére, a kaszanyéltől megpuffadt, vastag ujjaira és kérges tenyerére forró könnyeim hullottak; majd anyánkat ölelte át, megcsókolta s csak annyit mondott:

— Isten áldjon meg benneteket!

Nagyváradon, a 4. népfelkelő gyalogezred II. zászlóalj, 2. századához osztották be, mint tizedest. Felszerelés után naponként gyakorlatoztak. Rövid átképzés után, október 19-én, a 2. menetszázaddal a szerb haretérre indult. Századát katonazene kísérte a vasútállomásra, ahol Nagyvárad háborús mámorban úszó lakossága cigarettával, süteménnyel, virággal és meleg szeretettel búcsúztatta.

Katonazene játszott a vasútállomáson. Virágos vonatok és kocsik nyújtózkodtak a sínek között. Zsivaj és búcsúzkodás volt az egész állomás. A zene egyszer csak elhallgatott és kürtjel harsogott. Fel kellett szállni a kocsikba. Ebben a pillanatban eseládapák, koránöszülő katonák ölelték át egymást szerető feleségeikkel, kicsi gyermekeikkel, a csendesen zokogó édesanyával és szerető testvérrel. A kürtjel újból harsogott. Sürgetőn.

Elindult a vonat Békéscsaba, Orosháza, Szeged, Szabadka, Péterváradon át, a haretérre. Apám ott állt a kocs ablakában és nézte, hogy az állomáson maradottak integettek és fehér virággal hintették be az utat, mely a haretér felé gördült. Majd kihajolt a kocs ablakából és lelke fájoan sajgott, amint a távolodó vonatról a pályaudvar felé visszanezett. Békéscsabáról és Orosházáról rózsaszínű tábori levelezőlapot írt. Orosházán négy napig vesztegelt vonata.

Nyole napi utazás után, vonatuk Péterváradon állt meg. Két napig pihentek és azután a frontra indultak. A frontra vezető út két oldalán egy-egy oszlopban haladt egymás mellett a század. Középen a tüzéség hosszú sora. Csapatokkal és hosszú sorban kígyózó szekerekkel találkoztak; az út mentén néhol egy-egy katonát láttak, aki kimerülten, vagy betegen eldőlt az árokparton és csak fegyvere vigyázott rá. Visszafelé pedig 6–8 huszár őrizete alatt kétháromszázados csoportokban szerb foglyok meneteltek. Amikor a frontra értek, századuk tartalékba került. Fedezékük nedves földre ásott verem volt.

November 14-én kapták a parancsot, az első vonalban levő század felváltására. Csendben haladtak fölfelé. A rakéták és világító pisztolyok sugarai alatt, ameddig a szem jobbra, balra és előre belátott, csupa tüzijátékszínpad volt a táj. A rakéták működésekor lefeküdtek, vagy pedig lábuk gyökeret verve, állva maradtak. Nem volt sem fegyver, sem ágyútűz. Amikor a lövészárokból értek, ott az első vonalban, az erős fatörzsekkel és dorongfákkal be-

épített lövészárkokban és szeges drótakadályerdők mögött, különös érzés fogta el atyámat.

November 15-én, este 10 órakor, Sabáctól délre, kb. 15 kilométerre elfoglalt állásaik előtt puskaszó és gépfegyver verte fel a csendet. Az első vonalba kellett menni. Pillanatok alatt készen állott raja élen és már rohant is a futóárkokban, az első vonalba.

Az volt a parancs, hogy tüzelni kell folytonosan, a szemben lévő szerbekre. Egész éjjel lövöldöztek. Majd apámnak, mint tizedesnek, negyedmagával nyugati irányba kellett menni. Egy magaslatot kellett megkerülnie és felderíteni az ellenséget.

Reggel elmaradt a lövöldözés és a szerbeket 200 méterre látták maguk előtt beásva. Céljuk ezzel az előrerohanással és lövöldözéssel, a megerősítés beérkezéséig, a szerbek sakkbantartása volt. Másnap, november 17-én, hajnali három órakor, a front egész szélességében, feszült csöndesség sátra alatt, sebesen dobogó szívvel fejlődött fel atyám rajával, százada kötelékén belül.

Az előőrsi állásokból szuronnal verték ki a szerbeket. Szótlan, csendes fojtogatás volt ez. Már két drótakadályt tiportak le és még mindig félelmetes csönd meredt rájuk. A harmadik állás drótjait elvágta és rohantak be a szöges dróterdőbe. A jobbról emelkedő hegy oldaláról berregve megszólalt a szerb géppuska és nyomban utána ágyúk bömbölése verte fel a hajnali csöndet. A támadó frontot elöntötte a tűz. Örjögve süvítő gránátok és srappellek csapódtak közéjük. Az egész táj úgy nézett ki, mintha a föld millió tűzhányóból állott volna. Sem hallani, sem látni nem lehetett. 10 méterre a befészkelte szerb állásoktól „Hurrá-hajrá” kiáltással rohantak a szerbekre. Az ellenség ütegei elnémultak és az árokban tébolyult szuronytámadás ment végbe, melynek erős lökésére a még életben maradt ellenség állásait elhagyva, futva menekült. A november 16–17-iki csatában kimerült század számára pihenőt rendeltek el.

Egy kis szerb községbe vonultak, mely három-négyszáz méter magas s ritkás erdővel szegélyezett hegy katlanában, szétszórtan terült el. Itt táboroztak le. A község északi szélén, az erdő oldalából, hosszú rúdon nagy vöröskeresztes zászló lengett. Az úton szanitézszekerek állottak befogott lovakkal, és körülöttük 8–10 szanitésszel. A háttérben frissen hantolt és zöld galyakkal hintett domborodó sírok nyugtázkodtak, gömbölyű fakeresztekkel.

Az erdő másik sarkában pedig, — ahol táboroztak, — percek alatt fatörzseket döntöttek ki, melyeket elnyujtva, padoknak és asztaloknak használtak. Ezekből a faragatlan, gömbölyű fatörzsekből készített asztalokat körülülték, csukaszürkeszínű zubbonyuk felső zsebéből noteszt és ceruzát vettek elő s az idegenből hazaszálló gondolataiknak rózsaszínű tábori levelezőlapon szárnyat engedtek.

A szerbek által, december 3-án megindított ellentámadáskor a gorni-milanovác—arangjelováci harc-vonalba, kiegészített rajával, apám újra felvonult.

Ebben a hadmozdulatban már két napig tartott a visszavonulásuk, amikor második nap éjjel, egy 50–60 házból álló s ismeretlen nevű szerb községben apám negyedmagával megpihent. Alig kezdett a hajnal pirkadni, visszavonulásukat tovább folytatták. Amikor a község széléhez értek, körül voltak véve.

Mád községben 1924. január 12-én szokásos büntetéssel harcolva, hősi halált hal Szabó József tiszthelyettes síremléke Szerencsen. Állította az emlékbizottság.

Így került apám, 1914 december 6-án, szerb fogságba. Előbb a fegyverzetet szedték el, és azután motozás volt. Utána gyalog, Szerbia belseje felé indultak. Útközben hang nem hagyta el ajkukat. A tehetetlen düh és végtelen szomorúság érzése törte őket, és az első gondolat az otthoné, a kedves hozzátartozóké volt; vajjon látják-e még valaha a magyar rónák felett pirkadó hajnalt, a jó édesanyát, a drága hitvest, a kedves gyermekeket. Ez most mind elveszett, és jön a fogság minden nyomorúsága.

Félórai gyaloglás után, szerb katonai táborhoz értek. Itt a tábornál, mintegy 80–100 hadifogoly gyűlt már össze. Két-háromórai várakozás után, a többi hadifoglyokkal, tovább folytatták útjukat. Este volt, amikor Milanovácra értek. Itt már mintegy hatszázan voltak hadifoglyok. Vacsora nélkül feküdtek le. Amint fáradtan és éhesen elaludtak, a szerbek bakkansaikat ellopták. Amikor reggel korgó gyomorral és ernyedtt izmokkal felébredtek s bakkansaikat nem találták, tehetetlenségükben megalázottnak és kifosztottnak érezték magukat. Egy napot töltöttek Milanovácban. Milanovác elhagyása s négy napos éltlen és erőltetett menetelés után, december 13-án Knjázevátzra értek.

Knjázevátz hadifogoly gyűjtőtábor volt. December 13-tól 1915 február elejéig, apám itt élte napjait. Itt a táborban tehetetlenül és egyedülállónak érezte magát. Elvesztette kapcsolatát a magyar föld és családjá között. Többször sóváran nézett a kapura, melyen betódultak és amely csöndes és biztos ívben zárult. Tizenharmadikán ennivalót és fehérszínű hadifogoly-levelezőlapot kaptak, hogy onnan már

Vénig Sándor tiszthelyettes 1926 március 2.-án halt meg garázdálkodók elleni harcban. Sírjára — Szolnokon — márványemléket állíttatott az emlékbizottság.

lehet írni. Szerette volna megírni a honvágyát, de nem írta meg, mert hirtelen sivár és kietlen lett benne minden, hanem csak azt írta december 14-én: „Fogoly vagyok“.

E két szóból megírt hadifogoly-levelezőlapot vitte a posta messze Magyarországra, egy aggódó asszonynak, síró öt gyermeknek, kesergő édesanyának és szerető testvérnek. Idehaza pedig, amikor anyánk a lapot felolvasta, mind a nyolean összebújva, térdreborulva, forró imánk szállt az Ég felé.

December 24-én lelki fájdalommal írta hadifogoly-levelezőlapját. Eljött a karácsony szent estéje, és ennek a kedves ünnepnek kísérő képe nehéz szomorúsággal ülte meg lelkét. Odakint hideg és viharos volt az idő, bent pedig keresztül-kasul fújta a szél a deszkabarakot. Egyhangú és szomorú volt az estéje; megfosztva honi és családi környezetétől. Még sohsem volt ilyen keserű karácsonyestéje.

Idehaza nekünk sem volt vigasztalásunk és örömünk. Jóanyánk meggyújtotta a gyertyákat a karácsonyfán, és mi, gyerekek, csillogó szemmel vettük körül. A karácsonyfa alatt ott állt közöttünk jóanyánk és nagyanyánk, akik néhány szótlan perc után térdreereszkedve, fájdalmas sóhajtással imába kezdve, segítséget kértek apánk részére.

Apám is megünnepelte az estét. Kifordította ingét, ez volt az ünnepi ruhaváltása. Megmosakodott és rongyos zsebkendőjével megtörülközött. Vacsorája száraz kukoricás kenyér volt.

December 29-én újból írt egy lapot, melyben boldogabb újesztendőt kívánt, mint neki ígérkezett.

Szilveszter éjszakáján, pontosan éjfélkor, meghúzták idehaza a harangot, hogy kiharangozzák az életből a lefolyt esztendőt. Apámnak is harangozott a füttyülő orkán, mely dübörögve zúgott végig a deszkabarakon.

Amint a barakból kitekintett, messze fölfelé, a baraktábor fölött, a szélől kergetett lomha felhőket látott és a hold ezüstös hideg fényében mindenféle hókristályok csillogtak. A téli hold nyugodtan, ragyogva lépte át az újesztendő küszöbét. Ugyanaz a hold ragyogott le rá, mely a knjázevátzi hadifogolytábortól messze, sok száz kilométerre élő szereteteire ragyogott. 1915 január 1-én, az örökkévalóság könyvébe ismét új és tiszta lapot nyitottak, de senki sem tudta, hogy mit ír rá majd a Gondviselés.

Február első napjaiban ötszázán, százas katonai zárt sorokban újra útnak indultak. Elindultak, de nem tudták, merre vezet életszekerük rúdja. Kétnapi menetelés után Nisbe érkeztek. Itt nyole napig tartózkodtak. Nisben már mintegy 25.000 hadifogoly volt. Nyolenapi nisi tartózkodás után újra útnak indultak s útjuknak csak az északi égen ragyogó sarkcsillag adott irányt. Egyheti menetelés, éhség és végkimerülés fojtogatása után, Zajecáron át a Negotin Palanka-Brza hadifogolytáborba érkeztek, ahol már ugyancsak hadifoglyok sűrűgtek és vörös-keresztes növérek mutatkoztak.

A tábor udvarán a régi hadifoglyok kíváncsian néztek rájuk, hogy nines-e ismerős közöttük?

Negotin-Palanka-Brza kis hadifogolyváros volt a bulgár-oláh határon. A baraktábort hatalmas deszakerítés zárta körül, melyen háromszoros szögesdrót feszült és szögleteiben örbódék kuporogtak, melyekben egy-egy öreg, marcona szerb katona állt őrt.

Apám a táborban mint betegápoló nyert beosztást és ebben a minőségben töltötte hadifogoly életét szeptember derekáig, amikor is a bolgár hadüzenet váratlan bekövetkezése miatt, elszállították őket. 1915 szeptember 14-én a betegeket marhaszállító-kocsikba rakták és éjfél tájban, szép csendesen kiindult a vonat Negotinból. Gördült a beteg hadifogolyvonat a Timok és Morava völgyében, Úszkub felé. Tizennyolcadikán érkezett a beteg hadifogolyvonat Okridára, szerb Macedónia utolsó városába. Okridánál apámat több hadifogoly társával a vonatról leszállították, a beteg hadifogolyvonatot egy mellékvágányra eresztették, őket pedig egynapi okridai tartózkodás után, a Dibra felől menetelő hadifogoly espathoz osztották be.

Okridáról gyalog menetelt tovább, sok száz és ezer ismeretlen hadifogoly bajtársával. Útjuk észak felé indult, és a Fekete-Drinen át, Struga, macedon város elhagyásával, a kopár albán hegyekbe ért. Háromnapos menetelés után a 8—900 méteres magas latokon át, a bizonytalan cél és útirány miatt, biztató reményüket kezdtek veszíteni. Egyre fáradtabbak lettek. Testük liktetett és szédülést éreztek.

Szeptember 22-én, este Elbasszánra értek. Itt egy napot pihentek. Másnap nyugati irányba indultak, a Skumbi folyó jobbpartján. Érintették Pkinjét,

Adakozz a Honvédelmi Alapra!
Erős hadsereg, erős nemzet!
Minden fillérrel erősebbek vagyunk!

melynek elhagyása után az első látvány olyasvalami volt, mint a békésmegyei rónán ágaskodó gémeskút. A folyó jobbpartján felmentek Rogozsináig, ahol a Skumbi folyó elhagyja a hegységet és kitér a síkságra. Rogozsinánál átmentek a Skumbi folyón, melyen egy teljesen új híd terpeszkedett.

Rogozsinánál útjuk déli irányba tört meg s a mocsaraival és nádasaival szép tájképet nyújtó tó mentén vezetett. További útjuk a 100–200 méterre emelkedő dombvidékek mellett, egész sor termékeny síkságon, rizstáblák, narancsfák és olajfaligetek között haladt. Átkeltek egy folyón, melynek hidja tövében épített házak pihenésre csalogatták a meneküléstől elesigázott hadifoglyokat.

A hídtól néhány száz méterrel lejjebb forrást találtak. A forrás bőven bugyborékol, kristálytiszta, hideg vizet adott. Ez a hely pompásan alkalmas volt a pihenésre. A déli órákban érkeztek oda és másnap reggelig a szabad ég alatt pihenték ki fáradaimaikat.

Itt már fokozottan érezték a melegebb éghajlatot, ami abban nyilvánult, hogy a napok forrók voltak. Azután Valonába érkeztek. Valonában az éhségtől és erőltetett meneteléstől, összetörtnek érezték magukat.

Valonában négy napig vesztegeltek. Ezt a kis várost egy kis patak választotta el az olasz parttól, melyen már olasz katonák mozogtak. Amint a kis patakon átmentek és az olaszok átvették őket, már a karsú Adria tenger partján állottak. Itt már kifeszített táblákról olvasták: Assinara.

A tengerbe nyúló hosszú móló végén egy szennyes színű hajó füstölgött. A parton megálltak és egymásra bámultak. A hosszú úttól megviselt arcukon balsejtelem ült ki. Előttük hullámozott a tenger. Most már tudták, hogy az assinarai szigetre viszik, ahol beláthatatlan tenger választja el őket a szárazföldtől. Apám is megborzadt erre a látványra és gondolatra. Úgy érezte magát, mintha a világ szélén állott volna. E pillanatban Albánia azon csücskét, melyen állott, bár ellenséges földhöz tartozott, mintha mégis a magyar haza volna ahhoz az idegen földhöz képest, mely messze vizeken vár reá.

A hajó vészjelző füstöt okádott. Elindultak a gőzöshöz vezető hosszú mólón. Elöl olasz katonák, utánuk négyesével ők haladtak.

Ezzel a hajóraszállással legördült a szerb hadifoglyotábor nyomorúságos életének függőnye és kezdődött egy még nyomorultabb hadifogoly-élet felvonása. 1915. október 1-én délelőtt 9 órakor indult el a gőzös a kikötőből és egy éles fordulattal már kint szántotta az Adria szabad síkját. Tengeri útjuk hat napig tartott. Hajójuk az assinarai kikötőbe október 6-án futott be. Az assinarai sziget lakatlan, deportálási hely volt. A szigeten félórai gyalogolás után sátorlapból épített, nyilegyenes utcákból álló hadifogoly-városba értek. „Itt biztonságban lesznek”, mondotta tolmács útján az olasz parancsnok. Ezt nem gyűlöletből mondotta, de mégiscsak fájdalmat sem akart okozni s mégis, mintha éles szerszámok nyiláltak volna apám lelkébe, melynek érzése alatt az a bizonytalanság dermedt rá, hogy onnan nem egykönnyen szabadul meg. Itt először fertőtlenítették őket és tiszta ruhát kaptak. Majd hármával elhelyezték őket a sátrakban, melyek állandó lakásul szolgáltak. A sátrak alatt kis vermet ástak,

melynek oldalába keskeny földpadkát készítettek. Ez a padka volt az ágyuk. Fejvánkosság hátizsákjuk, takarójuk pedig a megtépett katonaköpenyük volt.

Elhelyezésük tűrhető, a bánásmód és élelmezés kimondhatatlanul komisz. Sós vizet, bakalát (sós-hering) és száraz polentát (kukoricakenyér-féle) kaptak.

Elgyengült szervezetük és a forróság melegtárgyat adott a hastifusznak és maláriának, amik a szigeten elfojtottak minden életet és félelmes csendet teremtettek maguk körül a mindent elpusztító gyilkos hatalmukkal úgyannyira, hogy a kb. tíz hónapi assinarai élet alatt a mintegy 40.000 hadifogolyból 10.000-re a halál sötét palástját takarták.

Erre a deportálási helyre sötét hadifogoly éj borult s ebben a sötét, vigasztalan, fülledt éjszakában, melyre temetői csend és némaság húzott takarót, mintegy 30.000 hadifogoly rótt nyugtalan életét.

Az éjszakai forró levegőjük világban lassan teltek a napok, hetek és hónapok. Nem történt semmi, ami a lankadt magyar szíveket újra dobbanásra készítette volna és nem is hatolt el odáig semmi, ami sejtetni engedte volna, hogy mi történik a szigeten

Az emlékbizottság Pilisen márványsíremléket állított a dusnoki őrre beosztva volt Tóth József tart. őrmesternek, aki szolgálatban a Dunába fullt 1918 április 7-én.

Készülni kell a télre... (Sipos László cső. — Aszód — felv.)

túl. Csak néha hallatszott hozzájuk az otthonmaradtak fájdalmas sóhajtása is. S amikor semmiségbe múlt egyik sívár hónap a másik után és nem tudták, mit hoz a következő nap, — ott a Földközítenger pusztá szigetén, elszigetelve a világtól, ernyedtek lelki erejükben csak azt érezték, hogy lassan, sorvadva mennek egy csúfos halálnak. Voltak közöttük, akik már nem tudtak hinni az életben, nem tudtak hinni az örök törvények diadalában, melyek a földi ember boldogságát és boldogulását írják elő.

Apám is itt élte életének legnehezebb kálváriáját. Mérheteretlen szenvedései között ő is hastifuszba esett. 1916 június havában, amikor már betegségéből kilábal, levelet írt, melyben véghetetlenül vágyott egy imakönyv után. Vágyott az itthon maradt könyvéért és kérte jóanyánkat, hogy pünkösdi ünnepére küldje el neki, hogy pünkösdi ünnepén, amikor az ég és föld ölelkeznek a hit és nyár kettős hevében, imakönyvvel a kezében tekintsen az égre, hogy a szeretet meleg fényét kiérdemelje és az Ur forró simogatása erőt adjon neki megállani, szilárdan a földön.

Jóanyánktól reszketőkézzel írt, könyfoltos levéllel kapta meg az imakönyvet. Megsimogatta. Megsimogatta az elmosódott sorokat is és gondolatban a szegényes hajlékában szomorúan járkáló anyáknak köszönetet mondott, őt zsenge gyermekének pedig aréát simogatta.

Tíz hónapi gyötrelmes élet után, testben és lélekben összetörve, 1916 július 18—19-ke körül, a Sors emberségesebb bánásmódjának reményében leveze-kelt szívvel hagyták el Assinarát, ahol sok, igazi értékünk veszett el, sok remény sötétedett el, sok elgondolt jövő hullott bele a gyilkos szigetbe.

Amikor hajójuk lassan megindult a kikötőből és elhagyta az assinarai partokat, még egyszer viszapillantottak a szigetre és sajtó szívvel, némán tisztelegtek az örök álmaikat szövő 10.000 hadifogoly bajtársuknak.

Szabadok voltak, úgy érezték és imbolyogtak a hajó fenekén, mint börtöne küszöbén támolgyva átlépett rab, kit hosszú fogság után fojtogat a friss levegő. Tudták, hogy Franciaországba mennek.

Július 19—20-ika körül francia parton, Toulon kikötőjében állott meg hajójuk. A francia nép barátságosan fogadta őket, s amikor lábuk szárazföldre ért, a hála hő érzelmeivel fordultak a Mindenhatóhoz.

Franciaországban 1919 május első napjaiig töltötte hadifogoly életét. Francia földön úgy érezte, hogy betegségét kiheverte, lelki egyensúlyát pedig visszanyerte.

1917 május havában már szénbányában dolgozott, a sötétben kéklő Mont-Blanc tövében. Október havában a honvágy és családi szeretet melegétől fűtve vigasztaló levelet írt haza. Ő vigasztalt bennünket nagy elhagyatottságában. 1918 szeptember hóban örömmel írta, hogy hamarosan hazajön, októberben pedig, hogy karácsonyra itthon lesz. 1919 január 12-én kelt utolsó levelét, — melyet megkaptunk, — jó erő és egészségi állapotban reménykedve írta, hogy husvétra együtt leszünk.

A Sors különös játéka, hogy sokszor egész külön utakon indítja el egymásfelé az embereket, hogy pontosan akkor találkozzanak, amikor életútjukról egyik vagy másik letér.

1919 május 10-ike körül Lyon városban mintegy 10.000 hadifogoly volt összegyűjtve, akiket Verdun környékére vitték, hogy a német haderők által lerombolt falvakat és városokat az életnek újra visszadják.

A tízezer hadifogoly között talán kettő sem volt, akik egy helyről jöttek volna, vagy egymást ismerték volna. Szótlanul járkáltak nagy és rendetlen összevisszaságban a tábor helyén és komoran, borusan tekintettek maguk elé, s egymás arcában ismerőst, földit kerestek.

A tízezer ember között apám fájdalmas örömmel meredt egy gyermekarcú hadifogolyra. Az nyugodtan fogta fel ezt a tekintetet. Szemük elmerült egymásban. Apám még mindig nem ismerte fel. Ezt a fájdalmasan kínos, de mégis boldog mámort, a gyerek-katona törte meg: „Hogy hívják magát, bácsi?” kérdéssel. Apám szemei messze bolyongtak és „Nem tudom neved kimondani, fiam, de ösztönösen érzem az egymáshoz tartozandóságunkat”, az erre felelte: „Nem ismer? Kozma Jani vagyok”. Könnyezve néztek egymás szemébe és messze, túl a rokonsági szereteten, honfiúi szeretettel ölelték át egymást.

Sógorok voltak. Földik voltak. Mindketten az alföldi puszták forró ugarából szívták magukba a magyar földhöz való ragaszkodás szent érzelmeit. Apám ekkor testben és lélekben összetört beteg,

Erdélyből: Havasi legelő.

sír szélén álló ember benyomását keltette. De lelki-állapota és hangulata annyira függött az eseményektől, hogy e találkozás után mindjárt ingerkezőbb színben látta a világot. Talán elkövetkezik még az a sok hosszú éjjelen álmatlanul álmodott, várva-várt szabadulás? Talán az a nagy honvágy, ami annyi éven keresztül a knjázevátzi szerb hadifogoly táborból Szerbián—Albánián—Földközi tengeren—Assinarán át Lyonig összegyűlt, — valóra válik.

Felmentek a táborba és ott Kozma ágyára ültek. Apám kérdezte, hogy került oda? Kozma elmondotta, hogy 1917. év őszén vonult be katonának és 1918 tavaszán a francia fronton fogságba esett. Apám is elmondotta, hogy Szerbiában esett fogságba. Szerbiából az Assinara szigetére vitték. Assinara szigetről Franciaországba került s ime, most itt vagyok, mondotta. Ekkor már köhögött és panaszkodott, hogy nem a legjobban érzi magát. Három hónap óta bélfekély betegségben szenved, mondotta.

Lyonban három napig tartózkodtak. Ezt az időt együtt töltötték. Éjszaka is csak pár órát aludtak, a többi pedig apám családja utáni érdeklődésben töltötték.

Harmadnap Lyomból a belga határra indultak. Innen útjuk továbbra is együtt tartott, de nem egy kocsiiban, nem egy szakaszban és beosztásban. Utközben, ahol a vonat megállt, apám Kozma kocsijához ment, hogy találkozhasson vele, hogy láthassa és még csak néhány szót halljon családja felől. Itt már rosszul érezte magát.

A belga határon útjuk elvált. Apám mint beteg lemaradt és hadifogoly kórházba került. Itt „Isten veled“—et mondott apám, de a hangja belül maradt és egy soha nem érzett fájdalommal összetört odabenn. Itt megérezte, hogy földi útjának utolsó határkövéhez érkezett. Mert, mint amikor a szívben ápolt honvágnak és családi szeretetnek virágait gyökerektől kitépik s a kertész, ki azt ápolta, nem hisz többé az összetört törzs újraéledésében, — olyan érzések töltötték meg lelkét. A hosszú, öt éves hadifogoly uton szőtt remény csak álom volt, mely most az utolsó határkőnél nyomorultságában, tehetlenségében és elhagyottságában összeomlott. Érezte, hogy kinn áll a viharban, magányosan. Túl a hazán és családi otthonon. Túl mindenben, ami erős és segíthetne rajta. Túl mindenben, ami védett volt.

Két hétre tábori levelezőlapot küldött Kozmának, melyben kérte, ha arra jár, keresse fel, vagy legalább írjon. Ez alatt a két hét alatt, amíg jártányi ereje volt, felkelt ágyából és kiment a kórház kápolnájába.

Május utója volt. Rengeteg virág. A fák tele lombokkal. A kiskápolna lila virágerdőben állott. Tetőzete zsindeyes volt és az utolsó vakolat is lehullott salétromos faláról. Boltívei hallgatagok voltak. Tornyában galambok tanyáztak. Apám itt talált menedéket és amikor ismeretlen betegségben elhalt hadifogoly bajtársait a kórházi pap az utolsó hadifoglyos uton kísérte a mintegy 20.000 hadifogoly bajtársból álló nagy közöstemető utolsó takarója alá, ilyenkor felnézett az égre. Van-e erő — gondolta magában, mely a Végzet markából kiragadja? Fájdalom fogta el. Hol van a felesége? Kicsike családja, legkisebb leánya? Kimondhatatlan erővel vágyott vissza köznök. Vágyott a lélek békéjére, a

hazai földhöz, a családi szentélyhez. Ott állt magányosan Isten házában küszöbén s hazája és családja boldogulásához segítséget, elfáradt beteg testében lakó összetört lelkének pedig a Mennybe bebocsátást kért. Így töltötte idejét június első napjaig. Ekkor betegsége végleg ágyba döntötte.

Csapata, amelytől elmaradt, Kozmával együtt újból a városba érkezett. A kórházi szolga Kozmát felkereste, — bizonynyára apám kérésére, — és megkérte, hogy menjen be a kórházba, mert egy beteg kívánja látni.

Kozma apámát nem ismerte fel. Olyan idegen volt ez az arc, mintha először látta volna, csak csontbőr volt és ez is olyan, mint egy élőhalott, mely körül a mécs utolsó lángjai pislognak. Apám szemeit lehunyta és görcsös vonaglászai közben családjával, legkisebb leányával foglalkozott.

Keservesen fájt neki, hogy Kozma nem ismerte fel.

— Ugy-e nem ismertél meg? — kérdezte.

Kozma csak vigasztalta.

Apám mindjárt családja, édesanyja és huga után érdeklődött és családi fényképét szorongatta reszkető csontujjai között, mert már annyi ereje sem volt, hogy ajkához emelje. Ereje foszlottan még azal is vigasztalta magát: „Ha Csabára kerülnék, ott kigyógyítanának betegségemből“.

Kozma estig ágyánál maradt. Másnap újra felkereste a kórházban. Apám ekkor már nagyon fátyolos hangon beszélt és alig lehetett szavait érteni. Kozma füget és narancsot hozatott számára, de azokat még a következő napon is érintetlenül találta.

1919 június 3-án este Kozma újból felkereste és ágya mellé ült. Apám lázalmában beszélt. Családjával foglalkozott. Szeme le volt hunyva. Majd megnyugodott.

A kórházi síri csendben nem hallatszott más, csak fájdalmas hadifogoly sóhajtás. A türelmetlen görcsök most már enyhültek. A test pihent. A görcsös feszültség, mely minden csontját megfeszítette, lassan elernyed. Apám mosolygott. Valaki símogatta homlokát, több puha kéz. Előbb a jóságos édesanya, utána a testvér, szerető hitves, gyermekek és utóljára legkisebb leányának kövér kis kezét érezte fáradtan lüktető halántékán pihenni. Még egy percig, gondolta, még egy percig ez a balzsamos simogatás.

Éjszakára fordult az idő. Apám elnyújtózkodott s e pillanatban eltűnt arcáról a mosoly, s a láz, a család és honvágy mint valami finom pára egyesült és elhagyta a fáradt, beteg testet.

Ugyanazon éjjelen, a föld egy másik részén, könnyekben megfűrösztött nyole szív fölé néma, tapadó, sötét árny borult, s ugyancsak az összetört nyole lélekben kigyulladtak a fájdalom gyertyalángjai, melyek lengve, rezgő fénnel borultak a halottaskamra síri csendjében egy szál deszkára terített és fekete lepellel letakart családapa csontjai fölé.

Másnap volt a temetés. A hadifoglyok közül mintegy húszan jelentek meg. A temető egyik sarkában fektéllett a megásott sír, melynek egyik oldalán hadifoglyok, másik oldalán pedig a kíséző két francia katona sorakozva, vigyázzba állottak fel, hogy tisztelegjenek a magyar népfelkelő honvéd halott előtt, aki a földi élet mesgyéjét átlépte.

Harangszó nem hallatszott, csak néma csönd imbolygott a levegőben.

A hadifogolykórház ősz katonapapja szentelt víztartóval a kezében meghintette a koporsót. Nem sietett. A szertartás teljes komor pompáját megadta az idegen, ellenséges katonahalottnak. Abban a pillanatban pedig, amikor szólni akart, a faágon megrezdült egy levél és lassú zizegéssel leereszkedett a sír fenekére, talán azért, hogy apámnak társa legyen. A hadifoglyok megindult arccal hallgatták a pap búcsúztató szavait, s amikor pedig magyarul azt mondta, hogy „Mi katonák, egyformán árvák vagyunk, mert az a sorsunk hogy távol haljunk meg azoktól, akiket szeretünk” — könnyek peregetek az arcokról. Utoljára valamennyien egy-egy maroknyi hantot dobtak a leeresztett koporsó után.

Most francia földben alussza örök álmát. Öt évig ette a hadifogoly keserű kenyerét. Negyvenhárom éves korában meghalt, mint katona, kötelességét teljesítve.

Emléke, — melyet Békéssámszon község főterén felállított Hősök szobra hirdeti, — legyen áldott.

Telep Ferenc tthts, (Mezőberény).
(Folytatjuk.)

Hogyan védekezzünk a csánkópók és a keheesség ellen?

Irta: Dr. MIKECZ BÉLA 2. o. főtörzsállatorvos.

Átlapozgattam az elmúlt öt esztendő folyamán kiállított állatorvosi bizonyítványokat. Megelégedéssel állapítottam meg, hogy háttas lovaink aránylag elég hosszú ideig (12—14 évig), sőt egyes kiváló egyedek ennél tovább is elszolgálnak.

Amikor az előrehaladott kora járó természetes elhasználódás, testi gyengeség és a munkaképesség csökkenése miatt lejár a szolgálati idejük és árverés alá kerülnek, nemzetgazdasági szempontból még mindig nem vesztek el, mert gazdasági munkákra néhány évig felhasználhatók.

Évről-évre kerülnek azonban selejtezésre szolgálati lovak 10—12 évvél, sokszor fiatalabb korban is; ezek legnagyobb százalékától a két fent említett betegség miatt kell idő előtt megválnunk. Az ilyen korai selejtezéseket akarom megakadályozni, vagy legalábbis számukat csökkenteni, midőn e két betegségre és az ellenük való védekezésre hívom fel az érdekeltek figyelmét.

A csánkópók:

A csánkópók nem egyéb, mint a csánkizületben keletkező csontosodó gyulladás eredményeképpen kifejlődött csontszaporulat, amely többnyire sántaságot okoz és az izület hajlítását korlátozza. Egy mogoró, dió, fél tyúktojás, fél lúdtojás-nagyságú, éles határral kiemelkedő, csontkemény tapintatú duzzanat látható a csánkizület alsó harmadának elülső felületén a belső oldalon, nagyjában a szarugesztenyével egymagasságban. Ez a duzzanat lassan fejlődik a szalagok túlságos feszülése miatt tapadási helyük csontszövetében létrejött gyulladás folytán. Eleinte a munkazavart (kisfokú sántaságot) csak az igen gyakorlott szem fedezi fel a mozgás kezdetén. Lovas alatt különösen szembeötlő a zavar; ha nehezebb súlyú a lovas, az izület belső felületén a szalagok túlságosan megfeszülnek. Későbbi idő-

szakban mint kísérő tünet, már a kakaslépés, csőbörbehágás is észlelhető; amikor a ló beteg lábát a rendesnél gyorsabban és magasabbra emeli fel, sokszor úgy jár, mintha vízben gázolna.

Hajlamosító okok: a rövid gyenge csánk, a széles nagy terjedelmes far, a kard- és tehénállás, végül a laza csontszerkezet. E betegség kifejlődésének megakadályozására az alábbi szempontok irányadók:

1. A fiatal, fejlődésben levő pótlovak zabolásával óvatosnak kell lenni, mert az agyonzaboltatás következménye a farizmok között felhalmozódó nagymennyiségű zsírszövet, amelyet mint holt súlyt nem bír el a fejlődő csont és az izület szalagkészülete.

2. A fiatal pótló minél többet vágtazzon egyenes vonalon. A körön jártatás — még nagyobb körön is — veszélyes az izület belső felületének túlságos feszülése miatt.

3. Az oldaljárások veszélyesek a fejlődő csánkizületre.

4. A kipihent és agyonzabolott ló természetét úgylással és rugással nyugtatja meg; e mozgások túlságosan feszítik a csánkizület szalagjait.

5. A kantározással és szársegítségekkel legyünk óvatosak. A felkantározást, az állazólánc felillesztését csak szakember — kiképzett lovascsendőr — végezheti. A lóápolónak ahhoz semmi köze. A durva segítségeket meg kell tiltani.

6. Magas akadályok ugratását kerüljük.

A magyar rög a kistermetű, szilárd szervezetű lófajtát (magyar félvér) tudta legjobban kitermelni.

Kehesség (fulladozás, szárazkeh, tüdőgúgulás).

Tartós lélekzési zavar, a munkaképesség jelentős csökkenése. Ez az a betegség, amelyet szárazkehnek is neveznek. A lélekzési zavarokat, a gyors fáradást a tüdők és a szív idősült gyógyíthatatlan megbetegedései idézik elő. A kehes ló munkaközben megizzad, gyorsan elfárad, fujtatva, nehezen lélekezik, fullad.

Gyakorlott lovasembernek feltűnik, hogy az ilyen ló az istállóban is gyakran köhög. Eleinte alig észrevehető rövid ércetlen köhögés hallható, majd a bántalom súlyosbodik és már pihenéskor is, de különösen munkában görcsös köhögési rohamok lépnek fel. Ha az ilyen ló lélekzését figyeljük, azt látjuk, hogy a lélekzés már nyugalmi állapotban is nehezített; a bordák belégzéskor erős oldalkitéréseket végeznek, kilégzéskor a bordák besüppednek és a bordaív mögött — mély behúzóadás alakjában — a kehebarázdá válik láthatóvá. Ez a nehezített lélekzés a kezdődő izzadási folyamat munkánál annyira fokozódik, hogy a beteg aggódó tekintettel, nyakát előrenyújtva, orrnyílásait trombitaszerűen kitágítja, kettőzötten szivattyúzva lélekezik, igen súlyos esetekben remegés közben össze is esik.

Védekezés:

1. Az elhízás megakadályozása.

2. A lovakat rendszeresen kell használni, mert a rendszertelen munka a tüdő és a szív helytelen kihasználására vezet.

3. A rosszul szellőztetett, poros levegőjű istállók a betegség melegágyai.

4. Gyors mozgásra, különösen hátsólónál, a nagy testtömegű, hidegvérű háttérű lófajták nem hasz-

nálhatók fel. Veszélyes a megerőltető munka 90—100 kg-os lovasok alatt.

Ha a betegséget kezdeti időszakában azonnal felismerjük, diétás kezeléssel (répa, olajpogácsa, lucernaetetés beszüntetése), rendszeres jártatás, szabad levegőn tartózkodás, rendszertelen megerőltető munka beszüntetése mellett a lovak még éveken át szolgálatképesek maradhatnak.

Az elmondottakból látható, hogy értékes és nehezen pótolható állományunk okszerű és következetes felhasználása feltétlenül bizonyos szakképzettséget kíván meg. Ezért igyekezzék minden lovascsendőr minél több gyakorlati vonatkozású, a lóismeret körébe vágó ismerettel foglalkozni.

KÖNYVISMERTETÉS.

Sedántól Prágáig.

Ma minden nemzet érdeklődése Prága felé fordul, izgatottan lesi, várja, mi lesz a sorsa...

Európában nagy beteg van. A 20 éves torz, haláltusáját vívja, híres orvosok egy-egy injekcióval hosszabbítják meg a menthetetlen beteg napjait.

Csak ma ébrednek tudatára a nyugati népek vezérei, mily rossz „békekötéseket“ erőszakoltak a központi hatalmakra a Páris környéki szerződésekkel. Mindenki azon csodálkozik, hogy lehetett ilyen esztelenséget elkövetni.

Igen, esztelenség volt egy oly államot létesíteni, melyben 48% nemzetiség van, Arra, hogy milyen úton-módon, hogyan sikerült az akkori vezető egyéniségeket megtevesztieni, világít rá egy nemrég megjelent történelmi mű. (Marjay: „Sedántól Prágáig.”)

Világtörténelmet olvashatunk, sorsdöntő, népekre, nemzetekre kiható szerződéseket, hisz 47 esztendő vonul el szemünk előtt, minden ámitásával, csalásával és diplomáciai cselekedésével.

Az 1870—71-ben háborút veszített Franciaország szövetségést keres az újfő germán óriás ellen. A német vaskancellár, Bismarck pedig felismerve a veszélyt, a „három császár szövetséget“ hozza létre, biztosítva a Monarchia és a cár támogatását. A cári birodalom szemet vetett Konstantinápolyra s bár az 1877—78-iki háborút győzedelmesen fejezte be, a berlini kongresszuson (1878.) a Monarchia Anglia álláspontjához csatlakozva, szintén Oroszország ellen szavazott, miáltal a három császár szövetsége természetesen felbomlott. Oroszország helyét Olaszország foglalta el, míg Oroszország mindenre kész szövetségest talált Franciaországban, megalakítva az „entente cordiale“-t.

Amidőn VII. Edwárd 1901-ben elfoglalta a brit világbirodalom trónját, Anglia magábanálló, elszigetelt hatalom volt. Tíz évvel később, — amikor meghalt — az egész világ Anglia mögött állt, az elszigetelt hatalom pedig Németország volt.

Nagy munkáját, az Egyesült Államokkal kötött szövetségével kezdte meg 1901-ben, egy évre követte ezt Japánnal való szerződés, majd Portugália és Olaszország került sorra. 1904-ben, a háborút veszített Oroszország és Franciaország is csatlakozott s ezzel befejezettek tekinthető a bekerítő politika.

Ebben az időben indult meg a csehek aknamunkája is. Lelkes és fáradszóművelő, Masaryk volt, kiről a cárt így tudósították: „Orosz szempontból feltétlenül megbízható egyéniség, kinek személyével érdemes foglalkozni“. Mint a prágai egyetem tanára, 1908-ban találkozott először a hírhedt angol újságíróval, Seaton Watson-nal, ki a Monarchia „nemzetiségi viszonyait jött tanulmányozni“. Elgondolhatjuk, minő részletes „tájékoztatóssal“ szolgálhatott Masaryk. Terve sikerült, mert Watson távozáskor, az ő embere volt. A cseh gondolat elindult államalkotó útjára, a magyarság pedig trianon katasztrófájának csiréit itt keresheti.

1908-ban, az annexio alkalmával a helyzet annyira kiéleződött, hogy Oroszország Szerbia érdekében mozgósított...

1914 június 28-án pedig a túlhevített európai kazán felrobbant. Gavriló Príncipe golyóit elindították azt a vérvörzést, amely több mint négy éven át elárasztotta Európát.

A világháború első puska lövésését, géppuska kattogását és ágyúdörrenését nyomon követte a cseh propaganda, a lázítás fokozott tevékenysége.

Egy amerikai cseh révén Masaryk „híven“ tájékoztatta és hírellel ellátta a legnagyobb angol lap, a „Times“ külpolitikai rovatvezetőjét, Wickham Steed-et. Az ő útján kérte Masaryk az oroszokat, hogy azokat az átszőkö katonákat, kik a „Hej Slovane“ című éneket éneklék, fogadják szívesen, mert azok barátok, csehek. Masaryk kétszer utazott a semleges Hollandia és Prága között.

Rottendamiban találkozott Seaton Watson-nal. E találkozás eredménye az az emlékirat, melyet 1914. őszén küldtek meg minden entente hatalomnak. A csehek erről szeretnek hallgatni, mert a trianoni „béke“, a követelnél sokkal többet jutott nekik, bár a párisi és londoni kormányok figyelmét tagadhatatlanul ezzel az emlékirattal keltették fel. Ekkor a franciáknak még eszük ágában sem volt a Monarchia feldarabolása.

1914 végén a hádihelyzet még tisztázatlan, mindenesetre hosszú háborúra számítottak. Ez egyezett a csehek számításával, hiszen Masaryk vágyainak netovábbja közé tartozott, hogy a háború sokáig tartson. A cseh forradalmi propagandának időre volt szüksége...

Lassan kezdett a helyzet otthon elmérgesedni. Masaryk Hollandiába menekült, az otthoniak vezetését Benes vette át, aki az események fejlődésével nőtt naggyá. Megalakult a prágai forradalmi bizottság is, melyet Masaryk csak „Maffia“-ként emlegetett, feladata egyrészt abban állt, hogy Ausztria népét minden vonalon hazaelenésztse, másrészt a külföldi cseh kolóniákat megszervezze.

Masaryk Rómában Szvetkovszkyval karöltve újabb emlékiratot dolgozott ki. 1915 elején ismét egy mű, az „Independent Bohemia“ dicsérte Masaryk tollát. Művéhez létképeket is csatolt, melyeken azonban már többet követelt, mint a szövegben. Senki sem ismerte ki magát, s ezzel célját el is érte...

Masaryk fáradszóművelő folytatta tevékenységét, székhelyét immár a Svájcba helyezve át. Önálló sajtóki is volt, és megalakították „a cseh-szlovák nemzeti tanácsot“. A helyi szövetségek pedig mindenütt tovább folytatták élénk tevékenységüket.

Oroszországban ezalatt megalakították a szökevény csehek légijútját. Alkalmazni is akarták őket, de az oroszok, harcértékéről hamarosan rossz tapasztalatokkal rendelkezve, ezt egyelőre megakadályozták. Az aknamunkának köszönhető, hogy 1915 április 3-án a prágai hadtestrészei átértették az ellenséghez, megpecsételendő a csehek hűségét.

Az oroszok nagyon húzódtak a cseh hadsereg hadbavetésétől, — melyről pedig a csehek egész köteteket írtak. Az orosz tábornokok örültek, ha a cseh „csapatok“ az arcvonalt mögött maradtak, mert hamarosan rájöttek, hogy a hol a cseh dandár „harcolt“, ott az ellenség feltétlenül győzött.

1915 szeptemberétől Benes Párisban, Masaryk pedig Londonban dolgozta meg a terepet. Masaryk egyetemi tanszéket is kapott, a King's College-ben, kimélyítve az angol kapcsolatokat.

Károly király békeajánlata érthető izgalmakat váltott ki a csehek körében, a hullámok csillapodásával sikerült annyit elérniök, hogy „a cseh-szlovákok“ felszabadítása az entente egyik programponyjaként szerepelt.

Közben állandóan folyt otthon az izgatás. A képviselőkkel buzditják, álljanak ellen az osztrákok követelésének, támogassák a cseh nemzeti mozgalmat, a külföld előtt. Masaryk pedig feldőlítja Oroszországban a párisi nemzeti tanács fiókját.

Meg kell emlékeznünk Benes „Detruisez L'Autriche-Hongrie“ című művéről, nemcsak azért, mert benne a Monarchia feldarabolását követelte, hanem azért is, mert benne Tisza István grófról azt állította, hogy „ő volt az, aki az 1914. évi július 8-iki osztrák korona-tanácsban a háborút követelte s sürgette“. Ennek valótlanságát nem is szükséges bizonyítani.

Érdekes és mindenesetre jellemző fényt vet a cseh hadsereg kiváló értékére a Zborov-i „győzelem“. Jericna mellett három cseh ezredet összpontosítottak, feladatuk tüntetés volt. Természetesen úgy helyezkedtek el, hogy szembe kerüljenek a szintén cseh pilseni 35. és neuhausi 75. cs. és kir. gyalogezredekkel. A szembenálló csehek természetesen hamarosan megértették egymást. Megkezdődött a „támadás“, mely csak nem akart tért nyerni, míg a két cs. és kir. ezred meg nem adta magát. Az így keletkezett hézagba a „dicsőséges légio“ gyorsan benyomult, míg előnyomulásának magyar és német csapatok hamarosan gátat nem vetettek „a cseh centrum mindent elsőprő elemi erejű rohamának!“ (amint erről a csehek megemlékeznek). Négyezer foglyot is ejtettek, arról per-

sze hallgatnak, hogy ezek javarésze szökevény cseh. Ez a légió egyedüli győzelme!!

1917 júniusában megindultak a tanácskozások egy Franciaországban felállítandó cseh hadsereget illetően, mely rendeltéleg decemberben már meg is alakult. Olaszországban ezt a célt nem lehetett oly simán elintézni, nem akarták a cseh hadi foglyokat felszabadítani! Az olasz vezérkarnak jövélye volt róluk. „A csehek frontszolgálatra kevésbé alkalmasak, de kémkedésre elsőrendűek...”

Ezután már rohamosan követték az események egymást. A népboldogító — vagy mint a köznyelv mondja „népbolondító” — Wilson 14 pontja végleg szétzillesztette a cseheket, az otthoniakba új erőt öntött.

Amerikában Masaryk szüntelenül folytatja propagandáját, sikerül felvennie az érintkezést Wilsonnal is, akit többször személyesen „tájékoztatott”. Ez alatt az idő alatt Benes óvatosan az angolokat környékezte meg, ismerve higgad megmondoltságukat. A franciákkal szemben sokkal bátrabb volt. A csehek zászlóavató ünnepségére megjelenő francia kormány nyilatkozatot már ő fogalmazta. (!) Franciaország tehát szóról-szóra és betűről-betűre magáévá tette hivatalos nyilatkozatában mindazt, amit Benes előírt számára!

1918 május 30-án kötötte meg Masaryk a Pittsburg-i egyezményt a tótokkal. Tartalmazza: a cseh-szlovák állam szövetség egyesítését; Szlovenszko saját közigazgatását, országgyűlését és bíróságát; a hivatalos szlovák nyelv bevezetését az iskolákban és a hivatalokban, stb

Bár az okmányt Masaryk aláírása percétől „értéktelen papírrongyagnak” tekintette, ezzel az egyezményvel kezében követelte Wilson hozzájárulását a cseh-szlovák állam megalakulásához. Emlékiratában így emlékszik meg: „En is aláírtam az amerikai szlovákok és csehek között május 30-ika óta létrejött cseh-szlovák egyezményt. Ezt az egyezményt — nem pedig szerződést — egy kis szlovák frakció megnyugtatóra kötötték, amely a szlovákoknak Isten tudja miféle önállóságáról álmodozott”

1918 júniusában Benesnek sikerült Angliával elismertetnie a cseh-szlovák köztársaságot, ezt követte az Egyesült Államok részéről történő elismerés szeptemberben, majd a japánoké! Ezek a tények Masaryk ügyességét dicsérték. Nagy örömet váltott ki Olaszország részéről történt elismerés, mely október elején következett be.

IV. Károly király, miután a Központi Hatalmak már elvesztették a háborút, már csak egy utolsó reményfoszlányba kapaszkodhatott. Azt hitte, ha a Monarchia nemzetiségeinek megadja az önkormányzatot, államszövetségi alapon még meg mentheti trónját.

Wilson a békekísérletet elutasította, Benes pedig már másnap nyilvánosságra hozta Masaryk Habsburg-ellenes proklamációját, minden idők legszenyesebb vádiratát.

A cseh-szlovák ideiglenes kormány külügyminisztere „Nemzetépítő” munkájának első feladatát az osztrák-magyar monarchia szétbontását sikeresen befejezte. Magyarország feldarabolásánál Benes már személyesen jelen óhajtott lenni, november 4-én már meg is jelent a legfelsőbb haditanács ülésén.

A fegyverszünetet Padovában írták alá, s ezzel 1918 október 3-án befejeződött a 4 éven át tartó ellenségeskedés. A vérözönt könnyzápor követte, a magyar nép millióinak szeméből ki testvérét, apját, fiát, vagy férjét gyászolta, de minden magyar családnak még egy közös nagy halottja is volt, az ezeréves Magyarország...

E „győzedelmes cseh-szlovák hadsereg” november 4-én vonult be először ősi magyar földre, ettől a naptól kezdve testvéreink rabigába gőnyedve éltek, csak azért, mert magyarok voltak.

Ezután már csak 1920 június 4-én a trianoni szerződés következett „békét teremtve” a világ népei között. Azóta 18 néhez esztendő telt el. Az „elnyomottakból” elnyomók lettek, s ma ők a vádlottak a világ ítélőszéke előtt, Benes elterajzában egy helyütt így ír: „Nemzetünk önmagának ásná meg sírját, ha nem akarná megérteni Európa és a világ fejlődését.” Úgy látszik a cseh demokrácia 18 éven át téli álmát aludta, nem vette észre, hogy a gyenge Ausztria lelépett a történelem színpadáról, s hogy Magyarország is a bánat és a küzdelmek esztendőit elszenvedve megerősödvé, új hittel követeli az elszakított felvidéki testvérek visszacsatolását úgy, amint azt a Gondviselés részünkre megszabta. Ha ez a november 2-i döntéssel csak részben valósult meg, időnk kérdése, hogy honvédeink egyszer elérkezzenek a Kárpátok tetejére...
nemes Suhay Imre ny. altábornagy.

CSENDŐR LEKSZIKON.

64. kérdés. Milyen cikkeket árusításával foglalkozhatik a vegyeskereskedő?

Válasz. Azokat a kereskedéseket, amelyek ú. n. vegyesáruk árusításával foglalkoznak, különféle elnevezésekkel szokták megjelölni: szatósüzlet, vegyeskereskedés, fűszerkereskedés, csemegekereskedés, élelmiszerkereskedés. Az ipartörvény szempontjából ezek között nincsen lényegi különbség. A szatósüzlet és a vegyeskereskedés pl. ugyanazt jelenti; egyik helyen így, a másik helyen amúgy nevezik. A fűszerkereskedés üzletköre némileg korlátozottabb ugyan, mint a szatósüzleté (pl. a vegyeskereskedő piperecikket árusíthat, a fűszeres nem), de a szatósüzlet és a fűszerkereskedés is nagyjában ugyanaz. Finomabb ételárakat (ú. n. csemeget) szatós és fűszeres is árusíthat, külön csemegekereskedés tehát nincsen; aki csak csemeget árusít is, vegyeskereskedőj iparigazolványának kell lennie. Az élelmiszerkereskedés külön üzletkör lehet, vagyis válthat valaki csak élelmiszerkereskedésre is iparigazolványt (rendszerint a sajt-, vaj- és tejtermékkereskedőknek van ilyen iparigazolványa), de élelmiszerek árusításával a vegyeskereskedő, illetőleg a fűszerkereskedő is foglalkozhatik. A kereskedelemügyi miniszter több rendeletében és elvi döntésében kimondta, hogy a felsorolt üzletkörök annyira közel állanak egymáshoz, hogy túlságos részletezésük felesleges és nem is mindig lehetséges.

Valamennyi fenti kereskedésre szabály, hogy csak közvetlen fogyasztók részére árusíthatnak, viszonteladók részére nem (ez csak nagykereskedők részére van megengedve).

Az árucikkeket, amelyeknek árusításával a vegyeskereskedő foglalkozhatik, számos K. M. rendelet sorolja fel. E rendeleteket összeszedtük és (számaik nélküli) alább egybefoglaljuk, megjegyezvén, hogy a vegyeskereskedésekre mondottak a szatósüzletekre és a fűszerüzletekre is vonatkoznak:

A vegyeskereskedő jogosítva van mindennemű, tehát nemcsak a nép elsőrendű szükségleti tárgyait képező iparickek árusítására, de csak olyan helyeken, ahol az illető cikk kizárólagos árusításával foglalkozó szakmabeli kereskedő vagy iparos nincsen. (Elsőrendű szükségleti cikk az, amire a háztartásoknak vagy az egyének mindennapos használatra szüksége van). Vagyis olyan helyen pl. ahol kész cipő, kalap és készruha kereskedő nincsen, a vegyeskereskedő cipőt, ruhát és kalapot is árusíthat, mert ezek is elsőrendű szükségleti cikkek. Ha az illető helységben csak megrendelésre dolgozó szakmabeli iparos van, aki azonban az illető iparickekkel nem tart raktárt, a vegyeskereskedő az illető iparickek árusításától nem tiltható el. Ha a vegyeskereskedő az üzletkörén kívül eső olyan cikkeket árusításával is foglalkozni kíván, amelyeknek kizárólagos árusításával szakmabeli kereskedő vagy iparos foglalkozik az illető községben, azoknak árusítására külön iparigazolványt kell kérnie.

Fűszerneműeket a vegyeskereskedő árusíthat.

Élelmiszerek árusítására a következő szabályok vannak: Olvasztott zsírt és csemegezalonnát árusíthat, de zsírszalonnát és hajat nem. Kenyeret közvetlen fogyasztók részére árusíthat, viszonteladók részére nem. Nem eshetik kifogás alá, ha a vegyeskereskedő a kenyeret nem helybeli, hanem szomszéd községbeli sütőiparostól szerzi be. Vegyeskereskedő kenyeret nem állíthat elő. A vegyeskereskedés üzletkörébe esik az ú. n. évadszerű élelmickek árusítása is. Évadszerű cikkek pl. a rák, hal, bárány, újévi malac stb. Báránynak az ú. n. bárányévad alatt árusítása fűszer- és csemegekereskedő részéről nem tekinthető a hentesipar körébe eső foglalkozásnak, mert a hentes maga öli le a bárányokat és részenként kiméri, míg a vegyeskereskedőnek csak egészben szabad eladnia. Vegyeskereskedő vadnak és hálnak, valamint ú. n.

hideg felvágottnak (pl. kolbász, sonka, disznósajt, vadászkolbász, párisi kolbász stb.) az elárúsításával is foglalkozhatik, de friss húst csak külön iparigazolvány alapján és csak olyan községben szabad árúsítani, ahol nincsen mészáros vagy hentes. Külön iparigazolvány nélkül a vegyeskereskedőnek nem szabad húst semmiféle módon feldolgoznia. Cukrászsütemény árúsítása meg van engedve. Ha a fűszerkereskedőnek élelmiszerárúsításra szóló külön iparigazolványa is van, füstölhúst is árúsíthat akár hideg, akár pedig meleg állapotban. Csemegezerű finomabb élelmiszerek külön iparigazolvány nélkül árúsíthatók.

Tűzelőanyagot a vegyeskereskedő mind a fővárosban, mind a vidéken kis tételekben közvetlen fogyasztók részére árúsíthat (vizszonteladók nem), de kovácsszén árúsítására nem jogosult.

Piperecikkek, kozmetikai cikkek és illatszerek árúsításával csak vegyeskereskedő és csak ott foglalkozhat, ahol ilyenmű kereskedés (drogéria) nincsen.

Hírlapok árúsítása — a sajtótörvény keretei között — külön iparigazolvány nélkül meg van engedve.

A **jég** nagyközség területén belül nem tekinthető olyan elsőrendű közszükségleti cikknek, amelyet vegyeskereskedői iparigazolvány alapján lehetne árúsítani. Jégárúsítással tehát vegyeskereskedő foglalkozhatik ugyan, de csak külön iparigazolvány alapján.

Égetett mész és gazdasági kötéláru árúsítása meg van engedve.

Meghatározott mérgek (pl. gazdanikotin, patkányirtó szer stb.) árúsítására szóló engedély (mégárusítási engedélyt) vegyeskereskedő csak akkor kaphat, ha a mérget üzlethelyiségén kívül, külön raktárban tartja. Nem elég, hogy a kereskedő ezt igéri, erre őt az engedély szövegében kifejezetten kötelezni kell s az illetékes hatóságokat egyidejűen utasítani, hogy e kötelezettség betartását ellenőrizzék.

Ha vegyeskereskedő olyan iparecikkek árúsításával foglalkozik, amely kívül esik az üzletkörén vagy ha iparigazolvány nélkül árúsít olyan cikkek, amelyeknek árúsítására nem jogosult, az elsőfokú iparhatóság (főszolgabíró) felszólítja, hogy az illető iparekik árúsításával megszüntesse a határidőn belül hagyjon fel. Büntetést az iparhatóság rendszerint csak akkor szokott kiszabni, ha a hatósági felszólítás eredménytelen maradt. A esendőrnek azonban a feljelentést meg kell tennie.

A vegyeskereskedések üzletkörének és a vegyeskereskedő által árúsítható cikkeknek újabb szabályozása tárgyalás alatt áll s erről a közeljövőben valószínűleg összefoglaló rendelet fog megjelenni.

65. kérdés. *A Szut. 467. pontjának rendelkezése szerint „A bíróságok hatáskörébe utalt bűnügyekben a gyanúsítottról erkölcsi és vagyoni bizonyítványt kell beszerezni.” Büntetőjogi tansegédletünk II. kötet 82. cím első bekezdésében viszont az olvasható: „A bíróságok elé tartozó büntetőügyekben — a becsületsértés kivételével — tett feljelentéshez a terhelt (gyanusított) erkölcsi és vagyoni bizonyítványát kell csatolni, akkor is, ha a terhelt fiatalkorú.” Végül ugyancsak az említett tansegédlet 1315. oldalán közölt 10.900/1910. I. M. rendelet 1. §. utolsó bekezdése szerint: „A bír. járásbíró hatáskörébe tartozó becsületsértés vétsége miatt indított ügyben az erkölcsi és vagyoni bizonyítvány beszerzése mellőzhető, ha a bíróság az 1890:XLIII. t.c. 4. §-a alapján a bűnügyi költségek kérdésében e bizonyítvány nélkül is határozhat.” Kell-e tehát a becsületsértés miatt feljelentett gyanúsítottól erkölcsi és vagyoni bizonyítványt beszerezni? És kell-e, ha a gyanúsított nem becsületsértést, hanem rágalmazást követett el?*

Válasz. A kérdés vizsgálatánál mindenekelőtt azt kell eldöntenünk, hogy szüksége van-e a járásbírósnak a terhelt erkölcsi és vagyoni bizonyítványára becsületsértés miatt tett feljelentés esetében? A becsületsértés miatt tett feljelentések száma ugyanis meglehetősen nagy és így az erkölcsi és vagyoni bizonyítványok beszerzése nemcsak a esendőrnek ad jelentős munkát, hanem a községi előjáróságoknak, a közigazgatási (rendőri) hatóságoknak is.

A becsületsértés csak a sértett fél indítványára (főmagánvádra) üldözendő vétség, amelynek egyszerű (nem minősített) esete pénzbüntetéssel büntetendő. Főmagánvádra üldözendő büncselekmények esetében a esendőr a Szut. 400. pontja értelmében az ügygel vagy egyáltalán nem foglalkozik (ha t. i. a sértett a járásbírósnak székelyén lakik), vagy pedig csak aróvid tényállásnak, valamint az ügyben

szereplő személyek (sértett, gyanúsított, tanúk) személyi adatainak bejelentésére szorítkozik.

Az 1930:XXXIV. t.c. 121. §-a értelmében a járásbírósnak olyankor, ha a feljelentés alapján pénzbüntetés alkalmazását találja megfélelőnek, büntetőparancsot bocsáthat ki. Miután ez a rendelkezés a magánvádas ügyekre nézve nem állapít meg kivételt, megvan a törvényes lehetőség, hogy a járásbírósnak a becsületsértés miatt tett feljelentéseket is büntetőparancsall intézze el, vagyis a gyanúsítottat a becsületsértés miatt csak a feljelentés alapján, tárgyalás nélkül megbüntesse.

A járásbírósnak azonban ezt az eljárást nem igen alkalmazza. A büntetőparancs intézményének célja ugyanis az, hogy az eljárást egyszerűsítse, a bíróság munkáját csökkentse és a feleknek is előnyére szolgáljon azáltal, hogy megkíméli őket a tárgyaláson megjelenés költségétől és idővesztésétől. De a büntetőparancs csak akkor éri el az egyszerűsítésnek ezt a célját, ha a terhelt a büntetőparancsall kiszabott büntetésbe belenyugszik. A terheltnek azonban joga van kérni, hogy a bíróság helyezze hatályon kívül a büntetőparancsot, tartson tárgyalást az ügyben és a tárgyalás eredményéhez képest hozzon új határozatot. Olyankor tehát, amikor a terhelt nem nyugszik bele a büntetőparancsba, hanem tárgyalást kér, a büntetőparancs voltaképpen nem egyszerűsítést, hanem munkatöbbletet jelent a bíróság számára, mert tárgyalás esetében a kiadott büntetőparancsot nemlétezőnek kell tekinteni, míg ha a bíróság mindjárt tárgyalást tűzött volna ki, a büntetőparancs kiadásával és kézbesítésével járó munkát megtakarította volna.

Hivatalból üldözendő vétségek és kihágások esetében, ha a bíróság nem fogházbüntetést, hanem — büntetőparancsall — pénzbüntetést alkalmaz, a terhelt az esetek túlnyomó részében meg szokott nyugodni és nem kér tárgyalást. Ennek az a magyarázata, hogy hivatalból üldözendő vétségek és kihágások esetében rendszerint tettenkapásról van szó, a terhelt tehát a cselekmény elkövetését nem igen tudja tagadni, a feljelentést rendszerint hatósági közeg teszi, a terhelt pedig szinte természetesen tartja, hogy az elkövetett kihágás miatt megbüntették. Inkább megfizeti a néhány pengő pénzbüntetést, minthogy tárgyalást kérjen, mert az költséggel és idővesztéssel jár, amivel szemben nincs sok kilátás arra, hogy a bíróság a tárgyaláson enyhébb büntetést fog kiszabni, mint amilyet a büntetőparancsall kiszabott. Hivatalból üldözendő vétségek és kihágások esetében tehát a büntetőparancs intézménye általában bevált.

Nem ez a helyzet magánvádra üldözendő cselekmények esetében. Itt ugyanis a terhelt nem az államhatalommal, hanem személyes ellenfelével, a sértettel áll szemben, akivel rendszerint feszült viszonyban van és aki által történt feljelentését alaptalannak, jogtalannak, bosszúból eredőnek stb. tartja. Az esetek túlnyomó részében a becsületsértés kölesőbb volt, a feljelentett személy tehát nem tartja igazságosnak, hogy amiatt csak őt büntessék meg, hanem az ellenfele megbüntetését is kívánja. A perlekedő felek közül mindenki a maga igazát keresi és nem hajlandó az ügynek „egyoldalú” elintézésébe belenyugodni, hogy t. i. őt meghallgassa nélkül, egyedül csak a sértett feljelentésére megbüntessék és ezzel mintegy igazat adjanak a sértettnek. A terhelt tehát a sértett iránt érzett ellenszenvét, haragját, indultait viszi az eljárásba, ami hivatalból üldözendő vétségek és kihágások esetében ritkábban fordul elő, mert ezeknél vagy nincsen sértett személy, vagy pedig, ha van, az eljárás az ő akaratából és kezdeményezéséből függetlenül indul meg. Hozzájárul ehhez még az a körülmény is, hogy különösen a becsületsértés miatt tett feljelentés a való tényállást sokszor egyoldalúan állítja be, elferdíti, a sérelmet nagyítja stb., aminek aztán a megbüntetésben mutatkozó következményét a terhelt természetesen nem hajlandó szó nélkül tudomásul venni.

Ezért a becsületsértés miatt feljelentett gyanúsítottak túlnyomó része nem nyugszik bele a büntetőparancsba, hanem tárgyalást kér, ami — mint mondtunk — a bíróságnak több munkát okoz, mintha büntetőparancs kibocsátása nélkül, egyenesen tárgyalást tűzött volna ki. Többévi tapasztalat után a járásbíróknak az a gyakorlati alapkult ki tehát, hogy becsületsértés esetében nem adnak ki büntetőparancsot, hanem az ügyben tárgyalást tartanak.

Ha tehát azt mondanók is, hogy jó, ha a bíróságnak a büntetőparancs kibocsátása alkalmával rendelkezésre áll

Ki tudja?

Mért nem csukják be szemüket a halak ulváskor?

a terhelt erkölcsi és vagyoni bizonyítványa, hogy azt a büntetés arányosításánál figyelembe vehesse, becsületsértés esetében ez nem áll fenn, mert a bíróság az esetek túlyomó részében gyakorlati megfontolások alapján nem bocsát ki büntetőparancsot.

A tárgyalásra került ügyek másik része azzal végződik, hogy a felek kibékülnek. Az erkölcsi és vagyoni bizonyítvány beszerzése tehát ilyen esetben is felesleges volt.

De ha a bíróság a terheltet elítéli is: a becsületsértés miatt kiszabott pénzbüntetések összege között nem szokott nagy különbség lenni. A háború előtt pl. szinte közmondássá vált, hogy „egy pofon öt forint”; ma is a becsületsértés büntetése 5–20 pengő között szokott váltakozni. Vagyis a vagyoni bizonyítványnak itt sincs nagy jelentősége. Csak ahol nagyobb összegű pénzbüntetés kiszabása körül forog a kérdés, ott van szüksége a bírónak arra, hogy a terhelt vagyoni viszonyait tüzetesen megismerje; ilyen kisösszegű pénzbüntetéseknel a bíróság rendszerint már a terhelt foglalkozásából is következtetni tud a vagyoni viszonyaira. Ha pedig a bíróság ennek ellenére szükségesnek találja ilyen esetben is az erkölcsi és a vagyoni bizonyítvány beszerzését, még mindig módja van az őrnek erre utólag felhívást adni. Az ilyen, felhívásra beszerzendő erkölcsi és vagyoni bizonyítványok száma azonban már csak jelentéktelen töredéke annak, ahány bizonyítványt a csendőrségnek be kell szereznie akkor, ha azt kivétel nélkül minden feljelentéshez hozzácsatolja. A többivel járó munkát nyugodtan meg lehet takarítani.

De az elmondottakat nem tekintve is: az erkölcsi és a vagyoni bizonyítvány rendszerint elkésve érkezik a bírósághoz, amikor az ügy már el van intézve. Az őr ugyanis a bizonyítványt kitöltés végett a községi elöljáróhoz küldi, ahonnan néha bizony csak lassan kerül a bírósághoz. A bíróság az erkölcsi bizonyítványt, felhasználás előtt, az előző büntetések rávezetése végett az Országos Büntügyi Nyilvántartó Hivatalhoz küldi; ez újabb 2–3 heti késedelem. Nagyon összetörődnének az ügyek, ha a bíróság minden egyes ügy elintézésével addig várna, amíg az erkölcsi és a vagyoni bizonyítvány beérkezik, inkább elintézi tehát az ügyet és az erkölcsi és vagyoni bizonyítványt már csak utólag csatolja az iratokhoz.

Nézetünk szerint tehát becsületsértés esetében az erkölcsi és vagyoni bizonyítvány beszerzését nyugodtan mellőzni lehet, illetőleg azt csak akkor kell beszerezni, ha arra a bíróság az őröt külön felhívja. Ezért adja ezt a tanácsot a csendőrségi büntetőjogi tansegédletünk is a II. kötet 1313. oldal 82. címének 1. bekezdésében.

A II. kötet 1315. oldalán közölt 10.900/1910. I. M. rendelet 1. §. utolsó bekezdésében hivatkozott 1890:XLIII. t.-c. 4. §-a a következőket mondja: „Ha a bíróság azt tapasztalja, hogy a büntügyi költségek lerovása által a kötelezettek önmaga, vagy azoknak életfenntartása, kiknek eltartására kötelezve van, veszélyeztetve volna, a büntügyi költségeket ugyanabban a határozatban (t. i. a véghatározatban) behajthatatlanoknak nyilvánítja.” A járásbíróságnak ilyen indokból sincsen szüksége arra, hogy minden egyes becsületsértési feljelentéshez erkölcsi és vagyoni bizonyítvány legyen csatolva. Először is: ilyen lehetőség becsületsértési ügyben rendkívül ritkán fordul elő s ha mégis előadódna, a bíróságnak módjában áll az erkölcsi és a vagyoni bizonyítvány utólagos beszerzése iránt intézkedni.

Rágalmazás esetében már csatolni kell az erkölcsi és vagyoni bizonyítványt. A rágalmazást ugyanis a törvény nem pénzbüntetéssel, hanem fogházbüntetéssel bünteti, ez tehát súlyosabb büncselekmény, mint a becsületsértés. Igaz, hogy a bíróságnak jogában áll a fogházbüntetés helyett pénzbüntetést kiszabni, de ez a pénzbüntetés már érzékenyebb, mert legkisebb összege az 1928:X. t.-c. 5. §-a alapján ötven pengő. Itt tehát már szerepe lehet az erkölcsi és vagyoni bizonyítványnak, elsősorban annak eldöntésénél, hogy a bíróság fogházbüntetést vagy pénzbüntetést alkalmazzon-e, másodsorban pedig, hogy, ha a pénzbüntetést alkalmaz, azt, a terhelt vagyoni viszonyainak figyelembevételével mellett milyen összegben szabja ki.

Nézetünk szerint kívánatos volna a Szut. 467. pontjának a fentiek szerint való helyesbítése, ami jelentős munkát takarítana meg a csendőrségnek és a hatóságoknak is, anélkül, hogy sértené az igazságszolgáltatás érdekeit.

66. kérdés. *A magánuradalom alkalmazásában álló erdő-őrnek szolgálati lőfegyver tartásához van-e szüksége fegyvertartási engedélyre?*

Válasz. A fegyvertartást szabályozó 9.862/1920. M. E. számú rendelet 1. §-a szerint csak a honvédség, csendőrség, rendőrség és pénzügyőrség kötelekébe tartozó személyeknek, valamint a letartóztatási intézetek őrszemélyzetének nincs szüksége fegyvertartási engedélyre a szolgálati lőfegyveréhez. A rendelet kifejezetten felsorolja az erdőtisztákat, erdőőröket és vadőröket, mint olyanokat, akiknek a szolgálati felszerelésekhez tartozó vagy a hivatásuk teljesítéséhez szükséges lőfegyverek és lőszer tartására is hatósági engedélyt kell kérniük.

Ezt a rendelkezést módosította az 1935:IV. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 35.000/1938. F. M. számú rendelet 125. §-a, mely szerint a felesketett erdőszemélyzet, valamint a vadőrök szolgálati lőfegyvert viselhetnek anélkül, hogy fegyvertartási engedélyt kellene váltaniuk. A helyzet tehát az, hogy alsóbbfokú kihágási jogforrás (földművelésügyi miniszeri rendelet) ellentétben intézkedik magasabb jogforrással (kormányrendelettel) szemben. A kihágások jogforrásaira vonatkozó általános elvek szerint azt kellene mondanunk tehát, hogy a kérdésben nem a földművelésügyi miniszeri rendeletet, hanem a kormányrendeletet kell mértékadónak tekinteni, de mert a földművelésügyi miniszter a rendelkezést a belügyminiszterrel, mint legfőbb rendőri hatósággal egyetértve adta ki, a gyakorlatban ezt a későbbi jogszabályt kell irányadónak tekinteni. A fegyvertartás kérdésében egyébként új rendelkezés van kidolgozás alatt, amely ezt a kérdést is rendezni fogja, valójában a földművelésügyi miniszeri rendeletben foglaltak szerint.

Az erdőőrökre vonatkozó jogszabályok nemesak az állami vagy törvényhatósági erdőőrökre, hanem a magánuradalmak alkalmazásában álló erdőőrökre is vonatkoznak, de csak akkor, ha az erdőőr az alispán előtt szolgálati esküt tett és erről tanúsítványt kapott. A fel nem esketett erdőőr magánzemélynek kell tekinteni.

Az erdőőr bármilyen szolgálati lőfegyvert viselhet, tehát nemesak vadászpuskát, hanem golyós puskát vagy pisztolyt is, de csak egyet. Ha több lőfegyvere van, a többire engedélyt kell kérni.

67. kérdés. *Kovács István aranyórát talál. Harmadnap egy ismerőse figyelmezteti, hogy az óra a Bodnár András tulajdona. A találó azonban az órát ennek ellenére magánál tartja és csak közvetlenül a nyolc nap eltelte előtt adja vissza Bodnárnak. Követett-e el büntetendő cselekményt?*

Válasz. Bodnár nem követett el büntetendő cselekményt. A találónak a törvény nyolcnapi határidőt ad a talált tárgy visszahozására, tekintet nélkül arra, hogy tudja-e, ki a tárgy tulajdonosa, vagy sem. Sőt a Btk. 365. §-ának abból a kitételéből, hogy „...vagy annak, aki elvesztette”, megállapítható hogy a törvényhozó erre az esetre is gondolt és akkor is alkalmazni kívánta a nyolcnapi határidőt ha a találó tudja, hogy kié a talált tárgy.

Ez azonban csak a jóhiszemű találóra, illetőleg bírlálóra vonatkozik, akivel szemben nem áll fenn nyomatékos gyanu, hogy az órát el akarja tulajdonítani. Ha azonban a találó az órát a jogos tulajdonos előtt – amikor az visszakérte, – eltárgadta, ha másnak megvételre ajánlotta, zálogba tette, stb., a jogtalan elcsúsztatás akkor is megállapítható, ha a nyolc nap még nem telt el. Megállapítható a jogtalan elcsúsztatás pl. akkor is, ha a tárgyat esavergő találja és azzal a környékről eltávozik, nyilvánvalóan azzal a szándékkal, hogy ne lehessen őt megtalálni vagy a személyazonosságát megállapítani. Valószínű, hogy ilyen esetben őt a bíróság akkor is bűnösnek fogja kimondani jogtalan elcsúsztatás vétségében, ha a nyolc nap még nem telt el.

Ha a találó a talált dolgot tudva jogtalanul használja és ezáltal megrongálja, vagy értékében csökkenti, vagy jogtalan használat által egyéb módon kárt okoz, a Kbt. 127. §-ába ütköző kihágást követi el és kártérítéssel is tartozik. Ilyen lehet az eset, ha valaki gazdátlan motorkerékpárt talál és azt a nyolc nap alatt alaposan elhasználja.

68. kérdés. *Távbeszélőn orvost hívnak beteghez. Az orvos berautót keres, de a berautós, bár más elfoglaltsága nem volt, még a szokásosnál magasabb bérért sem volt hajlandó az orvost a beteghez vinni. Beleütközik-e a berautó tulajdonosának eljárása valamilyen jogszabályba?*

Válasz. A bérkocsikra vonatkozó különleges kérdéseket helyhatósági vagy törvényhatósági szabályrendeletnek kell szabályoznia. Az ilyen szabályrendelet rendszerint megállapítja a bérkocsik vagy bérgépkocsik tulajdonosainak a helyi viszonyok által szükségessé tett különleges kötelezettsé-

geit. A szabályrendeletek rendszerint büntetni rendelik a bérkocsi (bérgepkocsi) tulajdonosát, ha a fuvar indokolatlanul megtagadja vagy az elvállalt fuvar nem teljesíti. Ha a szabályrendelet erre nem tartalmaz intézkedést, a bérgepkocsi tulajdonosa nem büntethető.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

A bűnjelek kiaknázása.*

Irta: TARNAI SÁNDOR törzsőrmester.
(Gyöngyöspata.)

Nyomozta: Tarnai Sándor törzsőrmester és Nyéki Bálint csendőr, a vámosgyörki őrsről.

Egy körmönfont tyúktolvaj 12 darab tyúkot lopott és a tyúkokat, mielőtt eladta volna, 3 nap és éjjel tartotta az udvarában levő üres sertésólban. A nyomozás során beismerte a tyúkok ellopását és azt adta elő, hogy a tyúkokat a közeli városba vitte be a piacra és ott egy névleg ismeretlen baromfikereskedőnek eladta. Hogy a gyanúsított tényleg megfordult a hetipiacon, a nyomozás folyamán bizonyítani lehetett, de hogy valóban eladta-e a 12 darab tyúkot, azt már bizonyítani sehogy sem tudtuk. A nyomozás alkalmával a bizalmi egyének jelenlétében az üres sertésólból, a 12 darab tyúk 3 napi, éjjeli kihullott tollait és piszkát összeszedtük és bűnjelként őrizetbe vettük. A nyomozás folyamán megállapítottuk, hogy a gyanúsítottnak már hónapokkal megelőzőleg egy darab baromfia sem volt. A lakása kerítése, kapui annyira jó állapotban voltak, hogy azon keresztül a szomszéd baromfiai nem

* Neveket megváltoztattuk. Szerk.

Igen előnyös fizetési feltételekkel, előlegnélküli hitel a M. KIR. CSENDŐRSÉG m. t. tagjai részére

Bútorok, szőnyegek, matracok és sodronyok, szőnyegárúk, futó- és ebédülőszőnyegek, dísz tárgyak és az összes vászonárúk, abroszok, ágynemű damasztok.

Vidékre árajánlatot mintákkal küldünk!

● Lakásberendező vállalat, VI. Andrassy út 66 ●

VÉRTES ÉS TÁRSA BARTA

CSENDŐRSÉGISZAKÜZLET

BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 93. SZ.

TELEFON: 1-436-51.

Kedvező fizetési feltételek! Minőségben elsőrangú. Mintacsomagot bérmentve vételkötelezettség nélkül küldünk.

járhattak át. A sertésólban talált tyúktoll színe az ellopott tyúkok tollával meggyezett. A sertésólban talált tyúkpiszok minősége és mennyisége a 12 darab tyúknak 3 napi, éjjeli otttartását bizonyították. Mindezek a feljelentésben megfelelően ki lettek domborítva. A lopásügyben megtartott főtárgyaláson a bíró kérdésére a gyanúsított letagadta a lopás elkövetését. Erre a bíró kijelentette, hogy a csendőrök az üres sertésólban megtalálták a lopott tyúkok kihullott tollát és piszkait. A gyanúsított kijelentette, hogy a szomszéd tyúkjai jártak be a nyitott sertésólba és azoktól származik a toll és a piszok. A továbbiakban a bíró azt kérdezte, hogy miért nem zárta be a sertésól ajtaját, ha oda a szomszéd tyúkjai bejártak. A gyanúsított erre azt felelte, hogy őszintén megvallva, a szomszéd tyúkjai egyszer-másszor a sertésólban megtojtak és mint szegény ember, azért a pár darab tojásért engedte meg hogy a tyúkok az udvarára átjárjanak és azért nem zárta be az üresen álló sertésól ajtaját sem. A gyanúsított védekezése annyira ötletes volt, hogy abban az esetben, ha a feljelentésben mindezek ellenkezője nem lett volna megállapítva, a bíróság bizonyítékok hiányában marasztaló ítéletet a gyanúsított tagadásával szemben, alig tudott volna hozni. De amikor a bíró a csendőrség feljelentéséből felolvasta a gyanúsított védekezését megecáfoló adatokat, a gyanúsított vallomását megváltoztatta és a lopás elkövetését heismerte.

A másik furfangos fatolvaj beismerte, hogy az egyik uradalmi erdőből egy kocsi tölgy és bükk rönkfát lopott. A fa az udvarán van lerakva. A lopott fa az udvaron úgy volt elhelyezve, hogy azt az utcáról mindenki láthatta. A gyanúsított kikérdezése folyamán, a lopás elkövetésével kapcsolatosan hangoztatta, hogy a kérdéses uradalmi erdő

Százazaitai NCE KÁLMÁN ny. vezérkari ezredes

Háborúk a nagy háború után
(A néke háború)

kétféle, tra 1.000 oldal, 50 térképpel és 300 képpel.

Első összefoglalása ez a háború utáni két évtized jelentős történelmi eseményeinek, külföldön sem jelent meg hasonló munka, a magyar irodalom és hadtudomány méltán lehet büszke erre az alapvető és hézagpótló munkára. Írója katona, a leghivatottabb arra, hogy a háborúk hadászati eseményeit szemléltesse, hogy rávilágítson arra a nagy szerepre, amely a ma háborúiban a technika vívmányainak jutott; s könyvének azok az oldalai, amelyek a tankok, léghajók és repülőgépek s mérgegázak szerepével foglalkoznak, hiteles képét adják nemcsak a ma hanem az esetleges jövő háborúinak is.

közlelben saját erdeje is van, honnan a megelőző napokban már 3 kocsi fát szállított a lakására. A nyomozás folyamán az a nézet alakult ki, hogy a gyanúsított a rendőri büntetőbíró előtt, a csendőrség előtt tett előadását könnyen visszavonhatja és arra fog hivatkozni, hogy a fa a saját erdejéből származik. Ezért szükségesnek tartottam a nyomozást ehhez mérten lefolytatni. Bizalmi egyének jelenlétében kimentünk a gyanúsított erdejébe, ahol több tölgy- és bükkfa volt kivágva. A tuskók megfeleltek, a bűnjelként őrizetbe vett és a község házához be- szállított minden egyes tölgy- és bükkfa alsó végéből 5–10 centiméter hosszúságút levágtunk, ezeket zsákba rakva bizalmi egyéneket és egy erdőőrt magunkhoz véve, kimentünk az uradalmi erdőbe. Az uradalmi erdőben minden egyes fakarikának megtaláltuk a tuskóját, amelyről levágták, mert milliméter pontossággal ráillettek. Azután a fakarikákkal elmentünk a gyanúsított erdejébe, ahol az előző műveletet újból megcsináltuk. A gyanúsított erdejében már nem azokat a fatuskókat találtuk, melyekről a fát levágták. Ezt az eljárást a feljelentésben tárgyaltuk. A tárgyalásra a gyanúsított már 3 tanút vitt magával, akiknek az erdejük a gyanúsított szomszédságában van. A tárgyaláson a gyanúsított tagadta a lopás elkövetését, a tanui pedig igazolták, hogy a saját erdejében hasonló minőségű és nagyságú fákat vágott ki. A tanúk azt is előadták, hogy látták a gyanúsítottat, amikor a saját erdejéből a kocsiján fát szállított a lakására. A büntetőbíró megidézte a bizalmi egyéneket és az erdőőrt, a csendőrségi feljelentésben feltüntetett adatokat a gyanúsítottnak felolvasta. Csak akkor nézett nagyot a gyanúsított, hogy az eszén túljártak. A kieszt vallo- mását megváltoztatva, a falopás elkövetését beis- merte, a megbüntetését pedig szónéklül elfogadta.

1936. évi december első felében V. községben ügyeletet teljesítő járőrnek Szirtes István koresmáros panasolta, hogy a megelőző napon a szobájában, a bezárt ruhaszekrényben elhelyezett pénzből egy darab 100 pengős bankjegyet ismeretlen tettes ellopott. A szekrény kulcsát a szekrény tetején tartotta, így valószínű, hogy a tettes a szekrényt a saját kulcsával nyitotta ki. Elmondotta, hogy a lakásával egy fedél alatt van a koresmahelyisége, a koresmahelyiséggel szintén egy fedél alatt egy szo-

bát adott ki haszonbérbe Körösi Béla borbélynak, akinek ebben a szobában van a borbélyüzlete. December 6-án, a reggeli órákban, a lakása konyhájának szomszédságában levő hátsó szobájában egy hatfülkös ruhaszekrény felső jobb oldali bezárt fiók- jába egy papírdobozba tette bele a kérdéses száz- pengős bankjegyet, ahol ezenkívül több 20, 10 pen- gős bankjegy és különböző váltópénzek is voltak. A déli órákban szüksége lett volna a százpengősré, magához akarta venni és csak akkor vette észre, hogy hiányzik, míg a többi pénz hiánytalanul meg volt. A délelőtti folyamán, mialatt a százpengős bank- jegy elveszett, csak a családtagjai fordultak meg a konyhán, illetve ezen keresztül a szobában. A szoba melletti konyhán pedig Körösi Béla borbélymester két embert borotvált meg az ő engedélyével, mert a borbélyüzletben a hideg miatt a borbély nem tudott dolgozni. Körösi a konyhában félóra hosszáig lehe tett, mialatt Tökés József és Garai Sándor viszneki lakosokat borotválta meg. A 3 egyénnek a konyhá- ban való tartózkodása a nyomozás folyamán úgy alakult ki, hogy a borbély a konyhába egy pár per- cel hamarabb ment be, mint a két társa. Ez után az idő után egyszerre ment be a konyhába Tökés József és Garai Sándor. A borbély Tökést megborotválta, s azután Tökéssel együtt a konyhából — egy szobán keresztül — a koresmahelyiségbe ment, ahol egy-egy pohár bort fogyasztottak el. Ez alatt az idő alatt a konyhában csak Garai maradt egyedül. Mikor a borbély Tökéssel a konyhába visszatért, Garait bo- rotválta meg. A borotválás után Garaival ment át a koresmahelyiségbe. Ez alatt az idő alatt Tökés maradt egyedül a konyhában. Így a lopás elköve- tése szempontjából mind a hárman egyformán szá- mításba jöhetnek. Nevezettek valamennyien büntetlen előéletűek voltak, ezenkívül Tökés és Garai némi vagyonnal rendelkeztek és a község előtt is jó hírben állottak. A borbélymester ellenben szegénysorsban élt, ez azonban még nem jelentette azt, hogy ő a tettes, mert a szegénység még nem elegendő ahhoz, hogy valaki bűncselekményt kövessen el.

Az adatok mérlegelése alapján mindazonáltal feltevés tárgyává tettük a borbély bűnösségét. Ennek alátámasztására úgy kívántunk adatot sze- rezni, hogy megvizsgáljuk, men lopott-e a borbély már máshonnan is el valamit, ahol dolgozni szokott. Ezért felszólítottam a borbélyt, hogy V. községben

Kaposvár:

Arany-Ezüst

ÉKSZERT, ÓRÁT, Ajándéktárgyat, OPTIKAI
cikket megbízható minőségben, olcsón vásároljunk

A m. kir. csendőrség
tagjainak kedvező
fizetési feltételek.

Varga Imre cégnél
Kaposvár, Teleki-utca 10. sz.

Szombathely:

IRÓGÉP (WANDERER—CONTINENTAL)
ALKATRÉS, KELLÉK, TÖLTŐTOLL, IMA-
KÖNYV STB.

DUKESZ PAPIRKERESKEDÉSBEN
cégt. ZALÁN FERENC
SZOMBATHELY FŐTÉR

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel!

Butorokat

bizalommal legolcsóbban és
legjobbban részletre is a
legolcsóbban vásárolhat

Döri Gizella
BUTORÜZLETÉBEN
KAPOSVÁR, Korona-utca 10.

Órát, ékszert

a legkedvezőbb fizetési
feltételek mellett ajánl

arany, ezüst ajándéktárgyakat,
evőeszközt, a legolcsóbb árban —

DUKESZ FERENC
órás és ékszerész, Szombathely

nevezze meg azokat a házakat, ahová nyírást, borotválást végezni jár. Ilyen akadt elég, mert a borbély vagy 60 házat nevezett meg, ahova járt. Abból kiindulva, hogy ha a borbély hajlamos a lopásra, lehetetlen, hogy ennyi sok háznál ne követett, illetve kísérelt volna meg valamilyen kisebb alkalmi lopást. Valamennyit sorra jártuk és mind kikérdeztük. Bár a borbélyról nem nyilatkoztak minden háznál előnyösen, beszéltek tücsköt, bogarat, csak azt nem, amire nekünk szükségünk lett volna. Ekkor arra gondoltam, hogy a borbélynak is megvan a természetes esze, miért nevezze meg tehát azt a házat, ahol esetleg valami takargatni valója van. Megkezdtek tehát sorra járni a község összes házait. Minden háztulajdonost felelősségre vontam: Miért leplezte ezideig azt a lopást, amelyet a borbély a lakásán elkövetett? Csak éppen akkor kell már a dolgot mondani, amikor a borbély mindent megmondott? A felelősségre vont emberek csak álmélkodva álltak előttem, hogy mit is mondjanak a kérdéseimre. Így jutottam el Magyar Vendel gazdához, akinek szintén feltettem a sokat megismételt kérdést. Magyar kissé habozva kijelentette, hogy ő fel akarta a borbélyt annakidején jelenteni, de a felesége nem engedte. „Hogyan történt, Magyar bácsi, mondja csak el nyugodtan?” — tettem fel a kérdést. Még a nyár folyamán, amikor a borbély a lakásomon borotválás végett megjelent, a nyárikonyhán, a borotválás befejezésekor a borbély az udvarról a lakása verandáján át távozott. Én pedig a nyárikonyháról a szériuskertbe mentem szénát vinni a lovaknak. Amint lassan mentem, a hátam mögül ajtónyikorogást hallottam. Hátranéztem és nem láttam a borbélyt, a kiskapun az udvarról kimenni. Azonnal a lakásom konyhájába, onnan pedig az előszobába mentem. A szobában, a ruhaszekrény előtt állt a borbély és a kihúzott szekrényfiókban kotorászott. Mikor a borbély meglátott, érthetetlen nyelven dadogni kezdett. Ugyanekkor a borbély előtte letérdelt és kezeit összetéve, sírva könyörgött, hogy el ne árulja, hogy lopni akart, mert szégyenletében öngyilkos lesz. Ezért megkegyelmezett neki és a lopás kísérletét ezideig titokban tartotta. Magyar előadása megerősített bennünket a gyanunkban, ezért szükségesnek tartottam a borbélyt, a lopásra gyanúsítottként kikérdezni. Amikor közöltem vele Magyar előadását, minden további nélkül megváltoztatta előadását és a lopás elkövetését beismerte. Szem-

létető módon bemutatta a lopás elkövetésének részleteit, melyek amellelt bizonyítottak, hogy a lopást valóban ő követte el. Ez azonban még nem volt elegendő ahhoz, hogy a bíróság ellene marasztaló ítéletet tudjon hozni. Tártyi bizonyítékot is kellett produkálni. Mint ilyen: a százpengős bankjegy kinalkozott. De ebben az esetben arra is figyelemmel kellett lenni, hogy a százpengős bankjegy minő körülmények között kerülhet meg. Könnyen előfordulhatott volna az az eset, hogy amikor a borbély észlelte, hogy a gyanú ellene irányul, önként előadott volna egy darab százpengős bankjegyet, melyről azt állította volna, hogy az a kérdéses, ellopott bankjegy. A sértettnek ugyanis nem volt feljegyezve a bankjegy száma, másrészt pedig a borbély is hozzáférhet egy darab 100 pengőshöz, melynek mikénti megszerzését úgyszólván lehetetlen nyomozással megállapítani. Mérlegeljük az eseményt részletesebben. A borbély a 100 pengős bankjegyet a járőrnek átadja, mely valóságban a lopásból származott. A járőr a bankjegyet őrizetbe veszi és a borbélyt lopás büntetéseért feljelenti. Mi történik a főtárgyaláson? A bíróság előtt letagadja a lopás elkövetését. Előadja, hogy a lopást csak azért ismerte be, mert iparos letére félt a here-hureától, de így, mivel a 100 pengőt a saját pénzéből átadta a csendőrségnek, hamar lezárult a nyomozás és abban a hiszemben, hogy a bíróságnál módjában lesz az ártatlanságát bizonyítani, mindent beismert. A nyomozás ilyenformán való kialakulása nem volt lehetetlen.

Az utóbbi évek legnagyobb sikeres katonai vonatkozású könyve

DUFF
COOPER

Fordította:
dr. BALLA ANTAL

A nyugati hadszíntér

KERÉKPÁROK (STEYR, PUCH) mindenemű SPORTCIKKEK nagy raktára

KATONA ANDOR sportházában
ESZTERGOM Széchenyi-tér 13.

A m. kir. Csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel!

BALATONFENYVESEN szépfekvésű

villatelvek

(házhely) fűrdőjoggal a központban vehető
havi 15-20 pengős lefizetésre

Ingyen prospektust küld:

Szabó Antal Nagykanizsa, Fő-u. 5.

Ez a könyv feltárja előttünk azoknak életét és gondolatvilágát, politikáját és hadviselés módját, akikkel

a világtörténelem legvéresebb harcait vívtuk.

A kb. 450 oldal terjedelmű, sok térképpel tartalmazó

mű ára 6 pengő, egészsvázonkötésben 8 pengő.

Megtekinthető minden könyvesboltban!

SINGER ÉS WOLFNER IRODALMI INTÉZET KIADÁSA

mely esetben a bíróságnak meg kellett volna alaposan gondolni a marasztaló ítélet meghozatalát. Az eseménynek nem ez lett a lefolyása, mert a borbély a 100 pengős bankjegyre vonatkozólag azt adta elő, hogy a lakása udvarán szétszaggatta és a papír darabjait az udvarán levő árnyékszék gödrében az ürülékbe belenyomta. Erősen állította, hogy a pénzdaraboknak az ürülékben meg kell lenni. A pénz szétszaggatását azzal indokolta, hogy ha megtartja magának, azt feltűnő módon élvezte is volna: szeszitalra költötte volna vagy pedig ruhaneműt vásárolt volna belőle s ezáltal bizonyítékot szerzett volna saját maga ellen. Bár a borbély állítása valószínűtlennek tűnt fel, de egyelőre el kellett fogadni. A bűnjelt képező bankjegy megkeresése végett 2 napszámot fogadtunk fel, akiknek a segítségével hozzáfogtunk a bankjegydarabok kereséséhez. Legelőször is leemeltük az árnyékszék gödréről az egész faalkotmányt, miáltal szabaddá tettük a gödörben levő ürülékhez az utat. Azután az árnyékszék előtt a talajon 25 négyzetméter területen a havat, szemét eltakarítottuk, hogy oda az ürülék kiterítve, alaposan átvizsgálhassuk. De mint általában véve a nyomozás minden szakában akadályok lépnek fel, az akadály már jelentkezett is. Az ürülék kihányásának megkezdésekor láttuk, hogy az ürülék a hidegben jégtömbbé volt megfagyva. Hamar leküzdöttük az akadályt, az összes szomszédasszonyokat munkába léptettük, vizet forraltattunk és az ürüléket lelocsoltattuk. A felengesztelés után az ürülék kihányása és szétterítése lehetővé vált. Meglehetősen nehéz volt az ürülék alapos vizsgálata, mert még mindig voltak fagyos csomók az anyag között és az össze volt keveredve száraz falevelekkel, papírfoszalányokkal. Közben este lett. Eredmény még nem volt, nem találtunk semmit. Egy éjszaka állott a kiterített ürülék a szabadban. Őrzéséről az éjjeliőrök gondoskodtak. A gyanúsítottat újból kikérdeztem, aki megmaradt ama állítása mellett, hogy a bankjegyet szétszaggatva az ürülékbe tette, ott meg kell a bankjegydaraboknak lenni. Az előzőleg részletezett eljárás után a talajon kiterített ürüléket más-

nap sikerült annyira feláztatni, hogy újból hozzáfoghattunk a papirdarabok kereséséhez. Az eredmény meg is lett, mert megtaláltuk a pénz első néhány négyzetcentiméter nagyságú darabját. A további keresés folyamán sikerült még 11 darabot megtalálni a bankjegy részeiből. A megtalált 100 pengős bankjegy 12 darabját langyos vízben átmosva, itatóspapír közé helyezve kivasaltuk és összeraktuk. A bankjegy alsó részéből csak egy pár négyzetcentiméter nagyságú darabot nem tudtunk megtalálni. A sértettnek a szétszaggatott 100 pengős bankjegy értékét — a megkerült részéhez mérten — a Magyar Nemzeti Bank 94 pengő értékben meg is térítette. Attól az érzéstől áthatva szerkesztettem meg a gyanúsítottól e feljelentést, hogy a törvényszéki főtárgyaláson nem fogja azt a közismert valómást tenni, hogy: „a 100 pengőt nem loptam el, csak azért ismertem be a csendőrök előtt a lopást, mert megverték, avagy félttem, hogy megvernek”. Védekezés közben mind a kettőt szokták mondani a vádlottak.

A gyanúsított elnyerte a méltó büntetést, 7 havi börtönre büntették.

A leírt nyomozásokból, különösen a bizonyíték-szerzés körül követendő alaposság tekintetében, sokat tanulhatunk. E tekintetben ezek a nyomozások mintaképpül szolgálhatnak.

A nyomozó csendőr sohase érje be a beismeréssel. A gyanúsított a beismerést nagyon sokszor csupán azért teszi a csendőrség előtt, hogy a nyomozás kényelmetlenségeitől megszabaduljon, de máris eltökéli, hogy azt a bíróság előtt vissza fogja vonni. Ugyanakkor már kész a terve arra is, hogy a nyomozás szerezte bizonyítékokat milyen érveléssel fogja majd a bíróság előtt elerőtleníteni. A lehetőségek erre józan ésszel számbavehetők. Ezt a csendőr tegye meg és ehhez szabja a bizonyítékok megszerzését, vagyis terjessze ki azt minden olyan irányban, hogy a vádlott védekezésének minden elképzelhető útját ezáltal elzárhassa.

Nyíregyháza:

A vidéki csendőrség előnyösen ismert szállítója

SÁNDOR REZSŐ

órásmeister, ékszerész, NYÍREGYHÁZA
Elsőrendű márkás órák 5 évi jótállással, ékszerek
a csendőrség tagjainak részletre is. Választékot
portómentesen küldök. Szakszerű javítás.
Képes árjegyzék ingyen.

KERÉKPÁR — RÁDIÓ — CSILLÁR
villanyszerelési cikkek **olcsón**

Kedvező
részletfizetésre

Horváth Jánosnál
Nyíregyháza, Bethlen-u. 2.

BÁRMELY GYÁRTMÁNYÚ ÉS RENDSZERŰ

IRÓGÉPET RAKTÁRON TART
ÉS SZÁLLÍT

JÓBA E. papír-, írószer-, nyomtatvány
írógépszállítási vállalata
NYÍREGYHÁZA, BETHLEN-U. 1. TELEFON: 77.

butorait

SZAKEMBERTŐL VÁSÁROLJA
SUHANESZ LAJOS
KÁRPITOS ÉS BUTORÁRU CSARNOKA
NYÍREGYHÁZA, VAY ÁDÁM-UTCA 4. SZÁM.

Aranyéremmel
többszörösen
kitüntetve

A budapesti csendőrtisztikar november 19-én a csendőrtiszti étkezdében rendezett bajtársi vacsora keretében vett búcsút a nyugállományba helyezett *Kézdivásárhelyi Nagy Gyula* és *vitéz Doóry László* tábornoktól és ugyanekkor ünnepelte új szolgálati állásukban *Szűtsy Imre* és *Madacsay Imre* ezredest.

Vitéz Falta László altábornagy meleg szavakban búcsúzott volt közvetlen munkatársaitól, méltatva a távozók érdemeit és működésükhöz fűzött reményteljes bizalommal köszöntötte az új szolgálati állásba kinevezetteket. Beszédében rámutatott az együttérzés és az összetartozás szellemének nagy jelentőségére, amely a m. kir. csendőrség tisztikarát, magasabb szolgálati célok és szent Hazánk erőteljes fejlődésének biztosítására, jóban-rosszban önzetlenül kapcsolja össze.

Legközelebbi számunkat a karácsonyi ünnepekre adjuk, erre tekintettel csak dec. 20.-a körül jelenik meg.

Dicséreték. A m. kir. Belügyminiszter Úr 1938 október 12-én kelt 67.290/Eln. VI.-c. 1938. számú rendeletével *Böröcz György*, budapesti kerületbeli őrmestert egy tettenért fegyveres tolvajnak — aki 1937. évben 9 csendőrségi körletében, valamint a kispesti rendőrkapitányság területén sorozatos távbeszélőhuzal és egyéb lopásokat követett el, s tettenéréskor pisztolyát is használta — élete kockáztatásával történt elfogásáért *dicsérő okirattal* látta el.

A m. kir. csendőrség felügyelője *dicsérő okirattal* látta el: a budapesti kerület állományába tartozó *Antal Ferenc* tisztihelyettesét, mert mint őrsparancsnok a közbiztonsági szolgálat ügyes és előrelátó vezetésével lehetővé tette, hogy több őrskörletre kiterjedő és hónapokon át folytatódó lopásokat az őrs járőre kiderítette és a tettest elfogta; *Balogh László* tisztihelyettesét, mert mint ideiglenes őrsparancsnok egy gyilkossági és egy sorozatos lopási esetet leleményes, erélyes és kitartó nyomozással kiderített és a tetteseket az igazságszolgá-

tatás kezére juttatta; a szombathelyi kerület állományába tartozó *Oszkó István* őrmestert, mert a gödöllői, illetve kenderesi csendőrkülönménnyel különleges és felelősségteljes szolgálatát éveken át hazafias érzéstől áthatott lelkiismeretes odaadással és pontossággal látta el.

A budapesti I. kerület parancsnoka *dicsérő okirattal* látta el: *Finta Kálmán* tisztihelyettesét, mert mint őrsparancsnok 1935., 1936., 1937. és 1938. években az isaszegi őrsön Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében szolgálatát igen buzgón, lelkiismeretesen és eredményesen teljesítette; *Madarász Béla* őrmestert, mert 1935. évben a kenderesi, 1934., 1936. és 1938. években a gödöllői csendőrkülönménnyel Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében szolgálatát mindenkor a legnagyobb lelkiismeretességgel, hűséggel és éberséggel látta el; *Haraszti László* őrmestert, mert 1935., 1937. és 1938. években a gödöllői csendőrkülönménnyel Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében szolgálatát mindenkor a legnagyobb lelkiismeretességgel, hűséggel és éberséggel látta el; *Dorogi Mihály* csendőrt, mert mint járőrvezető egy hónapig csapattestnél előfordult sorozatos bajtársi lopás tettesét nagy buzgalommal és szorgalommal lefolytatott nyomozás során felderítette és a bűnjeleket biztosította. *Nyilvánosan megdicsérte: Antal János* őrmestert, mert 1937. és 1938. években a gödöllői csendőrkülönménnyel Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb személyének biztosításával járó felelősségteljes szolgálatát — fiatalabb bajtársainak jó példát mutatva — fegyelmezetten és fáradtságot nem ismerő buzgalommal, eredményesen látta el; *Gaál Péter* csendőrt, mert mint járőrtárs járőrvezetőjét egy hónapig csapattestnél előfordult sorozatos bajtársi lopás ügyben igen eredményesen lefolytatott nyomozás során hathatósan támogatta. *Kapuy Károly* csendőrt, mert 1937. és 1938. években a gödöllői csendőrkülönménnyel Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb személyének biztosításával járó felelősségteljes szolgálatát — fiatalabb bajtársainak jó példát mutatva — fegyelmezetten és fáradtságot nem ismerő buzgalommal eredményesen látta el; a debreceni kerület állományába tartozó *Karacs László* őrmestert, a szegedi kerület állományába tartozó *Grosz István* őrmestert, mert 4 éven át mint járőrtárs és később mint járőrvezető Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében szolgálatát igen buzgón, lelkiismeretesen és eredményesen teljesítette; a debreceni VI. kerület parancsnoka *dicsérő okirattal* látta el: *Pongor Sándor* csendőrt, mert egy felfegyverzett katonaszökevény ildőzése során kifejtett fáradtságot nem ismerő teljesítményeiért és önfeláldozó magatartásáért; *Sasfalvi Károly* őrmestert, azért, mert a gödöllői csendőrkülönménnyel 1937. és 1938. évben a Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb személyének biztosításával járó felelősségteljes szolgálatát fegyelmezetten, fáradtságot nem ismerő buzgalommal és eredményesen látta el — *Nyilvánosan megdicsérte: Egyed Imre* törzsőrmestert egy felfegyverzett

Újrendszerű bútorphitel!

Lakását berendezheti bútorral, szőnyeggel minden csendő

**ELŐLEG NÉLKÜL
harminc egyenlő havi részletre,**

vagyis minden P 100.— után 3.33 pengő havi részletre. Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

KARDOS TESTVÉREK

Budapest, VII., Wesselényi-u. 18. Kazinczy-u. mellett.

MERCEDES IROGEP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

Bemutató terem:

V., Nádor-utca 15.

IROGEP BEHOZATALI RT.

Budapest, V., Nádor-u. 24.

katonaszökevény üldözése során kifejtett, fáradságot nem ismerő teljesítményeiért; *Arvai István* csendőrt azért, mert a gödöllői csendőralközpontjánál 1937. és 1938. évben a Kormányzó Úr Ó Főméltósága legmagasabb személyének biztositásával járó felelősségteljes szolgálatát fegyelmetten, fáradságot nem ismerő buzgalommal és eredményesen látta el.

Ki tud róla? *Klemencz Józsefet*, aki a zalaegerszegi szárnyhoz tartozott és 1914–1915. telén a 123. dandárnál tábori csendőrszolgálatot teljesített s mint tolmács volt Némethy alezredes mellett, keresi Tóth Gyula ny. áll. tiszthelyettes, Veszprém, Tobak-u. 10. sz. Aki valamit tud nevezettről, közölje azt vele közvetlenül.

Kiss Sándort, aki 1913. évben vonult be a cs. és kir. 38-ik gyalogezredhez Kecskemétre, kinek polgári foglalkozása könyvkötő volt, 1918 június hóban ment ki az olasz határra mint szakaszvezető, kit később a csendőrséghez történt való belépésekor Makay Sándor volt nagykőrösi lakos igazolt, most ugyanaz keresi, hogy szolgálati idejét igazolathassa. Jelenlegi címe: Makay Sándor kályhás-mester, Budapest, VIII., Futó-u. 50. sz. Aki nevezettről valamit tud, közölje azt vele közvetlenül.

Rácz Zsigmondot, aki volt csendőrmester — több adat ismeretlen — keresi Tóth Károly csitári lakos, Aki keresettről tud valamit, közölje közvetlenül az alábbi címmel: Tóth Károly, Csitár, Nógrád megye. u. p. Huguag.

Sarkad község testnevelési bizottsága az elhalálozás folytán megüresedett *levente karmesteri állásra pályázatot hirdet.* Pályázati határidő december hó 29-ike. Fizetés havi 70 P. Kérvények személyi adatokkal, életleírással, képesség igazolásával Testnevelési Bizottság, Sarkad címre küldendők. Felvilágosítás: Főoktató Sarkad, címén kérhető.

A Buvár felvidéki száma tudományos cikkek és ritkaság-számba menő képek egész sorával ismerteti a felszabadult

Felvidék természeti, gazdasági és kulturális kincsait. *Fodor Ferenc* átfogó tanulmánya mellett *Cholnoky Jenő* a Csallóközről, *Kessler Hubert* a világ legnagyobb cseppkőbarlangjáról, az aggteleki barlangról, *Balázs Júlia* az ógyallai csilagvizsgáló intézetről, *Tasnádi Kubacska* András eperjesi vonatkozású érdekes természettudományi emlékekről ír. *Rácz Jenő* tanulmánya a felszabadult Felvidék gazdasági jelentőségével foglalkozik részletes statisztikai adatok alapján. Széles távlatokat nyit *Petneházy Zsolt* cikke az Európát átszelő esaternarendszerekről, *Melly József* a székesfőváros szellemvédelmi munkáját, *Gaál István* hajdanai évmilliók tudományosan feltárt titkait ismerteti. *Dobrovits Aladár* Egyiptom ősi természettudományi műveltségéről, *Székely Pálma* bretagne-i népszokásokról számol be, *Neugebauer Tibor* a zágrábi egyetem világhírű fizikusának és kémikusának, *J. Plotnikownak* munkásságát méltatja, *Möller Károly* a zaj ellen való védekezésről ír. Ezekon kívül még számos cikk, tudományos adat és érdekes hír gyarapítja a Buvár novemberi számának magasszínvonalú tartalmát.

Bardócz Árpád 1. csendőr (Hódmezővásárhely—Központ) kéri azt a törm. v.-t, akinek Budapesten a Lóismeret című könyvet és az L. H. M. utasítást átadta, hogy közölje vele, ha már nincs szüksége e könyvekre.

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk az Eggenberger-féle könyvkereskedés Rényi Károly (Budapest, IV., Kossuth L.-u. 2.) cég „Katonai térképek áttekintőlapja” és áráról a tájékoztatót, melyben a már felszabadult területek is fel vannak véve.

SZEMÉLYI HIREK.

Új külsőcsoport vezető. *A székesfehérvári II. kerületben:* Orbán György alhadnagy.

Új őrsparanesnokok. *A budapesti I. kerületben:* Bezzeg Sándor, Szalontai Zoltán, Deák Albert I., Varga Lajos, Pat-

Debrecen:

MEGBÍZHATÓ! KÉNYELMES! ELŐNYÖS
A
„TAKARÉKOSSÁG”
R.-T. DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE
110 üzletben nyújt vásárlási lehetőséget.
1 helyen jelent fizetési kötelezettséget, a havonta megújuló továbbvásárlás jogával!

FELVILÁGOSÍTÁST, VÁSÁRLÁSI UTALVÁNYOKAT KÉSZÍTÉssel NYUJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FERENC-U. 6.

KILLER EDE ASZTALOS ÉS KÁRPITOS ÜZEME
DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 68. • TELEFON: 20-12.
ALLANDÓ BUTORKIÁLLÍTÁS
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!

A PONTOSSÁG CSENDŐRERÉNYI!

Kiváló minőségű ezüst, arany
Órák Ékszerék
Ajándéktárgyak nagy választékban!
Póstai szétküldés! • Méltányos árak!

SRETTÉR JÁNOS
Óráésékszerész
DEBRECEN, BATHYÁNY-U. 13.
Kedvező részletre is!

IRÓGÉP
MARKOVITS
MÉRNÖK SZAKÜZLETÉBEN
DEBRECEN, PIAC-UTCA 58.

Javítás, karbantartás, kellék.
Continental írógépek
kizárólagos körzetképvisellete.
Telefon: 24-02.

Pécs:

FEGYVEREK, LŐSZEREK, RÁDIO, CSILLÁR,
SPORTCIKKEK, KERÉKPÁR és ALKATRÉSZEK

SZALAY JAKAB

cégnél, PÉCS, Majorossy I.-u. 9. Tel.: 28-66
SZAKSZERŰ JAVÍTÓÜZEM. Kedvező fizetési feltételek.
Törv. állandó hítes s-akérlő.

IRÓGÉP gyári új és használt,
alkatrészek — javítás — csere
KOVÁTS JÁNOS cégnél
PÉCS, Deák-u. 4.
Megbízható, pontos kiszolgálás. Kedvező fizetési feltételek.
A m. kir. csendőrség szállítója.

HAMERLI JÓZSEF KFT. VASNAGYKERES-
KEDÉSE PÉCS
KIRÁLY-U. 9. HJP, Mecsek-Steyer kerékpárok
RÁKÓCZI-U. 50. Telefunken, Orion rádiók
LUNA, Titán tűzhelyek = RATOR, CSIBI kályhák
Zománczott edények = villanyfelszerelési cikkek

ÓRA, ÉKSZER, EZÜSTÁRUK
BÁLINT ISTVÁN, PÉCS
KIRÁLY-UTCA 11. — Színházal szemben.
A m. kir. Csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek,

kós Imre, Sebő János, Ferenc József, Süveg József, Horváth Lajos I., Járdánházy Gábor, Nagy Lajos és Rékási István tiszthelyettesek, Horváth Gyula és Magyar József II. híradó tiszthelyettesek; *a székesfehérvári II. kerületben:* Sziklai Gergely, Harmati István, Erdélyi Bálint, Nagy Imre I., Horváth Nándor, Nagy Károly II., Bognár József, Rajki József, Gulyás Vince, Juhász János, Galambos Elek és Ludván István tiszthelyettes; *a szombathelyi III. kerületben:* Süveges Sándor, Dános Ferenc, Mikos Imre, Rákos János, Iláczházi Ferenc, Varga Ferenc I. és Máté János tiszthelyettes; *a pécsi IV. kerületben:* Igali Ferenc, György Ádám, Czilli József, Gulyás János, Hegedüs Dániel, Gazdag Ferenc, Pinczés Lajos, J. Kiss Sándor és Szécsényi Imre tiszthelyettes.

Előléptek: *a budapesti I. kerületben alhadnaggyokká:* Lángi István és Papp József I. tiszthelyettesek; *fégyverszaki alhadnaggyá:* Lehóczky János fégyverszaki tiszthelyettes; *tiszthelyettesekké:* Bezzeg Sándor, Kovács Balázs II., Szalontai Zoltán, Bujdosó B. József, Tóth Mihály, Csató István, Beák Albert I., Patkós Imre, Gulyás István, Varga Lajos I., Sebő János, Ferenc József, Süveg József, Lakatos Dániel, Horváth Lajos I., Poór Pál, Járdánházy Gábor, Nagy Lajos, Rékási István, Ujvári Mihály, Jegenyés Pál, Lassu András, Villányi Lőrinc, Nagy Ferenc III., Csomor István törzsörmeister v-ak és Kovács János I. törzsörmeister; *híradó tiszthelyettesé:* Horváth Gyula és Magyar József II. híradó törzsörmeisterek; *törzsörmeisterekké:* Mocsáry István, Katona András, Hajnal Mihály I., Dobos Sándor, Nádas János, Kaposi Pál, Horváth József II., Hasszán Márton és Bognár Lajos örmesterek; *örmesterekké:* Urhegyi György, Besenyei Lajos, Papp István, Fekete Bálint, Juhász Miklós, Nádasdi István, Molnár Lajos, Csontos Lajos, Kiss István, Szabó József, Marjai Lajos, K. Nagy János, Kis Vendel, Lantos Ferenc, Völgyes Ferenc, Szabó Sándor II., Pintér Sándor, Simon János, Csipes István, Berze István, Szabó Pál, Járomi Imre, Kardos-Szabó János, Boros Lajos, Palkó Sándor, Papp Zsigmond, Nagy Flórián, Szántó István, Oláh Orbán, Nádházi Lajos, Kiss Aron, Dorogi Mihály, Farkas Géza, Márton Benjámín és Szabó István III. esendőrök; *a székesfehérvári II. kerületben:* alhadnaggyá: Orbán György tiszthelyettes; *tiszthelyettesekké:* Sziklai Gergely, Harmati István, Erdélyi Bálint, Nagy Imre, Horváth

Nándor, Nagy Károly II., Bognár József, Rajki József, Gulyás Vince, Mecséri István, Juhász János, Galambos Elek, Nemes József, Ludván István, Tóth Lajos III., Tóth Lajos I. és Németh János VII. tiszthelyettesek; *egészségügyi tiszthelyettesé:* Babos József e. ü. vizsgát tett törzsörmeister; *számvivő tiszthelyettesé:* Keresztény József szv. vizsgát tett törzsörmeister; *törzsörmeisterekké:* Koronczai József, Fülöp József, Szekeres Lajos, Erdős Jenő, Végh József, Jakab József I., Lantai Dávid, Szekely István, Soós Ferenc, Horváth János II., Horváth Lajos III., Lakos József, Zsengeller József, Kiss István I., Horváth István VIII., Pető János, Belső Ferenc I., Pajor Lajos örmesterek; *örmesterekké:* Cserjés Imre, Cseszregi Gábor, Barsi István, Buzás István, Kiss János, Nagy József I., Horváth György I., Vass István II., Halmos Ferenc I. és Márton György esendőrök; *a pécsi IV. kerületben:* törzsörmeisterekké: Perecz János, Bán Gyula, Nagy György II., Varga János III., Ferenc András, Gál Ferenc II., Maros János, Kövér Sándor, Pandur Sándor, Nagy Károly III., Bajnóczy Miklós, Tompos Mihály, Székely Ferenc, Viola István, Berencsér András, Timár Lajos, Mészáros Sándor, Komlódi József, D. Kovács Benjámín, BARKÁNYI János, Pákozdi Gábor, Kemény László, Laskai Mihály és György János I. örmesterek; *örmesterekké:* Magyar Lajos, Végh József I., Szirtes Pál, Tóth Ádám, Király Mihály, Lantos Pál, Kővágó János, Dótsai Molnár Lajos, Horváth János I., Kapitány János, Gyarmati László és Deák József esendőrök; *a debreceni VI. kerületben:* alhadnaggyokká: Ványa Péter, Homonnai András és Séllei András tiszthelyettesek; *tiszthelyettesekké:* Szücs Miklós, Szegedi Imre, Herczeg János, Pályi Dániel, Kun András, Varga Gyula I., Kocsis Bertalan, Hegedüs István I., Tallódi József, Sebestyén László, Ungvári József, Tőkés József, Nagy Imre, Mocsári János, Antal Antal, N. Juhász József, Szondi István, Tarjányi József, Fűredi József és Nagy Sándor IV. törzsörmeister v-ak; *törzsörmeisterekké:* Beke József II., Szabó Sándor II., Fagyal József, Berki Gyula, Orosz László II., Szarka József, Demeter Mihály, Márton Mihály, P. Tóth János, Fekete Imre II., Balog Géza II. örmesterek; *örmesterré:* Földes Lajos esendőr; *a miskolci VII. kerületben:* alhadnaggyokká: Gay János és vitéz Mester Miklós tiszthelyettesek; *tiszthelyettesekké:* Bottka Lajos, Kasza Lajos, Varga István, Mocsári József, Veres Zsigmond, Halász János, Tóth Sándor II., Bogdány György, Dobó József, Szikla József, Kállai János, Barta Mihály, Lénárt Mátyás I., Tóth Sándor, Kiss Ferenc, Sárvári József, Marjai Pál, Jobbágy Kálmán törzsörmeister v-ak; *számvivő tiszthelyettesé:* Bazsó Sándor szv. vizsgát tett törzsörmeister; *törzsörmeisterekké:* Vinnai Gábor, Sáfány Sándor, Csomor Géza, Csernai András, Németh Dezső, Bán Mihály, Bánhidai Pál és Sebők János örmesterek; *örmesterekké:* Kasza József, Jakabos János, Gólya József, Székely János, Marton József, Kolozsi István, Murányi István I., Könyves István I., Bérces György, Czékmany Imre Máté József, Nagy János I., Juhász Mátyás, Lükő István, Joó Ferenc, Fűrjesi Lajos, Horváth Sándor, Kecskés János, Füzes Pál és Almási János esendőrök.

49 ÉV ÓTA
FENNÁLLÓ CÉG

MÁRER

UTÓDA

EGYENRUHÁZATI
INTÉZETE
BUDAPEST
VIII., BAROSS-TÉR 9. SZ.
TELEFON: 139-528

Mindennemű egyenruházati és felszerelési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása.

Szakképzett egyenruhászabóság

Magyar gyártmány!

Cipők, csizmák, szijazatok, nyergek, tölténytáskák, pisztolytáskák fényesítésére és ápolására.

Hegedű, Harmonika, Tárogató, Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbait a magyar gyárban kaphatók

Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen.

Véglegesített. A budapesti I. kerületben Bertók János próbacsendőr; a pécsi IV. kerületben: Aradi Ferenc próbacsendőr.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: Vörösmarty József motoros tiszthelyettes Strasser Bertával Miskolcon, Nagy Bertalan motoros csendőr Csák Iónával Mezőkövesden, Székely István őrmester Kubik Iónával Dömsödön, Buzás István csendőr Propotics Annával Sümegen és Sági Mihály törzsőrmester Molnár Gizellával Perőcsényben. A székesfehérvári II. kerületben: Ács József törzsőrmester Boros Matildával Ács községben és Fenyvesi Károly alhadnagy Filipár Annával Csornán. A szombathelyi III. kerületben: Hegyi Márton törzsőrmester Schön Etelkával Rákosszentmihályon. A pécsi IV. kerületben: Vajda József II. Bocz Iónával Pécsen, György János II. őrmester Lutter Máriával Beremenden. A szegedi V. kerületben: Vincze Dezső törzsőrmester Kocsis Margittal Szegeden, Major Sándor lov. törzsőrmester v. Héjja Borbálával Szegeden, Varga József I. törzsőrmester Fülöp Erzsébettel Szegeden, Vágó János őrmester Papp Annával Szegeden. A debreceni VI. kerületben: Bányi István lov. tiszthelyettes Hizanyik Juliannával Emődön, Berényi Ferenc törzsőrmester Szilágyi Lenkével Biharkeresztesen, Balogh Sándor I. törzsőrmester v. Orgován Erzsébettel Baktalórántházán, vitéz Balázs Gusztáv törzsőrmester Mező Ernával Mátészalkán.

Családi hírek. Született: a budapesti kerületben: Gémes József tiszthelyettes feleségének Endre-István fia, Dávid Sándor törzsőrmester feleségének Sándor fia, Pál András törzsőrmester v. feleségének Ferenc-József fia, Dóka Sándor törzsőrmester v. feleségének Sándor-József fia, Rátkai Lajos tiszthelyettes feleségének László-Ferenc fia, Galambos István törzsőrmester feleségének Hedvig-Mária-Magdolna leánya. A székesfehérvári II. kerületben: Horváth Ferenc tiszthelyettes feleségének Ferenc-Kálmán-Mária fia, Németh János VII. törzsőrmester feleségének János fia, Körmendi Kálmán őrmesternek Mária-Gizella leánya, Horváth János törzsőrmester v. feleségének Béla-Gyula fia, Tóth István III. törzsőrmester feleségének Erzsébet-Mária leánya, Odor Lajos tiszthelyettes feleségének Lajos-János fia, Tóth Ferenc őrmester feleségének Ferenc-János fia, Horváth József V. tiszthelyettes feleségének Lajos-József fia, Kertész Hermann tiszthelyettes feleségének Mária-Franciska leánya, Tölgyes Ferenc törzsőrmester v. feleségének Ferenc-Antal fia, Gál József I. törzsőrmester feleségének Erzsébet leánya. A pécsi IV. kerületben: Alföldi János II. törzsőrmester feleségének Dezső fia, Kecskés János törzsőrmester feleségének Márta-Ilona leánya, Magyar István tiszthelyettes feleségének László-István fia, Ágoston József I. törzsőrmester feleségének József-István fia. A szegedi V. kerületben: Szántó László törzsőrmester feleségének Endre-László fia. A debreceni VI. kerületben: Kocsis Bertalan tiszthelyettes feleségének Bertalan fia, Kolozsi János törzsőrmester feleségének Ilona leánya, Kovács János II. törzsőrmester v. feleségének Éva leánya, Tamás Géza tiszthelyettes feleségének Géza fia, Alföldi Mihály törzsőrmester feleségének László fia, Mácsai József törzsőrmester feleségének Ervin fia. A miskolci VII. kerületben: Kajor István törzsőrmester v. feleségének Ilona leánya, Tokár György törzsőrmester feleségének Géza fia, Jobbágy Kálmán tiszthelyettes feleségének Hedvig-Irén leánya, Danyi Sándor törzsőrmester v. feleségének Julianna-Mária leánya.

Halálozás. Muresán Gábor ny. áll. törzsőrmester Lajosmizsén, Schmidt György ny. áll. törzsőrmester Baján, Csonka István ny. áll. csendőr Dunaszentgyörgyön, Kovács Márton ny. áll. törzsőrmester Fehérgyarmaton elhunytak.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átészololásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros írónnal „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, felhasábosan, írógéppel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól, olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másuttal közölni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúratelevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgató-ságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) szíveskedjenek megrendelni, mely azt velünk kötött szerződésének árszába szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyeggel mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jelégét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrléxikon”-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másról nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei évi 10 P előfizetési díjat fizetnek. Legkisebb előfizetési idő: félév. Nyugállományú legénységi olvasóink az előfizetési díjat 2 pengő részletben is fizethetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. sz. postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok Szerkesztőségének, Budapest, I. kerület, Böszörményi-út 21. szám.”

Nikopáll szipkában Nikopáll betéttel dohányozzon,

mert az egészségére ártalmas nikotín, piridin, kátrány, gyanít srb. származékok ezáltal nem jutnak a szájba és a tüdőbe. MINDEN DOHÁNYTÖZSÉBEN KAPHATÓ!
1 elegáns bakelit szipka és 5 betét ára 1.50 P.
1 betét, mely 40 cigarettára elég 16 Hll.

Sport SZIVARKA HÜVELY 35 FILLÉR

Sport SZIVARKA PAPIR 10 FILLÉR

71. Jótékony célú m. kir. államsorsjáték

Főnyeremény: 40.000 ar. pengő.

18.729 nyeremény, 275.000 pengő értékben.

Nyeremények:

20.000.— ar. pengő	négyszer	2.500.— ar. pengő
10.000.— ar. pengő	hatszor	2.000.— ar. pengő
5.000.— ar. pengő	huszszor	1.000.— ar. pengő

és még számos nagyobb és kisebb nyeremény, melyeket mind készpénzben fizetnek ki.

Húzás: december 7-én. Sorsjegy-árak: Egész: ar. P.3 Fél: ar. P.1.50

A Felvidékre vezényelt bajtársaink részére századparancsnokságaikhoz küldtük a november 15-i és ezt a számunkat is 15-15 példányban. Így tartjuk fenn a kapcsolatot, amíg a rendes postaforgalom megindul.

Rusznaföld. Természetes, hogy elsősorban a fiatalabbak kerülnek sorra, ami nem zárja ki azt, hogy ha eddigi munkássága kiváló volt, Önt is előjegyzésbe vegyék. Mert egyelőre csak erről van szó.

Tizenegy magyar város. 77777. Lexikonban felelünk.

Dákai thts. Megérdemelte. Köszönet nem jár érte. Ma radjon tovább is a veszélybejutottak olyan segítőtje, mint pályázatából igaz örömmel olvastuk. A képet — viszonzásul — köszönjük, igen érdekes. Igyekszünk megfelelő közlési lehetőséget szerezni, ha nem is nálunk, más szaklapnál. Jó szerencsét, jó egészséget.

Mindent a Hazáért. 1. Lexikonban felelünk. 2. Ha későn szerzett tudomást a behívásról, igazolnia kell. Az felelős, aki késedelmesen értesítette az érdekelteket.

Kolozsvár. Honnan, miből gondolja, hogy átdolgozás alatt van?

Orvosi vizsgálat. Az örs egészségügyi szolgálatát ellátó polgári orvos a nő csendőrök családtagjait díjtalanul nem köteles kezelni. Olvassa el az 1932. évi 10. számú Cs. L. 324. oldalán „Gorova” jeligés üzenetünket is.

Lovasok. 1. Sem sárcipőt, sem gumicsizmát nem viselhet. Az öltözeti táblázat megmondja, hogy mit lehet. 2. Egy évvel korábban jelentkezhetnek. Olvassa el „A m. kir. csendőrlégénység előléptetésére vonatkozó rendelkezések” 12. pontjának 2. bekezdését. 3. A fenti „Kolozsvár” jeligés üzenetünk Önre is vonatkozik. 4. Az egységes rendezés a közelmultban megtörtént. 5. Hét évet.

Tömegátalány. Ha az illetőt csak a járőrvezetői tanfolyam idejére vezényelték el a képviselőházi örségtől, akkor a tömegátalányt nem lehet részére felszámítani.

Ungvár. 1. Rendezés alatt álló kérdés. 2. Az illető meggyőződhetett a ház jelzett hátrányairól akkor, amikor megvette. Most már nehéz a jóvátétel. Egyébként is ilyen panaszokkal a csendőr nem foglalkozhatik. L. Sznt. 404. pontot. 3. A kiderítetlen kihágásokra, továbbá az olyan kiderítetlen tüzesetekre vonatkozó iratokat, mely tüzesetek keletkezésére

nézve szándékos gyújtogatás (biztosítási csalás) alapos gyanúja nem forog fenn, irattározni kell. (Csüsz. 182. p.) Ez nem annyit jelent, hogy az ilyen eseteket egyáltalán nem, vagy pedig kideríttekként kellene statisztikázni. A Csüsz. 187. pontjából és 33., valamint 34. mintájából megállapíthatja, hogy ezeket kiderítetlenek gyanánt kell statisztikázni. A kiderítetlen esetek közé azonban felvenni nem kell. (Csüsz. 181. p.)

S. P. Nyergesújfalu. „Puskával tisztelegi” fogással és fővetéssel. L. 1938. évi 16. számú Cs. K. -ben közzétett 66.533 —eln. VI. c. 1938. sz. B. M. körrendeletet.

Többeknek. A november 15-iki számunk a felvidéki történelmi események miatt november 18-án ment postára. Ezért ha késve is, mindenki megkapta. Ha véletlenül valahová még sem érkezett volna meg, kérjük egy lapon megírni, mert pótolni szeretnénk.

KÉZIRATOK. — FÉNYKÉPEK.

Fényképpályázatunk határideje: december 31.

T. L. eső. Bogács. A filmet nem tudjuk használni, vissza küldtük. Aki pályázatunkon részt vesz, jól teszi, ha arcképét kéznél tartja. Soha sem lehet tudni, kinek kedvez a szerencse. A nyertesnek pedig szívesen közöljük a képét.

Derecskej alhdgy. Nem tudjuk használni.

Hugai csendőr. Nem olyan jó, mint a multkort. Nem közölhetjük.

Takács Ambrus eső. Léva. Sajnáljuk, hogy a képek nem élesek.

Miklós napján. Nem jó vers.

Barta prb. eső. A csendőrt nem szeretjük beállítottan látni. A kép iskolai hazafias ünnepről jó volna, csendőrökről nem jó.

A csendőr-levelezőlapok szépek, művésziek. Magunkat becsüljük meg, a magunk népszerűségét és tekintélyét emeljük, ha izléstelen cifraságok helyett a magunk levelezőlapjain üdvözljük rokonainkat és ismerőseinket.

Remtor Portable

egy-szín és két-szín szalagos kivitelben.
Nagyteljesítményű hordozható írógépek!

- 1 Tökéletes 86 írásjellel felszerelt billentyűzet
- 2 Könnyed betűkosár-váltószerkezet
- 3 Teljesen beépített porvédett géptest
- 4 Önműködő szalagváltó szerkezet
- 5 Négyméretű sorköz állító
- 6 Visszváltó szerkezet
- 7 Henger simára állító készülék
- 8 Kétoldali margó kopocs, csengő jelzővel
- 9 Elegáns, lapos elzárható tok
- 10 Többfajta írásnimmel szállítható

A m. kir. csendőrség igen t. tagjai részére igen kedvező, hosszulejratú részfizetési kedvezményeket nyújtunk.

Kérje azonnal részletes ismertetőnket!

Árajánlatot készségesen küldünk.

Kívánságra a gépet saját költségenkre megtekintésre elküldjük

REMINGTON ÍRÓGÉP R. T.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 12.

Vak Miska meg a többiek.

Írta: CSURKA PÉTER.

— Regény. —

(9)

Felrajzolódott akkor Laji bátyám előtt a magas ég bolt-hajtására Árgirius királyfinak a neve és úgy állt ott az udvar közepén a fekete borulatban, mint csodalátó szent, aki reszkette áll a látomás előtt, akit nem hall, nem vél, nem lát senki más, csak mindent-felejtő bús-maga, aki vagyon porból és hamuból és irtózatosságot akar indulni elaprózott becsületéért és a kenyérért, amit csak azért is elő kell kaparni valahonnan.

— Árgirius királyfi!... Arany, kincsek!... Vak Miska!

Az alázatos nagy csendbe belévíjjogott valami halál-szállító éjjelmadár és Laji bátyám felocsudott abból a bibliai mélyből, melybe csodátlátó maga zuhant bele. De már hitt a vak ember meséjében, mert a mese megnyilatkozott, éjfél konganak a toronyóra, éjfél, csodaváró, csodáthívó, félelmetes éjfél. Im itt a gyönyörű igazság, az Isten ujsa, a sors keze, fel a fejjel Vári Laji, mert tiéd lesz az egész határ, megveszed az egész falut.

Ásót, lapátot keresett kend elő a ház hátuljáról, vállára vette és nagyon halkán kilépett a kapun. Ment a Vashalom felé. Ment, ment, megdöglött bőséges és gazdag gondolatokkal. Már elnyelte kend az egész falut. Megvette a díteri uraság földjét és a Malomasszony-kertet. Megvette kend a Lillin kisasszonyok kastélyát a főtéren és az ősi park bejáratára, melyet vasár- és ünnepnapokon a nép rendelkezésére bocsátottak az öreg kisasszonyok, kiírta kend, hogy mindenféle jött-mentnek és parasztnak belépni szigorúan tilos. Megvásárolta kend a vizesháromi kenderáztatót, úgy hogy a nép beléptidő mellett áztathatta a kenderet. Rengeteg vagyont összevásárolt kend Árgirius királyfi kincsén abban a negyedórában, melyben kiért a falu szélére, azonkívül, hogy egyéb ténykedésben is serénykedett. Kibuktatta kend Herpait a bíróságból, kend maga lett a bíró és az esküdteket

elzavarta, Kocsor Gábort pedig kivágta a község-házáról, nyugdíj nélkül, minden nélkül.

Gyönyörű volt az a negyedóra, hogy szinte beleizzadt kend, Laji bátyám. Kár az ilyenből felébredni. De maga is felébredt, mert utját állta valami a faluszélen. Egy gondolat, ami beléfont a fejébe, hogy balga fejfel megy és megy, oszt azt sem tudja, hogy hol kell leásni a Vashalomban! Mert a Vashalom kitesz úgy ezer holdat, a révháznál és az Iharerdő tájékán meg van úgy jó harminc hold. Hát hol fekszik ezen a területen a nevezett királyfi kincse?

Ez itt most a kérdés!

Szörnyű valami az, kiesni egyszerre az álomhintóból a görgyös valóra és átkarolni a csupas igazságot. A kincs megvan, megnyilatkozott, látta kend kiírva az égen Árgirius királyfi nevét, a mese nem mese, ha igaz, csak a hely nincs meg még, ahonnan a valóság kinőhet.

Megállt Laji bátyám a sustorgó ég alatt, leemelte válláról az ásót, lapátot, rákönyökölt és úgy állt földre-zuhantan a fekete éjszakában a fekete mezőn, mint a nép-kalendáriumi címlapján a kifestett, gondbaborult ember. De nem sokáig tartott ez a képedezés, rántott egyet magán, felvágta a szerszámot újra a vállára, megfordult és gyors léptekkel indult, de nem a jött-úton ment, hanem a falu szélén, az alvág felé.

Vak Miskához!

Felzavarja éjnek idején, de kiveszi belőle, ki az irgalmát neki, pontosan, hogy hol tették le Árgiriusal a kincseket?!

Már a vízömlések, tócsák, gödrök között járt Laji bátyám, nem lehetett messzebb a viskótól ötven lépésnél, mikor különös hangra lett figyelmes. Megállt. Reszkető, nyulánk énekhangot hallott, mintha a föld alól szüremlett volna ki. Hallgatózott. Valaki szoltárokat énekelt. A Kálmán-hitűek ötvenedik szoltárját mondta valaki áhitattal és a hang annál jobban erősödött, mennél közelebb ért kend Vak Miska kunyhójához.

Vak Miska énekelt ezen az éjszakán, kint a faluvégen, a buckák, a gödrök, vályogvető cigányok vízzeltelt árkaik között lévő viskójában. Lehetett úgy éjfél után két óra, a Tejút már egészen kelet felé tolódott és azon a részen parányi piros fény, de csak anyyi, mint pici lehelet, sejtette kenddel, hogy a nap már valahol Turkesztán felett jár.

A viskó ablakai rongyokkal voltak befirhangolva. Mégis talált Laji bátyám az egyikben egy kis rést, melyen bekukucskálhatott. Kis rést, nem több mint egy késnek a foka és mégis, ha odatapszja az ember a szemét, megnő minden a résen, belenő a pici nyílásba a bent világ.

Hogy lehet ez?... Hogy lehet ez! — nézte Laji bátyám Miskát és a szobát, — és attól, amit látott, több ilyen időtlen kérdés, hivatlan gondolat ugrált kendben. Például, hogy mi-

Thebris

a legjobb **MAGYAR** másolóíron

Gyártja: SCHULER JOZSEF RT. Budapest

BÚTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részletfizetésre kapható!

KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66 sz.
Fióküzlet: VII., Wesselényi-utca 55.

Új! és újjáépített **ÍRÓGÉPEK** legolcsóbban, kedvező hordozható és irodai fizetési feltételekkel

Ífj. Horváth Lászlónál, Budapest, VII., Wesselényi-u. 49.
Telefon: 131-632.

Maxim

PETROLEUM GÁZLÁMPA

**Több
fény**

**Jobb
világítás**

1 liter petrolummal 27 órán át VILÁGIT

KEVESEBB KÖLTSÉGGEL

hófehér napfényserű világítás
1 ÓRÁRA 1 FILLÉRBE KERÜL
100 gyertyafénnyel.

VIGYÁZAT! A Maxim-lámpát — mert jó — utánozzák.
Kérje 51. sz. képes árjegyzéket. Kedvező fizetési feltételek.

Ardó József

Világítási szaküzlet. Budapest, VI., Vilmos császár-út 43.

ből van a sötétség, mikor lesz vége a világnak, vajjon hány éves Vak Miska éshogy például mért fehér a tej? Sok más ilyen haszontalanság vágott Laji bátyámnak a fejébe, mert attól, amit a piei nyíláson át látott, akár megbolondulhatott volna.

Ott ült Vak Miska az asztal mellett, szemüveg nélkül, kezében a zsolttárral. Az ötvenedik zsolttár éneklését befejezte és áflapozott a Dícséretkezhz pontosan kilapozta a 35-iket és rázendített:

Perelj Uram perlőimmel...

És az asztalon egy üveg tej állt.

Ugyi Laji bátyám, ha vissza tetszik rá emlékezni, ott fent a magas égben, hogy akkor olyan volt ott Vak Miska ablakában jó pár percig, mint az ütődött. Ugy érezte magát, mint akit alaposan meglóptak, de azt, aki meglópta, nem lehet most bántani, mert átszentesülve a jó Istent dícséri, neki áradva emberfeletti magasságokban szárnyalva, az örök-hívést esengi az éjszaka közepén, elbujva, betapasztva az ablakokat.

Az ásót, kapát ezúttal nem vette le válláról, hanem csak állt mozdulatlanul az ablaknál lapos dühvel és azon gondolkozott, hogy milyen életek és emberek vannak ezen a világon! Itt van ez a Vak Miska! Emlékszik még rá gyerekkorából, már akkor is ilyen öreg volt és mint vak járta a világot, Oszti ehun van ni!... És mégis csak istentelenség így becsapni a világot! Semmi se igaz! Ha Vak Miska ötven esztendeig — legalább! — így tudta hazudni a vakságot, akkor őt pereig könnyű szerrel összetudta hazudni a mesét Árgirius királyfiról. De mi érdeke volt neki, hazudni? Meg osztán mit látott ő az éjszaka éjfékor? Látta az égen a esodát, Árgirius királyfi nevét és az ő hite megdönthetetlen.

Sokáig egy helyben áll Laji bátyám, ásó, lapát a vállán, fűnődve sorsokon és magáén, midőn azon vette magát észre, hogy együtt énekel Vak Miskával, fennhangon énekel, száll az ének a gödrök, buckák felett és Laji bátyám megdicsőülten áll a nyári virradatban a falu végén, a nyomorúság szigetének a kellős közepén. A hangra madarak röppennek fel, felásítanak a fávolabbi cigányputrik.

Vak Miska felütötte a fejét, gyorsan eloltotta a lámpát, belépett vackába és úgy összeszáradt, mint a szivacs.

Ezután énekelte még Laji bátyám pár percig, aztán az ablakhoz lépett, megkopogtatta és bekiáltott:

— Nyissa ki az ajtót, Miska bátyám!

— Jaj, jaj, ki jár itt ilyenkor? — nyöszörgött Vak Miska.

— Ki van odakint?

— Az első pillanatban nem tudta Laji bátyám, hogy kit

nevezzen meg? De rávágta:

— Rendőrség!

— Nyitom, na nyitom! — sirt vissza Vak Mihály.

És hallotta Laji bátyám, hogy félretolta az ajtó reteszét és visszaeszoszogott az ágyba.

— Aggyonisten jóreggelt! — kushadt be kend az alacsony ajtón.

— Rántsatok már egy masinát, ott van a lámpa az asztalon, mert én leverek valamit!

Gyufát rántott kend, meggyújtotta a lámpát. A macskák a világosságra, meg az idegen hangra előbujtak, kunkorgós farkokkal nyújtózkodtak, körülvették kendet, a esizmájához dörzsölődtek, nyivákoláltak.

— Ugy sejttem, hogy te vagy egyedül Vári Laji!...

— Igen, most egyedül jöttem!

— Hászén nem vagy már rendőr, egyenkiafene!

Hhm! Már Vak Miska is tudja és így egyszerre a szemébe vágja! Jól van! Megfelel neki!

— Kend se vak mán, egyenkiafene kendet! Aki olyan jól tudja olvasni a zsolttárokat, pápaszem nélkül, az nem vak!... Láttam mindent, ne is tagadjon, Miska bátyám!...

Vak Miska egészen összefonnyadt. Titogott, tátogott, mondani akart valamit, de belefulladt a szó a mellébe. Sokáig csak a macskák neszezték, doromboltak, a fiatalabak játékba kezdtek, hengergöztek a földön.

— Hát mir háborgacs te engem, te szerencsétlen? — szólalt meg végre Vak Miska.

— Nem háborgatom én Miska bátyámat, nem szándékom... Én nem láttam, nem hallottam semmit, nem adok ki kenden... Tőlem akár lopni járhat, Miska bátyám, vagy elkoldulhat még vagy száz esztendeig, oszt közbe lehet magának olyan éles szeme, mint a kutyának, vagy a lúnak, vagy akár a sasnak, én eltemetem magamba a tapasztalatot, nem mondanám meg, még a tulajdon édesanyámnak se!... Másmiatt jöttem én!

BÚTOR- ÉS TEXTILKERESKEDELMI RT.

BUDAPEST, VI. KER., LISZT FERENC-TÉR 5. SZ.

EGY HELYEN — EGY SZÁMLÁN

teljes lakberendezések, egyes bútorok, kárpitozott bútorok, szőnyegek, kelengyék, 6-tól 24 hónapig terjedő részletfizetés.

ÁRJEGYZÉKET DÍJTALANUL KÜLDÜNK.

A jövő írógépe az

ADLER

legújabb modellje

Egyéb IRODALI gépek nagy választékban, kedvező fizetési feltételekkel.

VASS JÁNOS

BUDAPEST, IV., IRÁNYI-U. 4.
TELEFON: 183-628.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 18-48-31, 18-48-32.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést. • Vidéki megbízottak!

KARDBOJT

Kardnikkelozést, aranyozást, ezüstözést olcsón végzük.

ÉS MÁS FELSZERELÉSI CIKKEIT SZERZEBBE BE KÖZVETIEN

PERLIK JÁNOS

CSENDŐRSEGI ÉS RATIONAI FELSZERELÉSI ÜZEMÉTŐL
PESTSZENTIMRE. (Postatiók)

M i s k o l c:

Pontos óra — pontos szolgálat!

Elsőrendű márkás **órákat**, arany-ezüst ékszereket és dísztárgyakat, ezüst és prima alpákka evészközöket, megbízható kivitelben a m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény mellett szállít.

Hetényi József órás és ékszerész **Miskolc, Horthy Miklós-tér 16.**

Kedvező részletfizetési feltételek.

Az összes rendszerű új és újjáépített

IRÓGÉPEK
állandóan raktáron

KERTÉSZ IMRE

TURUL IRÓGÉPVÁLLALATA

A m. kir. csendőrség szállítója
KEDVEZŐ RÉSZLET FIZETÉS

MISKOLC, Széchenyi-u. 56.

— Jaj, jaj... hát iszol valamit Lajikám?... Ott van az ablakba még egy félüveg pájinka!... Pedig, hogy befirhangoltam aztat a zablakot!...

— Nem iszok én Miska bátyám többet, tán míg élek se!... Igen, de volt egy kis nyílás, akin nagyon jól belátam!... Inkább ezt a kis tejet megiszom...

— Igyad, igyad! — szállt ki Vak Miska az ágyból. — Mamma én is tejet ittam!

Feltette a fekete szemüveget. Laji bátyám kitorkolta az üvegből a tejet, megtörölte a bajuszát és akkor összemolyogtak Vak Miskával...

— Miska bátyám! — kezdte aztán maga Laji bátyám nagyon komolyan. — Én hallgatok, mint a sír, egy feltétel mellett!... Irja le Miska bátyám nékem pontosan, hogy hova vitték akkor éceaka Árgirius királyfival azt a teméntelen kineset!...

Vak Miska kinézett a pápaszem mellől.

— Micsoda Árgirius királyfival?... Meg miféle kineseket?

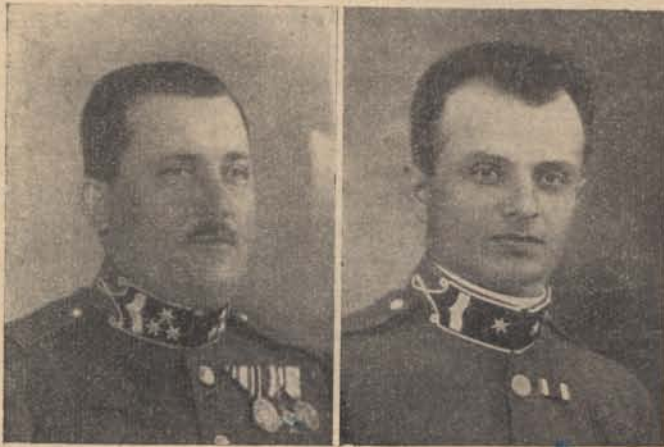
Részeg koldus, részeg mese...

(Folytatjuk.)

Győz az igazság

e. pályázatunkra örvendetesen szép anyagot kaptunk. Erre számítottunk is, hiszen azok a napok, amelynek eredményei új térkép, igazságosabb térkép a Duna völgyében, mindenképpen a benyomások hosszú sorozatát keltették mindenkiben s amint olvassuk a pályázatokból: voltak események, amik kitörülhetlenül megmaradtak olvasóink lelkében. Ez természetesen is. A pályázatunkra 178 munkát kaptunk, abból kiemeljük a következőket:

Gy. Balogh István őrm. (Sarkad), Bertók Pál alhdgy (Sarkad), Bokor József thts (Gödöllő), Bolvári András cső. (Méhkerék), Csató József törm. (Méhkerék), Dömötör Lajos

őrm. (Kapolcs), Fagyal József őrm. (Csökmő), Illés Mihály törm. (Bihartorda), Keeskés János cső. (Krasznokvajda), Kemenes István őrm. (Bihartorda), Keszthelyi József prb. cső. (Nógrádverőce), Mázsári Mihály cső. (Méhkerék), Menyhárt István thts (Szombathely), Mészáros Mihály törm. (Nyíregyháza), Nyitrai József thts. (Tatatóváros), Sümegi István törm. (Mosdós), Szabó Dénes cső. (Perkát), Szilágyi László thts. (Hajduhadház), Takács Imre III. törm. v. (Méhkerék), Vass Ferenc cső. (Csolnok-Augusztatelp), Végső Mihály thts. (Pácin), Vincze György törm. (Páka).

Jutalomban részesültek: Menyhárt István thts. (Szombathely) és Kemenes István őrm. (Bihartorda), akik művészi képet kaptak emlékül.

ÍRÓGÉP

új és újjáépített hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. csendőrség tagjainak áronedmény és kedvező fizetési feltételek

Ejjeli portyázás

e. pályázatunkra az alábbiak munkáit találtuk dícséretre — és később közlésre is — érdemesnek:

Adorján József őrm. (Ölbő), Balogh Ferenc őrm. (Lippó), Nagy Lajos II. cső. (Budapest), Simon Márton őrm. (Babcsa), Tiszai László cső. (Bogács) és Tókes József törm. v. (Nagyhalász).

Legjobb munka Simon Márton őrmesteré és Tiszai László csendőré. Ők kapták a jutalmat: zsebórát, illetve töltőtölt.

Pályázatok.

I.

Azt mondják, hogy amikor a bécsi döntőbíróóság kihirdette, hogy Ungvár és Munkács is Magyarországhoz tartozik újból, Tiso, a szlovák miniszterelnök, aki a komáromi tárgyalások alatt hallani sem akart a jogos magyar követelésekről, kétségbeesve kérte a bíróságot, hogy mindent, csak ezeket a városokat ne vegyék el.

E városok a Kárpátalja kulcsai, az úgynevezett ruszinföld központjai. Ki ismeri ezt a ruszinföldet legrészletesebben? Erre hirdetünk most pályázatot, amelyből látni szeretnénk ennek a területnek történelmét, földrajzát, gazdasági viszonyait és az ország szempontjai szerinti értékeit.

Pályázatunkon csak legénységi állományúak vehetnek részt. Határidő: december 20.

II.

Kontárkodás: jogosulatlan iparüzés. Az ember sokszor a maga bőrén tapasztalja, hogy az olesó kontármunkának — híg a leve. Amit megtakarít azzal, hogy alkalmi, hozzáértő, de törvény szerint arra nem jogosulttal végeztet el, elveszíti azzal, hogy a munka nem értékes. A csendőrnök ezenkívül hivatalból is kell ezzel a kérdéssel foglalkoznia. Arra hirdetünk pályázatot: kik a kontárok? Milyen foglalkozási ágban van a legtöbb kontár? Mi az oka a kontárok elszaporodásának?

Csak legénységi állományúaktól fogadunk el pályázatot 1938 december 31-ig.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Györy Aladár igazgató.

ÓRA, ÉKSZERNEMŰ, AJÁNDEKTÁRGYAK

»KRONOSZ«

óra- és ékszerkereskedelmi r. t.

BUDAPEST, IV., ESKÜ-ÚT 3. SZ.

RÉSZLETFIZETÉSI KEDVEZMÉNYI

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-től

EBÉDLŐSZÖNYEGEK P 28-tól

Fotelágyak, paplanok, vasbátorok, futószőnyegek, fahérművésznak, ruhaszövegek. „Barom” Szőnyeg- és Kárpitostűző Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak áronedmény!